

KUNGL. HOVSTATERNA
VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2012

*Kung Carl XVI Gustaf, Kronprinsessan Victoria och Prinsessan Estelle i Slottskyrkan vid dopet den 22 maj 2012.
Bakom Kungen syns riksmarskalk Svante Lindqvist.*

14

Bred programverksamhet
och effektiv samordning

42

En dag i landet
– 12 timmar med Kungen

44

Praktfulla husgeråd från
förr och nu

50

De kungliga slotten
– riksklenoder och
ovärderligt kulturarv

INNEHÅLL

ÅRET I KORTHET	4
KUNG CARL XVI GUSTAF – SVERIGES STATSCHEF	5
RIKSMARSKALKEN HAR ORDET	6

KUNGL. HOVSTATERNA

Anslag och medelsanvändning	7
Diagramöversikt	9

HOVSTATEN

Riksmarskalksämberet	11
Hovmarskalksämberet	14
TEMA Prinsessan Estelle	32
TEMA statsbesök	34
TEMA officiella besök	36
TEMA World Child & Youth Forum	39
TEMA Ungt ledarskap	40
TEMA besök i Sverige	42

SLOTTSSTATEN

Kungl. Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket	44
Visningar och utställningar	47
Ståthållarämbetet	50

KUNGL. DJURGÅRDENS FÖRVALTNING

Verksamhet	57
------------------	----

KUNGL. SLOTTSSTATENS ÅRSREDOVISNING 2012

Bokslutskommentarer	60
Bokslut	60
Revisionsberättelse	65

KUNGL. DJURGÅRDENS ÅRSREDOVISNING 2012

Förvaltningsberättelse	66
Bokslut	67
Revisionsberättelse	69

Medaljför läningar	70
KALENDER – utdrag ur Kungafamiljens officiella program	72
Organisation	84
Kungliga symboler	85
Kunglig ordlista	86

ÅRET I KORTHET

Statsceremonier, representation och kungliga högtider

- Två statsbesök genomförda, varav ett inkommande från Finland och ett utgående till Sydkorea. Officiellt besök av Prinsen av Wales och Hertiginnan av Cornwall samt Tysklands förbundsresident Gauck. Många företrädare för internationella ledare.
- Kungen öppnade riksmötet, höll utrikesnämnd och konseljer. 35 ambassadörer togs emot vid högtidliga audienser.
- Representationsmiddagar, statsrådsluncher och traditionsenlig middag för nobelpristagarna.
- Särskilda ceremonier och traditioner vid Prinsessan Estelles födelse och dop.
- Prinsessan Madeleine och Herr Christopher O'Neill förlovade. Bröllop i juni 2013.

Egna initiativ och officiella inbjudningar bidrar till bred programverksamhet

- Kungen, Drottningen och Kronprinsessparet genomförde många resor i landet, inklusive kommun- och länsbesök för att informera sig om angelägna samhällsfrågor.
- Kungen tog initiativ till att besöka Malmö för att informera sig om de rapporterade skottlossningarna.
- Drottningen deltog i många sociala engagemang kring barns rättigheter och äldreomsorg i Sverige och internationellt.
- Kronprinsessan Victorias program koncentrerades främst till de statsceremoniella och officiella plikterna med anledning av Prinsessan Estelles födelse.
- Prins Daniels programverksamhet växer. Särskild inriktning mot näringslivsfrågor, entreprenörskap, innovation samt hälsa, idrott och ungdomars välbefinnande.

Det Kungliga kulturarvet erbjuder många besöksmål

- Den kunskapsförmedlande verksamheten kring det Kungliga kulturarvet lockar många besökare till de kungliga slotten.
- Kungl. Slottet ett av Stockholms mest populära besöksmål.
- "Nyfiken på..." nytt uppskattat initiativ inom föredragsserien "Slottet som historisk scen".
- Välbesökta utställningar: "Prinsessan Estelles födelse och dop", "Så minns vi Prins Bertil" och "Resan till Egypten – Drottning Victorias fotografiska liv".
- Fasadenoveringen av Kungl. Slottet pågår.

Kung Carl XVI Gustaf – Sveriges statschef

I regeringsformen stadgas att den som "innehar Sveriges tron, är rikets statschef". Sverige är sålunda en konstitutionell monarki. Sveriges kung, Carl XVI Gustaf, tillträdde tronen år 1973. Organisationen kring statschefen heter Kungl. Hovstaterna.

Kungen och Drottningen anländer med Sjuklasvagnen till riksmötets öppnande. Riksdagens talman Per Westerberg tar emot Kungaparet.

Sverige är en av världens äldsta monarkier. På den plats där Kungl. Slottet ligger har det stått en borg i över tusen år. Genom århundradena och in i våra dagar har det funnits en regerande monark i borgen. Kung Carl XVI Gustaf är den 74:e monarken i Sverige.

Den svenska monarkin har genom historien uppträtt i många olika skepnader. Liksom våra nordiska grannländer Danmark och Norge är Sverige i dag en konstitutionell monarki, vilket innebär att monarkens befogenheter är reglerade i grundlagen (konstitutionen). Den svenska monarken har huvudsakligen representativa plikter som "samlande representant och symbol för landet".

I regeringsformen sägs dessutom att Kungen skall vara

ordförande vid informations- och regeringsskifteskonseljer liksom vid sammanträden i utrikesnämnden.

Kungen ska också öppna riksmötet. Vidare gäller att monarken ska representera Sverige vid inkommande och utgående statsbesök samt ta emot utländska sändebud för ackreditering.

Då Kungen är förhindrad att fullgöra sina uppgifter som statschef, exempelvis på grund av utlandsresa till avlägsen eller svårtillgänglig ort, inträder enligt grundlagen Kronprinsessan Victoria, Prinsessan Estelle – efter myndighetsdagen, Prins Carl Philip eller Prinsessan Madeleine i nu nämnd successionsordning som tillfällig riksföreståndare.

Riksmarskalken har ordet

Ett år vid de Kungl. Hovstaterna har sin egen rytm. Delvis följer det årstidernas växlingar; inte olikt det gamla bondesamhället med dess sådd på våren och skörd under sommar och höst. På våren ska sommarslotten väckas upp efter sin vintervila och öppnas för sommarens många besökare: möbelöverdragen ska tas bort, gardiner hängas upp och salarna vädras. Och säsongspersonal för parker och visningar ska anställas och utbildas.

Men framförallt innehåller ett år vid de Kungl. Hovstaterna ett antal återkommande ceremonier för H.M. Konungen och Kungafamiljen. Sålunda firas H.M. Konungens födelsedag på Yttre borggården den 30 april, den 6 juni deltar hela Kungafamiljen i Nationaldagsfirandet på Skansen och den 14 juli firas H.K.H. Kronprinsessans födelsedag vid Solliden på Öland. I september öppnar H.M. Konungen riksmötet efter en gudstjänst i Storkyrkan för regeringen och riksdagen, följt av riksdagens konsert i Konserthuset eller på Operan. På Nobeldagen delar H.M. Konungen ut årets Nobelpris i fysik, kemi, medicin eller fysiologi, litteratur och priset i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne. Den 11 december bjuder H.M. Konungen alltid Nobelpristagarna till galamiddag på Kungliga slottet. Några dagar före jul, den 20 december, deltar Kungafamiljen i Svenska Akademiens högtidssammankomst. I december håller också H.M. Konungen sitt årliga jultal till nationen.

Varje år tillkommer många händelser. Det är inkommande och utgående statsbesök, konseljer och utrikesnämnden, högtidliga audienser där utländska sändebud lämnar sina kreditivbrev, företräderna för regeringsmedlemmar, partiledare och representanter för olika myndigheter och organisationer, deltagande i de Kungliga akademiernas högtidssammankomster och kommun- och länsbesök runt om i landet. Dessutom deltar Kungafamiljen i planerings- och informationsmöten, sammanträden i de stiftelser där Kungafamiljen är engagerad (bland annat Scouterna, Ungt ledarskap, Childhood, Mentor och WCYF), invigningar av utställningar och konferenser, närvaro vid idrottstävlingar, konserter, gudstjänster.

Men varje år blir speciellt genom ett antal unika händelser. Den största händelsen år 2012 var naturligtvis födseln av Kronprinsessparets dotter den 23 februari. Den nya Prinsessan fick namnen Estelle Silvia Ewa Mary vid ett dop i Slottskyrkan i närvaro av statschefer, representanter från de europeiska kungahusen, riksdag, regering och det officiella Sverige samt familj och vänner.

I januari 2012 tog H.M. Konungen initiativ till ett besök i

Riksmarskalk Svante Lindqvist.

Malmö för att informera sig om polisens arbete efter de senaste månadernas dödsskjutningar. I mars avlade Prinsen av Wales och Hertiginnan av Cornwall ett officiellt besök i Sverige. I mars var H.M. Konungen värd för ett framtidsinriktat miljösymposium på Slottet, "Faith in the Future". Där samlades de 14 forskare som innehaft Kungens Miljöprofessur, och därmed varit gästforskare vid ett svensk lärosäte under ett år, för att ge sina visioner för framtiden och visa hur kunskap bidrar till ett mer hållbart samhälle.

I april var det ett inkommande statsbesök av Finlands president Niinistö och i maj gjorde Kungaparet ett utgående statsbesök till Sydkorea. Kungaparet gjorde ett kort be-

sök i Japan där H.M. Drottningen talade på ett internationellt seminarium mot kommersiell exploatering av barn. I maj skedde ett officiellt besök från Tyskland då förbundsprezident Gauck gästade Sverige.

I oktober deltog H.M. Konungen i Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademiens (IVA:s) symposium, "Technologies for the Future – Visions and Opportunities" som avhandlade forskning om biobränslen och nanoteknik. I oktober närvarade Kungaparet och Prinsessan Madeleine vid "New York Green Summit – From Farm to Fork" i New York, USA. Kungaparet besökte också den gamla svenskbygden i Minnesota och det svenska kulturhuset i Minneapolis samt Gustavus Adolphus College som i år firade 150 år.

Under året fortsatte Slottsstaten att vårda och visa det kungliga kulturarvet. Visningar, föredrag och konserter anordnades på alla Kungliga slott. Flera utställningar visades på Kungl. Slottet: "Så minns vi Prins Bertil", "Prinsessan Estelle - födelse och dop" och "Resan till Egypten – Drottning Victorias fotografiska liv".

I december bjöd H.M. Konungen traditionsenligt sin personal, 320 personer från alla slott, till en jullunch på Kungl. Slottet. Det är de Kungl. Hovstaternas motsvarighet till bondesamhällets årliga skördefest. Därefter tog vi jul, ty snart skulle ett nytt år börja vid de Kungl. Hovstaterna.

Stockholm i mars 2013

Svante Lindqvist
Riksmarskalk

Kungl. Hovstaterna – Anslag och medelsanvändning

Kungen leder, i Kronprinsessans närvaro, informationskonsej med regeringen.

Kungl. Hovstaterna har som huvuduppgift att bistå statschefen och övriga medlemmar av Kungafamiljen i deras officiella plikter. I den uppgiften ligger också att vårda och värna det kungliga kulturarvet samt att visa detta kulturarv för en bred allmänhet. Kungens valspråk ”För Sverige – I tiden” är vägledande för allt arbete vid Kungl. Hovstaterna.

Kungl. Hovstaternas uppgifter fördelas på

- Ledning med övergripande funktioner
- Programverksamhet och representation
- Vård och underhåll av kulturarv
- Visningsverksamhet

Anslags- och redovisningsmässigt är Kungl. Hovstaterna uppdelade på tre olika enheter, som skiljer sig åt vad gäller finansiering och redovisningsmetoder:

1. 51 procent av anslaget från staten finansierar Hovstatens verksamhet. Den omfattande statsceremoniella och representativa programverksamheten som planeras och genomförs vid Hovstatens ämbeten beskrivs i text och bild på sidorna 11–31 samt på temasidorna 32–43. Årets programverksamhet framgår mer i detalj på sidorna 72–83 ”Utdrag ur Kungafamiljens officiella program”.

Anslaget skall enligt gällande överenskommelse med regeringen redovisas översiktligt. Diskussioner pågår mellan Kungl. Hovstaterna och finansdepartementet om en översyn av överenskommelsen med Riksmarskalksämberet avseende redovisningen av Hovstatens medelsanvändning. Översynen påverkar inte årets redovisning. Medelsanvändningens fördelning inom Hovstaten framgår framgår på sidorna 8–9 och i diagram på sidan 10. Revision utförs av auktoriserad extern revisor.

2. Slottsstatens verksamhet omfattar huvudsakligen vård och underhåll av det kungliga kulturarvet samt visningsverksamhet. Slottsstaten finansieras dels genom resterande 49 procent av det statliga anslaget, dels med hyres- och arrendeintäkter samt intäkter från visningar av de kungliga slotten och försäljning i slottsbodar. Intäkter och kostnader för Slottsstatens verksamhet redovisas på sidorna 60–63. Revision utförs av riksrevisionen.

3. Kungl. Djurgårdens förvaltning (KDF) är underställd Ståthållaren. Verksamheten är självfinansierad genom intäkter från hyror och arrenden. Intäkter och kostnader skall långsiktigt balanseras och eventuella överskott används utslutande för en långsiktig och hållbar utveckling av Kungl. Djurgården. Se vidare sidorna 66–68. Revision utförs av riksrevisionen.

Till Kungahuset hör de Kungl. Stiftelserna som följer en lång filantropisk tradition inom den Kungliga Familjen att stödja forskning, vård och utbildning som bidrar till att utveckla och sprida ny kunskap. Läs mer om de Kungl. Stiftelserna på sidan 12 och på www.kungahuset.se.

Vid sidan av Kungl. Hovstaternas ekonomi och de Kungl. Stiftelserna omfattar Kungafamiliens privata ekonomi bland annat Solliden på Öland, där park och paviljong visas för allmänheten, samt Stenhammar slott utanför Flen, som enligt särskilda testamentsvillkor är ett arrende från staten. För Kungahuset gäller samma skatteregler som för övriga medborgare.

Anslag från Sveriges riksdag

För verksamhetsåret 2012 erhöll Kungl. Hovstaterna sammanlagt 123,5 (122) miljoner kronor i anslag från Sveriges riksdag, en ökning med 1,2 procent jämfört med föregående år. Enligt överenskommelse med regeringen har 51 procent av anslaget eller 63,0 (62,3) miljoner kronor gått till verksamheten inom Hovstaten och 49 procent eller 60,5 (59,9) miljoner kronor till verksamheten inom Slottsstaten. Slottsstatens

intäkter från visningsverksamhet och försäljning uppgick till 62,9 (62,4) miljoner kronor. Resultatet för Kungl. Djurgårdens förvaltning uppgick till -1,6 (1,3) miljoner kronor.

Anslagsutveckling exklusive engångsbelopp

Belopp i mnkr	2012	2011	2010	2009	2008
Hovstaten	63,0	62,3	60,2	56,4	54,8
Slottsstaten	60,5	59,9	57,8	53,7	52,7
Förändring från föregående år (%)	1,2	3,5	7,2	2,4	9,6

Användning av medel inom Hovstatens ämbeten

Kostnaderna för Hovstatens ämbeten fördelas på Riksmarskalksämberbetet (23 procent), Informationsavdelningen (12 procent) och Hovmarskalksämberbetet (65 procent).

Medelsanvändningen inom Hovstaten fördelas sig enligt nedan. Fördelningstalen för föregående år har omräknats med hänsyn till genomförd omorganisation.

Riksmarskalksämberbetet: 23 (26) procent. Avser övergri-

Kungen hyllades på sin födelsedag den 30 april under högtidliga former på Yttre borggården.

pande ledning och verksamhet som organisatoriskt faller på Riksmarskalksämberet. De service- och stödfunktioner som ingår i ämbetet betjänar Kungl. Hovstaternas alla verksamhetsdelar.

Informationsavdelningen: 12 (10) procent.

Hovmarskalksämberet: 65 (64) procent. Avser verksamhet som organisatoriskt faller inom Hovmarskalksämberet och omfattar i huvudsak kostnader i samband med officiell programverksamhet, representation och resor. Inom Hovmarskalksämberet fördelas medlen enligt följande:

H.M. Konungens hovstat med kansli: 14 (15) procent. Omfattar främst kostnader för officiell programverksamhet och lönekostnader, inklusive Prins Carl Philips och Prinsessan Madeleines officiella programverksamhet.

H.M. Drottningens hovstat: 5 (4) procent. Omfattar främst kostnader för officiell programverksamhet och lönekostnader.

H.K.H. Kronprinsessans hovstat: 5 (6) procent. Omfattar kostnader för officiell programverksamhet och lönekostnader, inklusive kostnader för Prins Daniels officiella programverksamhet.

Hushållet: 21 (19) procent. Omfattar kostnader för officiell representation och bjudningar, främst lönekostnader för fast anställd och inhyrd servicepersonal inom kök, servering och lokalvård vid den ceremoniella och representativa programverksamheten.

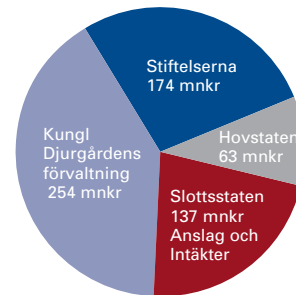
H.M. Konungens hovstall: 20 (20) procent. Omfattar kostnader för transporter, bilar, hästar, lönekostnader samt kostnader för vård och underhåll av det kungliga kulturarvet som omfattar äldre representationsbilar, vagnar, seldon och livréer. Cirka hälften av kostnaderna kan hänföras till ceremoniella transporter.

Medarbetare - översikt

Kungl. Hovstaterna hade under året sammanlagt 255 (257) tillsvidareanställda medarbetare, motsvarande 228 (229) heltidstjänster. Därutöver anlitas varje år ett stort antal personer för tillfälliga uppdrag, bland annat i samband med representations- och galamiddagar, och under sommarsäsongen i parkerna samt i visningsverksamheten. Dessa arbetsinsatser motsvarar 52 (54) heltidstjänster på årsbasis och engagerade cirka 550 personer under 2012. Sjukfrånvaron har sjunkit till 2,2 procent.

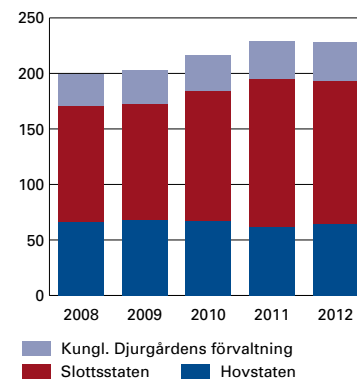
Medarbetare	2012	2011	2010	2009	2008
Antal tillsvidareanställda	255	257	230	216	212
Andel kvinnor, procent	53	53	50	52	51
Andel män, procent	47	47	50	48	49
Snittålder	49	47,9	49,2	50,3	50,4
Sjukfrånvaro i procent av arbetstiden	2,2	3,0	2,0	2,4	2,4

Sammandrag

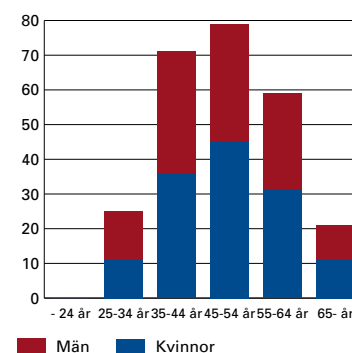

Läs mer om stiftelserna på www.kungahuset.se

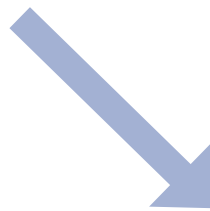
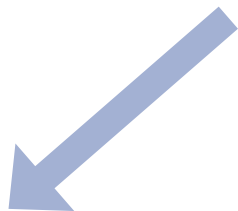
Antal tillsvidareanställda omräknade till heltidstjänster

Åldersfördelning

ANSLAG FRÅN SVERIGES RIKSDAG

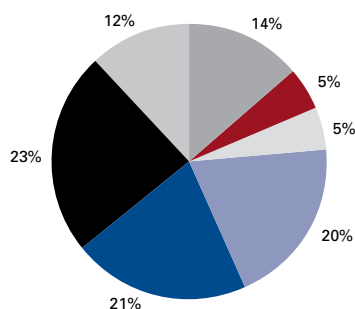
HOVSTATEN 51%

Statschefens representativa uppgifter i Sverige och internationellt

SLOTTSTATEN 49%

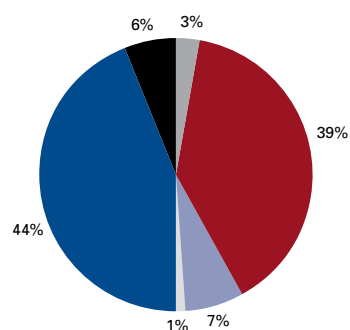
Underhåll och vård av det Kungl. kulturarvet

Användning av medel inom Hovstaten

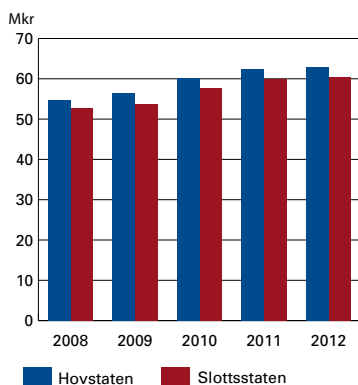
- H.M. Konungens hovstat med kansli
- H.M. Drottningens hovstat
- H.K.H. Kronprinsessans hovstat
- H.M. Konungens hovstall
- Representation och Hushållet
- Riksmarskalksämberet
- Informationsavdelningen

Intäktsfördelning, Slottsstaten

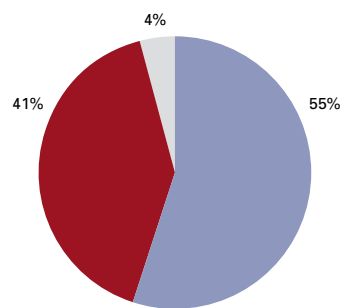

- Hyror, arrenden
- Entré och visningar
- Försäljning i slottsbodar
- Bidrag
- Anslag
- Övriga intäkter

Anslagsutveckling 2008-2012

Kostnadsfördelning, Slottsstaten

- Personalkostnader
- Övriga driftskostnader
- Avskrivningar, finansiella kostnader

Från vänster: riksdagens talman Per Westerberg, överhovmästarinnan Alice Trolle-Wachtmeister, riksmarskalk Svante Lindqvist och statsminister Fredrik Reinfeldt möter pressen efter vittnesbekräftelsen i samband med Prinsessan Estelles födelse.

400-årigt ämbete i tiden

RIKSMARSKALKSÄMBETET är Kungl. Hovstaternas stabsfunktion. Riksmarskalken är chef för Kungl. Hovstaterna och svarar för kontakterna med riksdag och regering. Ämbetet ger stöd och service till hela organisationen via kansli, ekonomi- och personalavdelning. Till ämbetet hör också H.M. Konungens hovförvaltning. Dessutom finns ett antal funktioner som står till organisationens förfogande. Dit hör hovauditören som är juridisk rådgivare, hovorganisten som ansvarar för den ceremoniella musiken och övrig musikverksamhet, hovjägmästaren, som medverkar vid planering av kungliga jakter.

Vidare ingår läkarstaten med två förste livmedici, livmedikus och hovtandläkare, kleresistaten där överhovpredikanten, pastorn i hovförsamlingen och hovpredikanter från de olika stiftens tjänstgör. Hovförsamlingen utgör ett eget stift och är en icke-territoriell församling inom Svenska kyrkan.

Effektiviseringar inom stabsfunktionerna

Genom förändrade arbetsformer har effektiviseringar och rationaliseringar kunnat genomföras inom stabsfunktionerna. Riksmarskalksämbetets kansli handlägger olika tillståndsfrå-

gor samt ärenden av juridisk och administrativ natur. Till dessa hör bland annat frågor rörande tillstånd att använda bilder av Kungafamiljen och de kungliga symbolerna. Ämbetet ansvarar för att årligen ta fram Hovkalendern samt förbereder och medverkar vid medaljförläggningarna, vilka redovisas på sidorna 70–71. Kansliet handlägger även förfrågningar från forskare om att få ta del av material rörande kungliga arkiv och ärenden rörande Riddarholmskyrkans verksamhet. Vid kansliet har nu anställts en hovjurist med ansvar för Kungl. Hovstaternas juridiska funktion.

Ekonomiavdelningen har fortsatt att utveckla sin verksamhet med ytterligare IT-stöd för betalnings- och redovisningsrutiner.

Utöver det ceremoniella musikuppdraget organiserar Riksmarskalksämbetet ett flertal musikevenemang i Kungl. Slottet och Riddarholmskyrkan. Kyrkan hade 35 200 (45 200) besökare. Även detta år genomfördes en uppskattad sommarkonsertserie i Riddarholmskyrkan. I Slottskyrkan bjöds på musikgudstjänster och orgelkonserter under ledning av hovorganisten. I Riddarholmskyrkan har forskningsarbetet och undersökningarna kring Magnus Ladulås grav fortsatt.

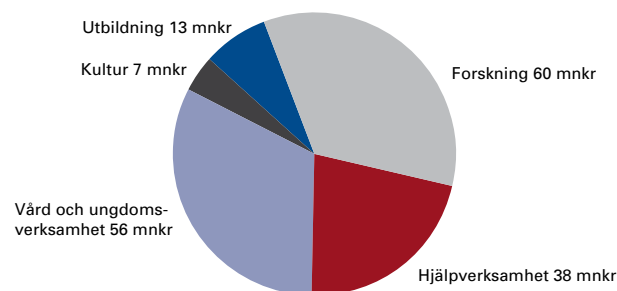
Riksmarskalksämberet

H.M. Konungens hovförvaltning

H.M. Konungens hovförvaltning ansvarar för de Kungl. Stiftelserna. Den Kungliga Familjen har ett djupt engagemang för de Kungl. Stiftelserna, vars historia sträcker sig tillbaka till tidigt 1800-tal. Ett målmedvetet arbete har bedrivits för att öka kunskapen om stiftelsernas verksamhet. Bland annat har ett nytt elektroniskt system utvecklats som förenklar och effektiviserar ansökningsprocesserna. Vidare har informationen om stiftelserna utökats genom en informationsbroschyr och på www.kungahuset.se. En mer detaljerad översyn av stiftelsernas samlade verksamheter görs vart tredje år.

Stiftelserna verkar inom fem områden:

- forskning
- hjälpverksamhet
- vård och ungdomsverksamhet
- kultur
- utbildning

De Kungl. Stiftelserna omfattar cirka 3,8 miljarder kronor och delar årligen ut cirka 170 miljoner kronor. Beloppen avser år 2010.

Inom H.M. Konungens hovförvaltning förvaltas även Kungafamiliens privata finansiella tillgångar och fastigheter.

Rekrytering, utbildning och hälsoinriktade insatser

I Kungl. Hovstaternas uppgift att representera, vårda och visa ett levande kulturarv ställs höga krav på medarbetarna i fråga om integritet, noggrannhet och känsla för hög kvalitet. Vid ett hov arbetar ett stort antal kvalificerade specialister som representerar många yrken och hantverk. Varje medarbetare bidrar i sin yrkesroll med sin specifika kunskap och höga servicenivå till att Kungen och Kungafamiljen kan genomföra sina representativa plikter på ett framgångsrikt sätt och med hög kvalitet såväl i Sverige som utomlands.

Varje år rekryteras och utbildas många tillfälligt anställda inom visningsverksamheten. Utbildning ges framför allt i ämnen med historisk och kulturell anknytning för att öka kunskapsspridningen om det kungliga kulturarvet. Utbildningar

Ny informationsbroschyr om de Kungl. Stiftelserna berättar om kunglig filantropi.

och kurser ges även i ämnen som berör arbetsorganisation, ledarskap och arbetsmiljö. Inom det systematiska arbetsmiljöarbetet upprättas varje år arbetsmiljöbokslut som ställs mot de handlingsplaner som utarbetats inom respektive ämbete.

Kungl. Hovstaterna arbetar målmedvetet med förebyggande insatser för att minimera riskerna för ohälsa. Alla medarbetare omfattas av ett avtal med ett hälsovårdsföretag. Företaget anlitas framför allt i det förebyggande arbetet, bland annat med ergonomisk översyn av arbetsplatser, riskbedömningar och med individuella hälsofrämjande insatser. Varje år erbjuds anställda motionsbidrag för egna aktiviteter och personalavdelningen arrangerar olika utomhusaktiviteter.

Sjukfrånvaron minskade till 2,2 (3,0) procent, vilket är lägre än genomsnittet i landet som helhet. De mycket låga ohälsotalen kan dels förklaras av de förebyggande insatserna, dels av att Kungl. Hovstaternas medarbetare har ett stort engagemang och intresse för sina arbetsuppgifter i en stimulerande arbetsmiljö.

Riksmarskalksämberet

Utveckling av webbplats och sociala medier

Under året har stort antal ärenden och förfrågningar från såväl massmedier som allmänhet handlagts. Under året inkom 300 (344) intervjuförfrågningar i första hand till Kungen och Drottningen. Inför varje utgående statsbesök arrangeras pressmöten som ger stor presstäckning i värdlandet och som bidrar till att förstärka och fördjupa Sverigebilden utomlands. Mediebevakningen vid Prinsessan Estelles födelse liksom vid dopet i Slottskyrkan var omfattande. Dopet TV-sändes i 10 länder.

Informationsavdelningen ansvarar för utveckling och underhåll av webbplatsen www.kungahuset.se samt Kungahusets Facebook-konto och Kungl. Hovstaternas bildbank. Under året har vid flera tillfällen filmer om Kungl. Hovstaternas verksamhet lagts ut på webbplatsen. Dessutom har en applikation till smartphones om de kungliga slotten lanserats.

H.M. Konungens stab och adjutanter

H.M. Konungens stab ingår inte i Riksmarskalksämberet utan tillhör Försvarsmakten och lyder direkt under Kungen. Staben leds av stabschefen och har till uppgift att stödja Kungen och Kungl. Hovstaterna i försvarsanknuten verksamhet. Vid staben tjänstgör adjutanterna. Ordet "adjutant" har sin grund i det latinska ordet "adiuto" som betyder hjälpa eller understödja. En adjutant vid det svenska hovet är således en officer som biträder en kunglig person i tjänst. För närvarande finns 12 adjutanter (av majors till överstes grad) hos Kungen och 12 adjutanter hos Kronprinsessan Victoria.

Adjutanterna har en viktig uppgift som kontaktyta gentemot arrangörer och olika hovfunktionärer när beslutade programpunkter ska genomföras. Genom att hela tiden finnas nära de kungliga personerna, ansvarar adjutanterna för att de kungliga är väl insatta i program och arrangemang. Adjutanterna säkerställer även att transportbehov liksom olika säkerhetsarrangemang är omhändertagna.

Prins Carl Philip och chefen för H.M. Konungens stab Håkan Pettersson (i mitten på bilden) besöker markstridsdagarna i Ravlunda.

Bred programverksamhet och effektiv samordning

HOVMARSKALKSÄMBETET planerar, förbereder och genomför Kungafamiljens program. Verksamheten omfattar offentliga framträdanden och officiell representation. För ökad samverkan och effektivare resursanvändning ingår numera H.M. Konungens hovstat med kansli, H.M. Drottningens hovstat, H.K.H. Kronprinsessans hovstat, ceremonistaten, H.M. Konungens hovstall och Hushållet i Hovmarskalksämbetet. Kungens roll att som statschef vara en samlade symbol och representant för Sverige är ledstjärnan för arbetet vid Hovmarskalksämbetet. En central uppgift är att stödja statschefen i genomförandet av de uppgifter Kungen har enligt Sveriges författning.

De områden som Kungen främst är verksam inom i sin officiella och representativa roll är:

- utrikes relationer med skilda företrädare för andra länder
- inrikes relationer med företrädare för centrala, regionala och lokala myndigheter och organisationer
- välgörenhet genom de Kungl. Stiftelserna
- relationer med svenskt näringsliv, inte minst exportindustrin
- rikets försvar
- natur och miljö
- vetenskap, forskning och kultur

Statsceremonier och återkommande programpunkter

Med anledning av Prinsessan Estelles födelse genomfördes ett antal högtidliga statsceremonier som kröntes av dopceremonin i Slottskyrkan. Prinsessan Estelle är enligt successionsordningen den andra personen i tronföljden efter Kronprinsessan Victoria. Läs mer om Prinsessan Estelle på sidorna 32–33.

Kungaparet genomförde två statsbesök, ett inkommande från Finland och ett utgående till Sydkorea. Varje statsbesök har en tydlig ändamålsbeskrivning från regeringen och syftar bland annat till ett ökat handels- och kulturutbyte mellan länder. Statsbesöken lägger grunden till personliga relationer mellan statschefer och deras delegationer på politisk, näringslivs- och kulturell nivå. Läs mer om statsbesökens syfte och programinnehåll på sidorna 34–35.

Kungen med Familj tog emot Prinsen av Wales och Hertiginnan av Cornwall vid ett officiellt besök med anledning av Drottning Elisabeths 60-årsjubileum som regent. Även det tyska presidentparet var på officiellt besök i Sverige. Läs mer på om dessa besök på sidorna 36–38.

Kungen öppnade riksmötet 2012/2013 under sedvanliga högtidliga former. I Kungens uppgifter ingår att vid audienser på Kungl. Slottet ackreditera utländska ambassadörer från länder som har diplomatiska förbindelser med Sverige. Kungen tog i år emot 35 ambassadörer och gav 12 avskedsaudienser. Kungen ledde möten med utrikesnämnden och informationskanseljer med regeringen.

På nationaldagen besöker Kungafamiljen olika platser i Sverige. I år invigde Prins Carl Philip och Prinsessan Madeleine Öppet slott i Stockholm, Kungaparet besökte Gotland och Prins Daniel medverkade vid medborgarskapsceremonin i Malmö. På kvällen anlände Kungafamiljen med hästanspända galavagnar till firandet på Skansen.

H.M. Konungens hovstat med kansli

Kungen tillsammans med Kungafamiljen önskar mångfald i programverksamheten så att den speglar angelägna samhällsfrågor i och för Sverige. På uppdrag av Kungen skrev riksmarskalken och förste hovmarskalken under 2011 till samtliga landshövdingar och statssekreterare i syfte att få in programidéer för att förverkliga denna ambition. Drygt 130 programförslag inkom och cirka en tredjedel genomfördes under 2012. Ett antal är inplanerade för år 2013, då Kungens 40 år på tronen uppmärksammas. Detta initiativ resulterade i många innehållsrika programpunkter under året. Kungen deltog i 200 (245) uppdrag och 136 (153) tillsammans med Drottningen. Till detta kommer en mängd företräden och sammanträden.

Många initiativ till besök i landet

Kungen och Kungaparet besöker regelbundet olika verksamheter för att följa utvecklingen inom centrala samhällsfrågor. Med anledning av skottlossningarna i Malmö tog Kungen initiativ till ett besök dit, där även justitieminister Beatrice Ask, landshövding Göran Tunhammar, länspolismästare Eva Årestad Radner och representanter för Malmö stad deltog. Kungen informerades av tekniska roteln och kriminalunderrettelsetjänsten.

Kungen och Kungaparet genomför årligen kommun- och länsbesök. Årets kommunbesök gick till Danderyds kommun med ett mångfacetterat program om kommunens möjligheter och utmaningar. Besök gjordes även i Halland, Blekinge och Dalarna. Dalarna har av regeringen utsetts till pilotlän för grön utveckling, där målet är att genomföra länets klimat- och energistrategi för grön omställning. Läs mer på sidorna 42–43.

Kungen tog initiativ till ett möte med anledning av skottlossningarna i Malmö.

Järnvägen – ett miljövänligt trafiksystem

Kungen besökte Hallsberg med anledning av Västra stambanans 150-årsjubileum. Kungen anlände med tåg och informerades om rangering och trafikledning. Kungen betonade i sitt tal järnvägen som ett miljövänligt trafikalternativ. Besöket avslutades med ett seminarium kring ”Det stora tågmötet i Hallsberg” som belyste situationen för Sveriges järnväg och dess möjligheter och utmaningar.

Sverige världsledande inom gruvindustri

Kungen invigde LKAB:s nya Malmbergsgruva. Malmberget är världens näst största järnmalmsgruva efter Kirunagruvan. LKAB ägs av staten och är världsledande inom förädling av järnmalmsprodukter och ett av Sveriges största exportföretag. Tillsammans med övrig gruvnäring står LKAB för cirka 40 procent av svensk nettoexport, framför allt till Asien.

Kungen återinvigde Dannemora järnmalmsgruva och skrev i gästboken från 1794 där Gustaf IV Adolf och Karl XIV Johan tidigare skrivit sina namn.

Fokus på innovation och utveckling

Med anledning av Saabs nedläggning tog Kungen initiativ till ett besök vid Innovatum Science Center i Trollhättan. Besöket inleddes med en rundvandring på Saabs bilmuseum och en industrihistorisk presentation. Vid Innovatum finns idag ett 30-tal nystartade företag. Bland annat presenterades projektet Biogas Brälanda som exempel på hur lantbruk i

Dalsland länkas samman i ett gemensamt ledningsnät för att producera biogas.

Kungliga engagemang kring teknik och vetenskap

Kungen har ett stort engagemang kring frågor om ny teknik och innovation. På Kungens initiativ arrangerar Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) sedan 1984 Royal Technology Missions runtom i världen. Det är svenska företagsledare, myndighets- och högskolerepresentanter som deltar. Syftet är att skapa kontakter samt att utöka idé- och affärsutbytet mellan Sverige och andra länder. Årets resa gick till Tjeckien för att se hur ett industriland liknande Sverige förvandlas till en kunskapsbaserad ekonomi.

Kungen invigningstalade vid rymdkonferensen SpaceOps’12, där Kungen även mötte utställare som European Space Agency (ESA) och National Aeronautics and Space Administration (NASA). Tema för konferensen var hur rymdteknik kan vara till nytta i forskning, miljö- och klimatövervakning, kommunikation och beredskap.

Kungen deltog även i en teknikresa till Kiruna och Luleå med besök vid LKAB, Ishotellet i Jukkasjärvi och Luleå tekniska universitet. Delegationen besökte även Europas största datacenter som används av Facebook.

För första gången arrangerades Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademiens symposium om teknik och framtid i Bernadottebiblioteket. Symposiumet inleddes av Kungen som po-

H.M. Konungens hovstat

Kungen återinvigde Dannemora järngruva. Den blå trätunnan var i bruk 1875 när Oscar II, drottning Sofia och prins Gustav besökte järngruvan.

ängterade teknikens möjligheter att påverka de stora globala utmaningarna. Därefter berättade unga forskare om spetsforskningen inom sina respektive områden biobränsle, nanoteknik, moderna elsystem samt entreprenörskap och teknik.

Miljökonferenserna Stockholm+40 och Rio+20

I april öppnade Kungen miljömotet Stockholm+40, där miljödepartementet och utrikesdepartementet stod som värdar. Motet hölls till minnet av FN:s första globala konferens om miljön som hölls i Stockholm 1972 där Kungen också deltog. Syftet med årets möte var att samla aktörer till en dialog om hållbar utveckling. Motet var viktigt inför miljökonferensen Rio+20 Sustainability Forum i Rio de Janeiro i juni där Kungaparet närvarade.

Kungaparet och Prinsessan Madeleine deltog i oktober vid New York Green Summit, From Farm to Fork, arrangerat av Svensk-Amerikanska handelskammaren i New York. Kungen inledningstalade och lyfte upp hur Sverige genom åren har varit ledande inom miljöområdet.

Besök i svenskbygder i USA

Kungaparet besökte i oktober Minneapolis, Minnesota, USA för att stödja svenska intressen. Besöket inleddes vid Nelson Cultural Centre som är ett svenskt kulturhus i Minneapolis. Kungen höll tal på Gustavus Adolphus College i St. Peter där de starka banden mellan Sverige och USA, då särskilt svenskbygderna i Minnesota, togs upp.

Kungen närvarade även vid ett seminarium där elever och lärare diskuterade miljöfrågor. Drottningen närvarade samtidigt vid ett seminarium där barnrättsfrågor diskuterades. Därefter avtäckte Kungaparet en minnesplakett vid American Swedish Institute, ett konst- och kulturcenter samt museum. Det grundades genom en donation från den svenska immigrantfamiljen Turnblad år 1929. Vid ceremonin berättade Kungen att dåvarande kronprins Gustaf Adolf var med och uppmuntrade starten av American Swedish Institute i slutet av 1920-talet.

Kungen följde försvaret

Kungen besökte under året en av försvarsmaktens flygövningar, försvarsmaktens centrallager och genomförde fanöverlämning. Kungen inspekterade livbataljonen på Kungl. Slottet. Livbataljonens huvuduppgift är att vara skyddsvakt på de kungliga slotten (högvakt) och på militära anläggningar samt att medverka vid statsceremonier. Bataljonen är ett insatsförband som även ska förstärka skyddet av rikets centrala och militära ledning i Stockholmsområdet.

Arena Stockholm 1912 – 2012

Kungen och Drottningen deltog vid Arena Stockholm 1912-2012 – Hundra år av idrott och kultur, som firade minnet av

H.M. Konungens hovstat

sommarolympiaden i Stockholm 1912. Olympiaden invigdes av Kungens farfars far Gustav V. Sverige blev då den främsta poängnationen. Stockholms stadion har sedan dess flest antal världsrekord inom friidrott. Vid jubileet deltog Internationella olympiska kommittén, utländska gäster, guldolympier, delar av den svenska OS-truppen till London och representanter för Sveriges olympiska kommitté.

Premiering av förtjänstfulla insatser

H.M. Konungens medalj delades ut vid två tillfällen till svenskar som gjort förtjänstfulla insatser för Sverige. Medaljörerna presenteras på sidorna 70–71. Dessutom delar de Kungl. Stiftelserna ut medel till forskning, välgörenhet och kulturella ändamål.

Genom stiftelsen Ungt ledarskap, vars syfte är att främja unga människors utbildning i ledarskap utifrån scoutrörelsens värderingar, delade Kungen traditionsenligt ut stipendier i tre kategorier: näringsliv, offentlig sektor och ideella organisationer. Kungen delade under året även ut diplom för Ungt Ledarskap.

Vid sidan av Nobelpriset delar Kungen ut flera svenska priser av internationell dignitet. Vid en ceremoni i Stockholms stadshus delade Kungen ut Stockholm Water Prize till Colin Chartres från International Water Management Institute. Årets Polar Music Prize tilldelades Paul Simon och Yo Yo Ma.

Svensk Mjölks Guldmalj delades ut till 41 svenska

mjölkbönder som i 23 år levererat mjölk av bästa kvalitet. Kungen delade traditionsenligt även ut Prins Eugen-medaljen och priset Årets nybyggare.

Hedersordförande för scoutrörelsen

I sin egenskap av hedersordförande i World Scout Foundation deltog Kungen i flera scoutsammanskomster, bland annat i Indonesien och vid scouternas stämma, Demokratijamboree, på Fryshuset i Stockholm. Kungaparet deltog dessutom vid scoutesor i Spanien och Finland med World Baden-Powell Fellowship Events.

Företräden

Kungen gav företräde för flera internationella ledare, däribland Kinas premiärminister Wen Jiabao, Estlands president Toomas Hendrik Ilves, Mongoliets president Tsakhiagiin Elbergdorj och Seychellernas miljö- och energiminister Dr Rolph Payet. Kungaparet gav även företräde för svenska honorärkonsuler verksamma i Frankrike, Monaco och Sydamerika.

Mer om Kungafamiljens omfattande program

För en mer detaljerad redogörelse av årets programverksamhet, se Utdrag ur Kungafamiljens officiella program, sidorna 72–83.

Kungen inspekterar Livbataljonen på Inre borggården.

Frågor om barnens rätt och äldreomsorg i fokus

H.M. Drottningens hovstat har till uppgift att förbereda, genomföra och följa upp Drottningens många engagemang. I detta arbete ingår även en omfattande korrespondens i form av tackbrev, kondoleanser med mera.

Drottningen genomförde under året 125 (122) egna programpunkter och 136 (153) tillsammans med Kungen. Vid statsbesök och officiella besök har Drottningen många egna programinslag såsom studiebesök och seminarier, bland annat kring frågor om barns rättigheter, drogrelaterade problem och demensfrågor, se även temasidorna 34–39. Utöver statsceremoniella åtaganden har Drottningen uppdrag som bland annat omfattar styrelsemöten, seminarier, invigningar, stipendieutdelningar och studiebesök. En betydande del av hovstatens arbete är knuten till Drottningens djupa engagemang i sociala frågor.

För en mer detaljerad redogörelse av programverksamheten, se Utdrag ur Kungafamiliens officiella program, sidorna 72–83.

World Child & Youth Forum (WCYF)

Många av Drottningens programpunkter rör barnens rättigheter. Kungafamiljen deltog under året i ett flertal möten kring planläggningen och programutformningen av nästkommande World Child & Youth Forum (WCYF). Med anledning av de många initiativ inom barnrättsområdet som genomförts på andra håll i Sverige under året, flyttades den tredje WCYF till mars 2013. Läs gärna mer på www.wcyf.se.

Många engagemang kring barnens rätt

I april deltog Drottningen när Unicef, Rädda Barnen och FN:s Global Compact lanserade de riktlinjer som ska hjälpa företag att ta ett större ansvar för barns rättigheter.

Drottningen informerades vid ett möte på Kungl. Slottet om barnrättsfrågor i projektet ”Om Barnkonventionen – av, för och med barn”. Drottningen invigningstalade på barnrättsseminariet vid det svensk-finska kulturcentret Hanaholmen i Helsingfors i oktober. Fokus låg på barnrättsfrågor och

Drottningen invigde den 16 mars en dagverksamhet för demenssjuka, enligt Silviahemmets modell, i Bottrop i Tyskland.

H.M. Drottningens hovstat

Drottningen på besök i Alingsås där hon talade på den Nationella läkarkonferensen om palliativ vård samt besökte äldreboendet Bräcke Diakoni, Ginstgård och den palliativa enheten vid Alingsås lasarett.

barntrafficking i de nordiska länderna. Vid seminariet deltog också Finlands president Sauli Niinistö och den svenska och finska barnombudsmannen.

Drottningen och Kronprinsessan Victoria medverkade i ”Barn och unga – ärkebiskopens möte 2012” i Uppsala med seminarier, föreläsningar och gudstjänster. Mötets mål var att arbeta för barns rätt till liv, hälsa och utveckling. Mötet samlade cirka 100 personer, där även barn- och äldreminister Maria Larsson och BRIS:s generalsekreterare Kattis Ahlström deltog.

Drottningen närvarade också när juridiska fakultetens Barnrättscentrum i Stockholm invigdes. Visionen med Barnrättscentrum är att stärka den befintliga barnrättsliga forskningen vid Stockholms universitet. Vidare är ambitionen att stärka den interdisciplinära och tvärvetenskapliga forskning-

en, knyta internationella kontakter och förbättra utbildningen i barnrätt. Barnrättscentrum planerar en internationell konferens i samband med att Barnkonventionen fyller 25 år under år 2014.

Ersta flickhem skapar trygg miljö

I maj invigde Drottningen Ersta flickhems skola som arbetar med en pedagogisk helhetssyn där skolundervisning och behandling samverkar. Ersta flickhem är ett HVB-hem (hem för vård eller boende) där målgruppen är sexuellt traumatiserade flickor i tonåren. Skolan är ett treårigt projekt, där Ersta flickhem skapar en skolmiljö som ska vara trygg, inspirerande och lustfylld. Projektet syftar till att skapa en modell för tillämpning på andra liknande institutioner runt om i Sverige.

Drottningen invigde också utställningen BARN DOM på

H.M. Drottningens hovstat

Fotografiska i oktober. Utställningen visar fotografier tagna av ungdomar, som har eller har haft cancer. Syftet är att öka förståelsen för hur det kan vara att drabbas av cancer i barn- och ungdomen. Utställningen är ett samarbete mellan Barncancerfonden och Fotografiska. Elva ungdomar från hela landet fick gå en fotokurs vid Fotografiska Akademin och använde sedan sina erfarenheter från kursen vid utställningen.

Drottningen mottog Steiger Award

Drottningen mottog i Bochum, Tyskland, priset ”The Steiger Charity Award” för sitt stora engagemang och sina insatser för att främja barns och ungdomars rättigheter.

Fortsatta framgångar för Childhood

World Childhood Foundation (Childhood) grundades år 1999 av Drottningen med syfte att värna barns rätt till en trygg barndom. Childhood arbetar globalt för bättre levnadsvillkor för barn som lever i utsatta miljöer. Det handlar i första hand om att hjälpa gatubarn och unga mammor samt att motverka sexuellt utnyttjande av barn, inklusive handel med barn för sexuella ändamål. Childhood har flera sponsorer och samarbetspartners via partner-avtal. Drottningen är hedersordförande och deltar i styrelsemöten, insamlingsevenemang och seminarier i Sverige och internationellt. Bland annat medverkade Drottningen vid SAP Charity Concert i Mannheim, Tyskland, en välgörenhetskonsert till förmån för Childhood. Drottningen deltog även i årets Childhood-dag på Gröna Lund.

Mentor och kampen mot droger

Mentor Foundation grundades 1994 på initiativ av Drottningen, som är hedersledamot i Mentor Sverige och hedersordförande i Mentor International. Stiftelsen vill förebygga droganvändning och våld bland ungdomar. Arbetet drivs genom att lyfta fram goda exempel inom drogförebyggande arbete. Mentor finns idag i Litauen, Mellanöstern, Storbritannien, Tyskland, Colombia och USA. Arbetsmodellen är noga anpassad till respektive lands kultur. I Sverige används en framgångsrik modell tillsammans med svenskt näringsliv och volontärer. Anställda vid företag är under ett år mentorer för skolelever som behöver stöd från vuxna. Dessutom drivs ett uppskattat föräldraprogram. Drottningen deltar i Mentors styrelsemöten och insamlingsgalor i Sverige och utomlands. Särskilt uppmärksammas var Mentors galakväll i Washington där Drottningen och Prinsessan Madeleine närvarade.

Drottningen medverkade vid World Forum Against Drugs (WFAD) i Stockholm. Drygt 70 ideella organisationer är medlemmar i WFAD och arbetar för en drogfri värld. Vid årets forum undertecknades en överenskommelse mellan Sverige, USA, Ryssland, Storbritannien och Italien om samarbete och synen på narkotikapolitik. Drottningen betonade i sitt tal att narkotikafrågan är ett internationellt problem som

kräver internationella lösningar, att utbildning och prevention är viktigt för att hindra att unga hamnar i drogmissbruk och att barn måste skyddas mot droger.

Omsorg om de äldre

Traditionellt besökte Drottningen De Gamlas Dag som numera arrangeras av Ekerö kommun. Dagen arrangerades för första gången 1999 på initiativ av Drottningen i Drottningholms slottspark för att ge möjlighet för gamla och anhöriga att träffas under trevliga former.

I oktober närvarade Drottningen vid Nationalmuseums utställning ”Möten med minnen”, ett unikt landsomfattande museiprojekt i samarbete med Alzheimerfonden. Projektets syfte är att genom konst och andra kulturföremål öka de demenssjukas livskvalitet och samtidigt sprida kunskap och öka öppenheten kring demenssjukdomar. Projektet har inspirerats av Museum of Modern Art i New York.

Silviahemmet uppmärksammas

Stiftelsen Silviahemmet, med Drottningen som ordförande, främjar vetenskaplig forskning inom demensområdet samt bedriver undervisning och dagvård. Silviahemmet tillsammans med Stiftelsen Äldrecentrum i Stockholm ansvarar för Svenskt demenscentrum, ett nationellt kompetenscentrum för demensfrågor som är inrättat av socialdepartementet. Drottningen deltog även vid Silviahemmets Stora inspirationsdag i Stockholm, vars syfte är att inspirera och skapa kontakter för dem som arbetar med demenssjuka.

Efter fullgjord internetbaserad tvåårig 60-poängsutbildning examinerades en ny årskull undersköterskor till Silvia-systrar. Sophiahemmet högskola ansvarar för utbildningen i samarbete med Silviahemmet. Samarbetet omfattar även en ettårig internetbaserad utbildning (motsvarande 30 högskolepoäng) av sjuksköterskor. Drottningen delade traditionellt ut broschyrer till examinerade Silviasystrar (undersköterskor) och Silviasjuksköterskor under året. Numera kan även läkare fortbilda sig inom demensområdet. Denna masterutbildning startade 2012 och sker i samarbete med Karolinska Institutet som en tvåårig internetbaserad utbildning.

Med en åldrande befolkning globalt ökar antalet demenssjuka som kräver god omvårdnad. Demensvården kommer därför alltmer i fokus. Drottningen, Silviahemmets anställda och Silviasystrarna för på flera sätt aktivt ut budskapet om vårdfilosofin i Sverige och internationellt. På så sätt har Silviahemmet blivit en välkänd kunskapsspridande institution och Silviahemmets utbildningar röner stor internationell uppskattning.

Bland internationella samarbeten kan nämnas ett samarbete med Japan som pågått sedan 2006 som ett resultat av det japanska statsbesöket i Sverige. Sedan 2009 finns ett samarbete med Malteserorden i Tyskland för att förbättra vården av demenssjuka. Vid årets statsbesök i Sydkorea hölls ett

Drottningen var huvudtalare vid ett internationellt seminarium på FN-universitetet i Tokyo rörande kampanj mot kommersiell exploatering av barn.

seminarium kring Silviahemmets pedagogik som rönt stort intresse i landet. Drottningen invigde även en dagverksamhet för demenssjuka enligt Silviahemmets modell i Bottrop, Tyskland. Dagverksamheten på Silviahemmet, som ges både för yngre och äldre personer med demenssjukdom, leds av Silviasyster. Denna verksamhet ger viktig stimulans och sysselsättning för den demenssjuke och avlastning för anhöriga.

Engagemang kring ansvarstagande i företag

Tillsammans med arbetsmarknadsminister Hillevi Engström besökte Drottningen företaget Samhall i Jordbro och Västerhaninge. Samhalls uppdrag är att skapa arbeten åt personer med olika funktionsnedsättningar och matcha rätt person till rätt arbete. Samhall har cirka 20 000 anställda och är en av landets största arbetsgivare. Företaget har en tongivande roll vad det gäller stimulerande arbeten för personer med funktionsnedsättningar. Utöver det medverkade Drottningen och

höll tal vid ett seminarium om företagens ansvarstagande (Corporate Social Responsibility, CSR) vid Handelshögskolan i Stockholm.

Forskning kring brottslighet och dess skadeverkningar

Drottningen delade ut ”The Stockholm Prize in Criminology”, som är världens största pris i kriminologi, vid en ceremoni i juni på China Teatern i Stockholm. Prissumman skänks årligen av privata donatorer. Syftet med priset är att stimulera till mer kunskap om hur brottsligheten och dess skadeverkningar bäst kan motverkas och se till att sådan kunskap sprids och används. För att ge priset och symposiet en mer varaktig organisation har en stiftelse bildats. Regeringen har tillsammans med Torsten Söderbergs Stiftelse och andra donatorer gett stiftelsen ett stort engångsbelopp för att säkra prisets framtida fortlevnad.

Angelägna samhällsfrågor på programmet

Kronprinsessparet deltog vid Försvarsmaktens upplevelseläger för ungdomar med särskilda behov vid Sjökrigsskolan i Karlskrona.

H.K.H. Kronprinsessans hovstat ansvarar för planering och genomförande av ärenden som rör Kronprinsessan Victorias och Prins Daniels officiella uppdrag och stöd i deras dagliga arbete samt Prinsessan Estelle.

Kronprinsessan deltog i 34 (52) uppdrag och 33 (63) tillsammans med Prins Daniel. Utöver statsceremoniella programpunkter omfattar Kronprinsessan Victorias och Prins Daniels programverksamhet ett stort antal företräden och sammanträden på Kungl. Slottet. Ett antal ärenden och programpunkter är gemensamma med Kungaparets.

Besöksprogrammen planeras mot bakgrund av Kronprinsessan Victorias och Prins Daniels intressen av att informera sig om angelägna samhällsfrågor. Utöver Kronprinsessan Victorias representativa plikter som Sveriges tronföljare, knyter många programpunkter an till Kronprinsessparets särskilda engagemang för frågor om hållbarhet, miljö, natur, försvar och konflikthantering, men också kring utanförskap samt frågor om barn och ungdomars välbefinnande.

I programplaneringen eftersträvas en god geografisk spridning över landet. Flera uppdrag syftar till att främja svenska intressen runt om i världen.

Statsceremonier och officiella evenemang

I statsceremoniella sammanhang deltog Kronprinsessparet vid inkommande statsbesök från Finland och vid riksmötets öppnande. Kronprinsessan har deltagit i informa-

tionskonseljer, utrikesnämndens sammanträden samt vid representationsmiddagar, statsråds- och partiledarluncher. Kronprinsessparet deltog i nationaldagsfirandet på Skansen tillsammans med övriga Kungafamiljen. Kronprinsessan deltog även i högmässa med biskopsvigning i Uppsala domkyrka.

Vidare har Kronprinsessparet genomfört flera besök, invigningar och prisutdelningar, inte minst i anslutning till beskyddarskap. Kronprinsessan uttryckte bland annat sitt engagemang för svensk cancerforskning och var beskyddare av Cancerfondens Rosa Bandet-kampanj.

För en mer detaljerad redogörelse av årets programverksamhet, se även "Utdrag ur Kungafamiljens officiella program" på sidorna 72–83.

Prinsessan Estelle – Sveriges tronarvinge

Årets stora händelse var H. K. H. Prinsessan Estelles födelse. Av naturliga skäl innebar detta en viss begränsning i Kronprinsessan Victorias möjligheter att delta i programverksamheten fullt ut under en del av året. Läs mer om Prinsessan Estelles födelse och dop på sidorna 32–33.

Engagemang kring hållbarhet, miljö och natur

I juni medverkade Kronprinsessan vid ett miljömöte i Stockholm mellan miljöminister Lena Ek och USA:s utrikesmi-

H.K.H. Kronprinsessans hovstat

nister Hillary Clinton. Mötet behandlade hur näringsliv och allmänhet kan påverka att luftföroreningar kan minskas. Satsningen ”Climate and Clean Air Coalition to Reduce Short-Lived Climate Pollutants” är ett globalt initiativ som lanserades i februari av USA och Sverige tillsammans med Bangladesh, Kanada, Ghana och Mexiko i samarbete med FN:s miljöprogram. Enligt initiativet kan den globala uppvärmningen minskas med 0,5° C om utsläppen av kortlivade luftföroreningar kan minskas.

I augusti deltog Kronprinsessan tillsammans med miljöminister Lena Ek i seminariet ”Initiativet Hållbara Hav” där Östersjöns utsatta läge diskuterades. Seminariet arrangerades av Briggen Tre Kronor. I arbetet med Hållbara Hav har många pekat på behovet av samarbete mellan näringsliv, forskarvärlden och intresseorganisationer i syfte att rädda Östersjöns känsliga miljö.

Kronprinsessparet invigde en kärleksstig på Kungl. Djurgården som var en bröllopsgåva från Världsnaturfonden. Kungl. Djurgården är, tillsammans med Haga och Ulriksdal, världens första Nationalstadspark. Stigen är öppen för alla och sträcker sig runt Isbladskärret som är en av Stockholms atrrikaste fågelsjöar. Området utgör en unik naturmiljö och stigen har försetts med skyltar som informerar om den mångfald av växter och fågelarter som finns här.

Barn och ungdomar med särskilda behov

I samband med Kronprinsessparets bröllop 2010 gav Försvarsmakten i gåva ett läger för ungdomar med särskilda behov. Kronprinsessparet deltog tillsammans med ett 40-tal

ungdomar vid upplevelselägret, som arrangerades på Sjöstridsskolan i Karlskrona. Deltagarna övade bland annat livräddning och förstahjälpen.

Kronprinsessparet gav också företräde för två barn Lisa, 12 år, från Falun och Lennar, 17 år, från Delsbo. Arrangör var stiftelsen MinStoraDag, vars syfte är att uppfylla svårt sjuka barns önskningsar.

Integrationsfrågor i blickfånget

Kronprinsessparet besökte, tillsammans med integrationsminister Erik Ullenhag, Fagersta kommun för att informera sig om hur kommunen arbetar med integrationsfrågor. Kommunrådet Stig Henriksson gav en redogörelse och undersköterskan Quamar Xasan, ordföranden för somaliska föreningen, berättade att hon flytt, lämnat sina barn och hur det var att bygga ett liv i ett annat land. Vid en rundvandring på Atlas Copco Secorocs stiftborranläggning informerades Kronprinsessparet om hur företaget arbetar med integration.

Freds- och konfliktfrågor

Kronprinsessan är engagerad i freds- och konfliktfrågor. Inför FN-dagen närvarade Kronprinsessan vid Svenska FN-förbundets seminarium i Stockholms konserthus med temat FN och Syrien. Talare var bland andra FN-förbundets ordförande Aleksander Gabelic och försvarsminister Karin Enström. Svenska FN-förbundet bedriver kampanjer för att samla in pengar till FN:s och FN-förbundets fältarbete. Förbundet har 110 lokala FN-föreningar och är en organisation med över 90 svenska organisationer anslutna.

Kronprinsessan Victoria tillsammans med USA:s utrikesminister Hillary Clinton och miljöminister Lena Ek på miljöseminarium i Stockholm.

Prins Daniels officiella program

Prins Daniels programverksamhet är främst inriktad mot näringslivsfrågor, entreprenörskap och innovation samt hälsa, idrott och ungdomars välbefinnande. Prins Daniel genomförde 58 (22) egna officiella programpunkter under året.

Prins Daniel har haft ett omfattande program kring det svenska näringslivets förutsättningar. Det har innefattat kontakter med näringsdepartementet, exportfrämjande myndigheter, intresseorganisationer och många företagsbesök. Prinsen har informerat sig om traditionell svensk industri samt investerings- och forskningsinsatser vid företagsbesök hos bland annat Korsnäs, LKAB, Sandvik och Volvo, men också studerat företagskultur och entreprenörskap i Gnosjö samt besökt flera innovationsföretag.

Medborgarskap och entreprenörskap

Vid en ceremoni på nationaldagen för nya svenska medborgare i Malmö höll Prins Daniel ett engagerat tal och välkom-

nade på Kungafamiliens vägnar de nya svenska medborgarna samt betonade allas ansvar för den gemenskap vi delar. Prinsen lyfte även fram det entreprenörskap som nya svenska medborgare bidrar med.

Fokus på hälsa och välbefinnande

Prins Daniel har ett djupt engagemang i hälsofrågor och är hedersledamot i Hjärt- Lungfondens styrelse. Prinsen har engagerat sig i flera av fondens evenemang och då talat och delat ut Hjärt- Lungfondens stora forskningsanslag vid en ceremoni i Bernadottebiblioteket på Kungl. Slottet. Mottagare var Ulf Eriksson, professor i vaskulär biokemi vid Karolinska institutet. Anslaget delas ut till banbrytande svensk hjärt- lungforskning som bedöms få stor betydelse för patienter. Vidare deltog Prins Daniel i Alla Barnhjärtans-middag, arrangerad av fonden.

Vid Sickla hälsocenter informerades Prins Daniel om

Prins Daniel samtalar med anställda vid företagsbesök på Volvo.

H.K.H. Kronprinsessans hovstat

Prins Daniel imponerades av 90+gymnastik på Sickla hälsocenter.

gymnastikverksamheten 90+gympa. För att delta måste man ha fyllt 90 år och genomsnittsåldern i gruppen är 93 år. Gymnastiken fyller två funktioner – den är dels träning, dels ett tillfälle att mötas i ett socialt sammanhang. Fokus på träningen ligger på balans och styrka.

Från Gothia Cup till medaljörer i OS och Paralympics

Under sommaren besökte Prins Daniel Gothia Cup som är världens största och mest internationella ungdomsturnering i fotboll. Turneringen hålls varje år i Göteborg och runt 1 600

lag från 80 nationer deltar. Sedan starten 1975 har närmare 1 miljon ungdomar deltagit i The World Youth Cup.

Såväl Kungaparet som Prins Daniel och Prins Carl Philip var närvarande vid OS i London. Prins Daniel besökte även Paralympics där han följde de svenska medaljörerna i bordtennis Anna-Carin Ahlquist (guld) och Emil Andersson (brons). Prinsen följde även svenska deltagandet i friidrott, skytte och tennis. Prins Daniel såg dessutom simmerskan Maja Reichard vinna guld i 100 meter bröstsim och delade ut guldmedaljen till henne vid prisceremonin.

HOVSTATEN

H.K.H. Hertiginnans av Halland hovstat

Prinsessan Lilian.

H.K.H. HERTIGINNANS AV HALLAND HOVSTAT ansvarar för Prinsessan Lilians engagemang och hennes korrespondens. Chef för H.K.H. Hertiginnans av Halland hovstat är en hovmarskalk. Av åldersskäl har Prinsessan inte deltagit i det officiella programmet under året.

Prinsessan Lilian avled den 10 mars 2013.

Prins Carl Philips och Prinsessan Madeleine

Prins Carl Philips officiella aktiviteter ökade avsevärt efter examen som lantmästare vid Sveriges Lantbruksuniversitet i Alnarp år 2011. Prinsens intressen är inriktade mot skog, lantbruk samt entreprenörskap och design. Vidare har Prinsen ett engagemang för idrott och motorsport. Utöver sina officiella åtaganden arbetar Prinsen som designer, bland annat för Gustavsbergs porslinsfabrik.

I statsceremoniella sammanhang deltog Prins Carl Philip vid Prinsens av Wales och Hertiginnans av Cornwall besök i Sverige, vid nationaldagsfirandet på Skansen och vid riksmötets öppnande. Prinsen deltog även vid nobelfirandet, invigningen av årets Skogsnäringsvecka, firandet av Sveriges Lantmästarförbunds 75-årsjubileum och när SLU Alnarp firade 150 år.

I september besökte Prinsen World Conservation Congress i Jeju, Sydkorea, och deltog i ett seminarium om nya trender inom hållbar miljöutveckling. Vid besöket mötte Prinsen även Sydkoreas miljöminister Young-Sook Yoo.

Prinsen delade ut priset Årets kock till Klas Lindberg. Som beskyddare för Svenska Bocuse d'Or Akademien deltog Prinsen med de svenska deltagarna vid matlagningstävlingen Bocuse d'Or i Bryssel.

Flera av årets programpunkter speglade Prins Carl Philips intresse för design och entreprenörskap. Vid Mitthögskolans entreprenörsdagar delade Prinsen ut stipendier och besökte designföretag. Prinsen närvarade vid Anders Wall-föreläsning i entreprenörskap och delade ut priset Årets Uppsala-student. Prins Carl Philip delade även ut priset Årets Supergasell 2012.

Prins Carl Philip genomförde flera försvarsrelaterade programpunkter. I mars besökte Prinsen Försvarsmedicincentrum i Göteborg. Centret har till uppgift att säkerställa en väl fungerande hälso- och sjukvård inom Försvarsmakten i fredstid, vid internationella insatser, i händelse av kris och katastrof samt under väpnad konflikt. Prinsen närvarade även vid Markstridsdagarna i Ravlunda där armén, flygvapnet och förband från Tyskland och Danmark deltog. I oktober besökte Prinsen den svenska styrkan FS 23 i Afghanistan och fick en orientering om säkerhetsläget. Prinsen träffade svenska soldater som berättade om sina erfarenheter från strider i området Qush Tepa väster om Shebergahn.

Prins Carl Philip tog tillsammans med Kronprinsessparet emot juniorvärldsmästarna i ishockey på Kungl. Slottet. Vid Svenska idrottsgalan delade Prinsen ut Radiosportens Jerriprispri till ryttaren Rolf-Göran Bengtsson. Prinsen invigde Vasaloppet i Mora och deltog i skate-Vasan. Prinsen invigde även ÅF Offshore Race och deltog som beskyddare för Volvo Ocean Race vid tävlingens avslutning i Galway, Irland. Prins Carl Philip och Prins Daniel var närvarande vid OS i London.

Prins Carl Philip höll tal och delade ut Emerichfondens priser vid en ceremoni i Fryshuset. Fonden bildades 1994 på initiativ av Emerich Roth, som kom till Sverige 1950 efter att ha överlevt nazismens förföljelser.

Som beskyddare av Lilla Barnets Fond delade Prinsen ut anslag till forskning kring sjukdomar hos nyfödda barn. Prinsen medverkade också vid evenemang som arrangerades av MinStoraDag.

bjuder in till Öppet slott på nationaldagen

Prinsessan Madeleine har under året arbetat heltid som projekthandläggare vid World Childhood Foundation (Childhood) i New York. Prinsessan Madeleine har i sitt arbete deltagit i styrelsemöten, evenemang, seminarier och projektbesök kopplade till Childhood-projekt i flera länder. Prinsessans ansvarsområde som projekthandläggare är Kina och USA.

Prinsessan Madeleine har deltagit i statsceremoniella och

andra representativa sammanhang i Sverige, men har under året framför allt arbetat för Sverige i olika representativa sammanhang i USA.

Den 25 oktober tillkännagavs förlovningen mellan Prinsessan Madeleine och Herr Christopher O'Neill. Efter att Kungen givit sitt samtycke till äktenskap har Kungen, i enlighet med grundlagens bestämmelser, inhämtat regeringens samtycke. Det kungliga bröllopet äger rum den 8 juni 2013.

Med anledning av sitt stora engagemang för barnens situation besökte Prinsessan Madeleine flera organisationer under året, däribland SOS-Barnbyar, MinStoraDag, BRIS, Rädda Barnen och FN för att informera sig om deras verksamheter.

Prinsessan Madeleine närvarade vid en konsert när Lilla Akademien spelade i Carnegie Hall, New York. Lilla Akademien är en icke-vinstdrivande stiftelse och skolans mål är att utbilda musiker i världsklass och höja standarden på svensk musikutbildning. Prinsessan Madeleine var även närvarande vid utdelningen av Opera News Awards i New York.

Prinsessan var officiell representant vid minnesdagarna för Raoul Wallenberg 100 år i Washington. Prinsessan Madeleine deltog även vid minnesarrangemang för Raoul Wallenberg vid The Yale Club of New York. Prinsessan delade ut Raoul Wallenberg Civil Courage Award till New York City Police Commissioner Raymond W. Kelly. Priset instiftades 1985 och delas årligen ut till personer eller grupper som arbetar i Raoul Wallenbergs anda.

Tillsammans med Kungaparet deltog Prinsessan Madeleine vid New York Green Summit med efterföljande galamiddag, arrangerat av Svensk-Amerikanska handelskammaren. Kungen inledningstalade vid seminariet From Farm to Fork och lyfte fram hur Sverige genom åren varit ledande inom miljöområdet. Vid olika paneler diskuterades frågor om mat, städer och miljö ur olika perspektiv, där bland andra Michael Treschow och Marcus Samuelsson deltog.

I egenskap av beskyddare för MinStoraDag deltog Prinsessan Madeleine vid MinStoraDags evenemang MinStora-Middag. När MinStoraDag planeras är det barnets önskemål som bestämmer stiftelsens arbete. Stiftelsen drivs med hjälp av bidrag från stiftelser, företag och privatpersoner och idag finns mer än 240 volontärer spridda över landet. Stiftelsen samarbetar med samtliga sjukhus i Sverige samt med barn- och ungdomskliniker. Urvalet av barn som ska få sin önske-
dröm förverkligad sker uteslutande av läkare.

Prins Carl Philip och Prinsessan Madeleine inbjuder till Öppet slott på nationaldagen den 6 juni.

H.M. Konungens hovstall

Högtidliga audienser hos Kungen. Hästspända vagnar på väg till Kungl. Slottet med utländska ambassadörer.

Effektivitet och säkerhet vid ceremonier och vardagskörning

H.M. Konungens hovstall sköter samtliga bil- och hästransporter för Kungafamiljen liksom transporter av gästande statschefer och medföljande besökare. Cirka 50 procent av de medel som tilldelas Hovstallet avser kostnader för den ceremoniella hästverksamheten. Här ingår kostnader för stallavdelningen med hästar, löpande vård och underhåll av vagnar, selar och uniformer. Resterande medel används för kostnader vid bilavdelningen och ledningsfunktioner.

Effektiv transportledning

Under de senaste åren har transportledningsfunktionen vidareutvecklats vad gäller större officiella evenemang, däribland det kungliga bröllopet 2010, kungligt dop 2012, vid statsbesök samt vid greve Carl Johan Bernadottes begrav-

ning. Transportledningssystemet kännetecknas av kostnads-effektivitet, säkerhet och flexibilitet i genomförande. Den metodik som används vid stora evenemang innebär i korthet att den ordinarie organisationen utökas med ledningspersonal som tillsammans med ordinarie bemanning leder en mycket omfattande transportapparat. Därutöver förstärks Hovstallet med förarpersonal och bilar för att klara alla transporter under evenemanget. Huvuddelen av förstärkningspersonalen kommer från Bilkåren. Denna organisation omfattar sammanlagt mellan 30–50 personer och under till exempel ett statsbesök genomförs flera hundra köruppdrag per dygn.

Bränslesnålare bilar

Inom Hovstallet bedrivs sedan flera år ett målmedvetet ar-

H.M. Konungens hovstall

bete för att minska miljöpåverkan från hovets bilar. Det sker genom att bilparken moderniseras i den takt Kungl. Hovstaternas ekonomi tillåter och utbudet av representativa miljöbilar erbjuds på marknaden. I bilparken finns såväl miljöbilar, elbilar, gasdrivna bilar som hybridbilar. Andelen miljöbilar uppgick till cirka 40 procent. Kungen kör själv en elbil från Volvo. Två historiska fordon finns bevarade, vilka är utställda i Hovstallets bilmuseum. Dessa används dock alltjämt vid speciella tillfällen.

Behov av yngre hästar

Hovstallet har under flera år haft ett förnyingsbehov bland hästarna. Under året har två nya unghästar införskaffats, varav en från Ackordshäststiftelsen. Rid- och körhästarna kräver flera års utbildning och träning för att med säkerhet och elegans klara kortegekörningar med par och fyrspann. Samtliga hästar tränas och motioneras dagligen vid två motionspass. Daglig utevistelse sker på Hovstallets gård som delvis har stängsel och används som rasthage. Under året har hästanspända vagnar använts vid ett inkom-

mande statsbesök, på nationaldagen, vid riksmötets öppnande, vid kommunbesök samt vid 35 högtidliga audienser. För andra året färdades Sveriges Lucia med häst och vagn från Hovstallet till ceremonin på Skansen. Hovstallet besöktes under året av drygt 11 600 personer.

Satsningar på arbetsmiljö och säkerhet

Investering har skett i en eldriven traktor för harvning av ridhus och gårdsplan samt andra gårdsarbeten. Ett nytt bevattningssystem har installerats i ridhuset och ridhusbotten har bytts ut. I säkerhetsarbetet ingår även vidareutbildning av kavaljerskuskar genom regelbunden ridträning för extern instruktör samt vidareutbildning av bilförare.

I det fortsatta systematiska arbetsmiljöarbetet har, i samarbete med Statens fastighetsverk, flera lokalutrymmen, som bland annat använts som snickeri och förråd, av brandskyddsskäl städats ur. I utvecklingen av lokaler är nästa steg att analysera i vad mån och hur dessa skulle kunna ställas i ordning för annan verksamhet. Detta kan kräva omfattande projekterings- och investeringsinsatser.

Stilfull kunglig representation

Slutliga förberedelser inför kvällens representationsmiddag i Karl XI:s galleri.

Statschefen och Kungafamiljen har som en av sina uppgifter att hålla officiell representation. Hushållet ansvarar för centrala delar i denna representation både vad gäller ceremoniella uppgifter och traditionella hushållsarbeten. Under året gav Kungaparet två representationsmiddagar på Kungl. Slottet. Till dessa middagar inbjuds representanter från riksdag och regering, myndigheter, kommuner, landsting, kyrkan samt forskning och högre utbildning, näringsliv, kultur, idrott och medier. Även representanter från den diplomatiska kåren ackrediterade i Stockholm inbjuds. Vid statsbesök och andra officiella besök bjuder Kungaparet på galamiddagar och representationsluncher. Därutöver håller Kungaparet statsrådsluncher, konseljuncher, luncher för partiledare och middag för nobelpristagarna. Under året genomfördes särskilda bjudningar i samband med Prinsessan Estelles födelse och dop. Traditionellt utövar även Kungen sin representation för inbjudna svenska och utländska gäster i form av jakter med åtföljande måltider. Kungaparet har detta år sammanlagt bjudit cirka 4 200 (2 300) gäster på Kungl. Slottet och vid utgående statsbesök.

Hög professionalism

Hushållets medarbetare är viktiga traditionsbärare i samband med olika ceremoniella inslag i officiella sammanhang som

statsbesök, högtidliga audienser och representationsmiddagar. Genom en stark muntlig tradition förs kunskap och kompetens vidare från äldre till yngre medarbetare. Samtidigt är ambitionen att utveckla verksamheten genom modernt tänkande i en traditionsrik miljö. Kungafamiljen har ett stort engagemang i Hushållets arbete och tar en aktiv del i planeringen av menyer, bordsplaceringar med mera. Det moderna tänkandet handlar mycket om miljö och hållbarhet, där användandet av svenska råvaror och närproducerade livsmedel prioriteras.

Särskild inramning vid statsbesök

Representanter från Hushållet medföljer Kungaparet vid utgående statsbesök. Enligt det internationella protokollet ger en gästande statschef en så kallad svarsmiddag. Vid utgående statsbesök medförs delar av husgerådet från Kungl. Slottet för att bidra till en svensk inramning. Det innebär att linne, glas, porslin, bestick och andra föremål noggrant inventeras, packas, arrangeras och efter middagen omhändertaras för att hemtransporteras. Likaså finns en strävan att även vid utgående statsbesök så långt möjligt använda svenska råvaror vid galamiddagen för att visa upp det bästa av svensk matkultur och svenskt matkunnande. En galamiddag vid ett statsbesök är ett omfattande logistiskt projekt med mycket snäva tids-

ramar som kräver flexibilitet och professionalism. En sådan svarsmiddag vid ett statsbesök är arbetsintensiv och tar cirka två dygn i anspråk från ankomsten i besökslandet till genomförande.

Internationellt uppmärksammade blomsterarrangemang

Kronprinsessparets bröllop 2010 uppmärksammades på många sätt, inte minst de praktfulla blomsterarrangemangen uppskattades. Ett bevis på denna uppskattning var att Hushållets florist engagerades för blomsterdekorationerna i samband med Kronprins Guillaume och Stéphanie de Lannoys bröllop i Luxemburg hösten 2012.

Ceremonistaten

Ceremonistaten är den del av Hovmarskalksämberet som svarar för ceremonier vid statsbesök, officiella middagar, högtidliga audienser, diplomatmottagningar och annan officiell representation samt vid kungliga dop, vigslar och jordfästningar.

I ceremonistaten tjänstgör överceremonimästaren, ceremonimästaren, vice ceremonimästaren, kabinettskammarherrar och kammarherrar. De representerar olika delar av samhället och tjänstgör vid behov.

Ceremonistaten tjänstgör vid statsceremonier och officiell representation. Kabinettskammarherre Peter Gudmunsson och vice ceremonimästare Kurt Svensson tar avsked av den Heliga Stolens nuntie, The Most Reverend Monsignor Henryk Jozef Nowak, efter högtidlig audiens hos Kungen

Prinsessan Estelle – i tronföljdsordningen och Hertiginna av Östergötland

Estelle Silvia Ewa Mary, Prinsessa av Sverige, Hertiginna av Östergötland föddes den 23 februari 2012 som första barn till Kronprinsessan Victoria och Prins Daniel. Efter Kronprinsessan Victoria är Prinsessan Estelle i enlighet med successionsordningen den andra i tronföljden.

En kunglig födsel har många ceremoniella och traditionella inslag. Dagen efter Prinsessan Estelles födelse genomfördes en vittnesbekaftelse och en tacksägelsegudstjänst (Te Deum) samt Kungen höll konselj. Vid vittnesbekaftelsen får de fyra vittnena, riksdagens talman, statsministern, riksmarskalken och överhovmästarinnan se det nyfödda barnet. Vittnesbekaftelsen är ett historiskt intressant dokument med underskrifter och sigill av dessa vittnen.

Tacksägelsegudstjänsten, Te Deum, hölls i Slottskyrkan. Det är en gammal kyrklig ceremoni, som i kungliga sammanhang äger rum vid stora viktiga händelser såsom dop, födelsedagar, jubileer och andra högtidstillfällen. Inbjudna gäster var den närmaste familjen, representanter för riksdag, regering och representanter från det officiella Sverige samt hovets personal. Vid en tronarvinges födsel kallar även Kungen till en konselj. Vid konseljen informerade Kungen regeringen om titel, namn, tilltalsnamn samt tilldelat hertiginedöme för tronarvingen.

Dopet – Statsceremoni fylld av traditioner och symboler

Prinsessan Estelle döptes i Slottskyrkan den 22 maj 2012. Av tradition är det ärkebiskopen som förrättar kungliga dop. I Sverige har dop av kungliga barn i århundraden varit en statsceremoni till skillnad från flera andra monarkier där den är av mer privat karaktär. Till faddrar utsågs Prins Carl Philip, Anna Westling Söderblom, Kronprinsessan Mary av Danmark, Kronprins Haakon av Norge och Prins Willem-Alexander av Nederländerna.

Vid dopet användes den magnifika silverdopfunten. Den ritades vid slutet av 1600-talet av slottsarkitekten Nicodemus Tessin d.y. och utfördes i Stockholm av den franske silversmeden Francois Cousinet mellan åren 1696 och 1707. Det första kungliga barn som döptes i denna dopfunt var den blivande Gustav III år 1746. Den dopklänning Prinsessan Estelle bar användes för första gången av prins Gustaf Adolf när han döptes 1906. Dopklänningen bars också av Kronprinsessan Victoria och hennes syskon Prins Carl Philip och Prinsessan Madeleine. Även Kungen och hans systrar bar samma

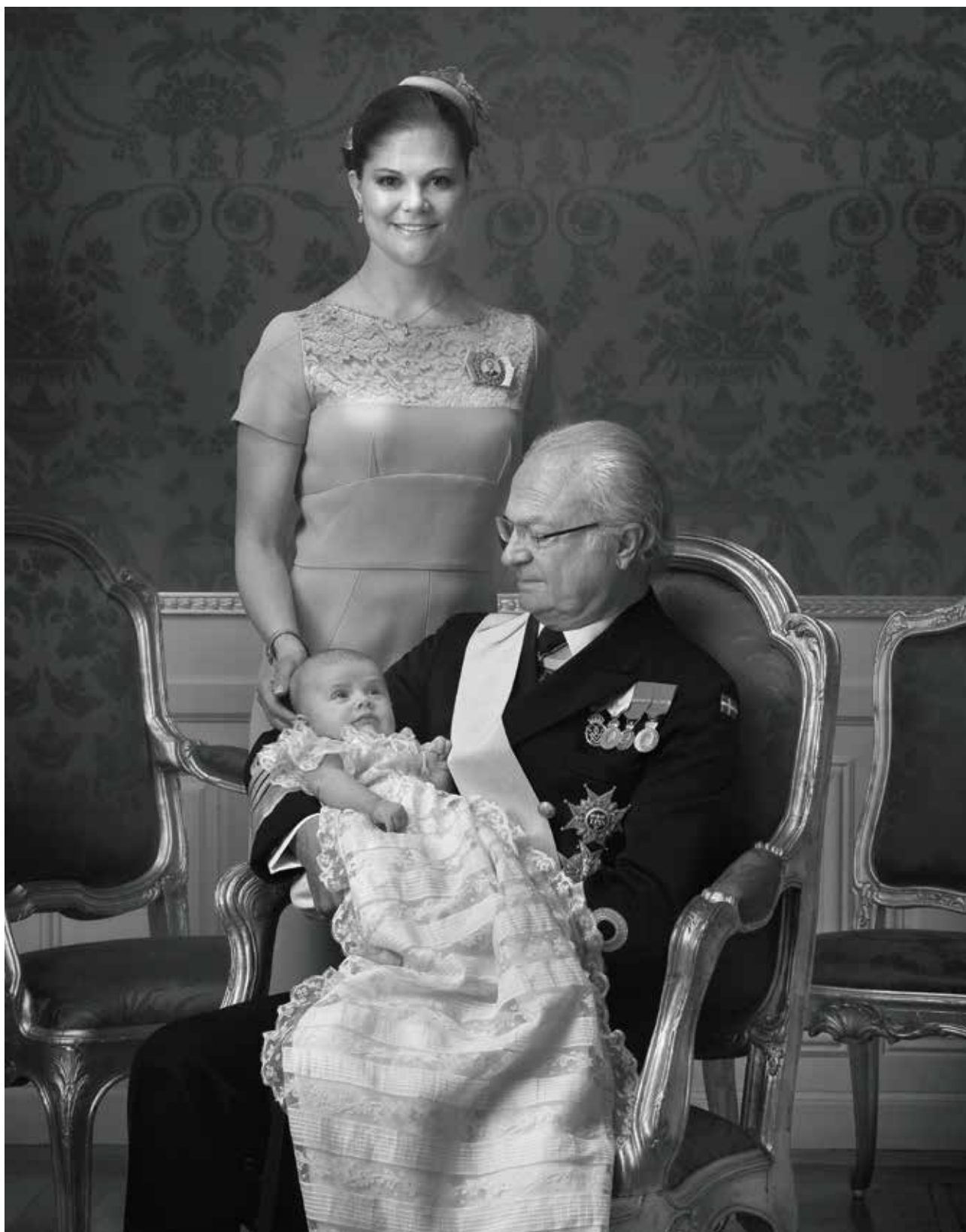
dopklänning. Vid Prinsessan Margarethas dop 1935 tillkom en cape med mössa av crèmefärgad sidensatin. I fodret på capen har samtliga dopbarns namn och datum broderats. Dopet sändes i TV i flera länder. Efter dopet hölls mottagning och lunch på Kungl. Slottet.

Uppskattad utställning och film

I en av Kungl. Slottets salar, intill Spegelsalongen, arrangerades en utställning som visade ceremonierna kring Prinsessan Estelles födelse och dop. I utställningsrummet visades även kulturhistoriska föremål med anknytning till kungliga dop och till Prinsessan Estelles dop, såsom dopklänningen och utvalda dopgåvor. Här presenterades också en film om förberedelsearbetet bakom kulisserna vid Kungl. Hovstaterna inför dopet. Filmen kan även ses på www.kungahuset.se.

Fyra generationer av ätten Bernadotte – Kung Gustaf V, Kronprins Gustaf Adolf, Prins Gustaf Adolf och Prins Carl Gustaf. Bild från 1946.

Kung Carl XIV Gustaf, Kronprinsessan Victoria och Prinsessan Estelle på dopdagen 22 maj 2012.

Kungaparet främjar Sveriges intressen

Kungaparet genomförde ett inkommande och ett utgående statsbesök under 2012. Den kungliga närvaron ger statsbesöken en särskild inramning och öppnar många dörrar för svenska intressen i utlandet. Statsbesöken lägger grunden till personliga relationer mellan statschefer och deras delegationer på politisk, ekonomisk och kulturell nivå. Varje statsbesök har en tydlig ändamålsbeskrivning från regeringen och syftar bland annat till ett ökat handels- och kulturutbyte mellan länder. Besöksprogrammen följer vissa protokollära punkter, men är i övrigt upplagt i enlighet med svenska önskemål och de bilaterala intressen som ska diskuteras. Vid statsbesöken har Drottningen många egna programpunkter, främst kring sociala frågor och barns rättigheter.

”Statsbesöket i Sydkorea lade en viktig grund för det fortsatta samarbetet mellan våra två länder. Besöket hade en bred inriktning med inslag som berörde allt ifrån innovationer, fredsbevarande insatser, demensvård till kvinnligt ledarskap. Vi kunde visa upp mångsidigheten i vårt samarbete samt den svenska viljan att fortsätta att både lära av Sydkorea och dela med oss av våra erfarenheter inom flera områden. Den mediala täckningen både före och under besöket var mycket bra och Sverige-bilden fick en kraftig skjuts i rätt riktning. Nu går vi vidare och följer upp alla de idéer och förslag som väcktes i samband med statsbesöket.”

*Lars Danielsson
Sveriges ambassadör i Sydkorea*

Finlands president besökte Sverige

Kungaparet och Finlands president Sauli Niinistö med hustru Haukio vid hälsningsceremonin på Inre borggården.

I april tog Kungaparet emot Finlands president Sauli Niinistö med hustru. Presidentparet välkomnades på Arlanda av Prins Daniel och möttes av Kungaparet på Hovstallet. Därefter blev det avfärd med hästanspända paradvagnar till Kungl. Slottet med officiell välkomstceremoni och inspektion av hedersvakt. Ordnar och gåvor utbyttes mellan statscheferna varefter Kungaparet bjöd på lunch. Presidenten mötte även riksdagens talman, Per Westerberg, och statsminister Fredrik Reinfeldt.

Presidenten höll under dagen ett tal på Handelshögskolan under rubriken ”Northern European Perspectives”. Drottningen och fru Haukio besökte Moderna Museet och en utställning av Eija-Liisa Ahtila. Hon är en av Nordens mest kända samtidskonstnärer och en föregångare i utvecklingen

av filmiska installationer. Drottningen och fru Haukio besökte utbildningsföretaget Hyper Island där de fick delta i en interaktiv diskussion om hur man kan öka den kulturella och nordiska identiteten trots en gränslös digital värld. Hyper Island startade 1996 i Karlskrona och är en utbildning inom digitala och interaktiva medier.

På programmet stod även ett besök på Sverigefinska skolan i Upplands Väsby. Skolan grundades 1993 och ger undervisning på både svenska och finska. Skolan har idag över 150 elever i låg-, mellan- och högstadiet. Vid besöket på Karolinska Institutet informerades presidentparet och Kungaparet om dess olika verksamheter, bland annat Science for Life Laboratory. Där berättade forskare om sina projekt kring Alzheimer och mikroskopi.

Framgångsrikt statsbesök i Sydkorea

Kungaparet hälsar på svenska och koreanska barn vid statsbesöket i Sydkorea.

29 maj – 1 juni genomförde Kungaparet statsbesök i Sydkorea. Statsbesöket inleddes formellt med en kransnedläggning och en rökelseceremoni vid Memorial Tower vid den nationella kyrkogården. Därefter togs Kungaparet emot i presidentpalatset vid den officiella välkomstceremonin.

Under statsbesöket gavs en mottagning för svenskar boende i Sydkorea på Sydkoreas nationalmuseum. Vid en rundvandring visades flera föremål med anknytning till Kungens farfar, Gustaf VI Adolf, som var i Sydkorea och assisterade arkeologiska utgrävningar i den gamla huvudstaden Kyongju på 1920-talet.

Kungen närvarade vid en lunch med Korea-Sweden Cultural Society som arbetar för att främja kultur- och utbildningsutbyte genom böcker, utställningar och olika stipendier. Drottningen besökte Ewha Womans University, ett av världens största universitet för kvinnor, grundat år 1886. Därefter invigde Drottningen en svensk filmfestival på universitetet. Besök gjordes även vid War Memorial Museum of Korea och palatset Changdeok.

Flera programpunkter berörde frågor om näringsliv och vetenskap. Kungen talade vid Sweden-Korea Innovation and Business Forum. Syftet med forumet var att belysa hur innovationer kan stimuleras för att leda till ökade affärsmöjligheter och ekonomisk tillväxt. Kungen var därefter på ett seminarium arrangerat av Kungl. Vetenskapsakademien och Korean Academy of Science and Technology. Efter en lunch med representanter för svenskt och koreanskt näringsliv be-

sökte Kungen Autoliv Koreas fabrik och testcenter samt fick möjlighet att möta anställda vid företaget.

Drottningens djupa engagemang för vårdfrågor, inte minst kring demens, uppmärksammades på flera sätt. Drottningen invigde bland annat Sweden-Korea Dementia Forum, där bland andra Silviahemmets verksamhetschef Wilhelmina Hoffman talade. Därefter fick Drottningen möjlighet att träffa personal och patienter på Bucheon Geriatric Medical Centre. Sydkorea står inför omfattande demografisk förändring där man beräknar att cirka 35 procent av befolkningen är över 65 år om 40 år. Idag är siffran 12 procent. Motsvarande siffror i Sverige är 25 procent om 40 år respektive 18 procent idag. En stor utmaning med anledning av detta är att antalet personer med demens också kommer att öka. Sydkorea lanserade år 2008 en demenspolicy som först och främst handlar om att komma igång med att tidigt diagnostisera demens. Drottningen besökte även Internationella Vaccineringsinstitutet som informerade om den senaste vaccinforskningen.

Statsbesökets sista dag inleddes med ett besök vid den svenska övervakningsdelegationen vid Neutral Nations Supervisory Commission i den demilitariserade zonen mellan Sydkorea och Nordkorea i Panmunjom. Sverige deltar sedan 1953 i övervakningen av vapenstilleståndet. Därefter reste Kungaparet till Yesou i södra Sydkorea och besökte både FN:s paviljong och den svenska paviljongen vid den pågående världsutställningen Yesou Expo.

Prinsen av Wales och Hertiginnan av Cornwall i Sverige

Drottningen och Hertiginnan av Cornwall tillsammans med elever och lärare i biblioteket på British International Primary School.

Torsdagen den 22 mars anlände Prinsen av Wales och Hertiginnan av Cornwall till Sverige. Besöket var ett led i det brittiska kungahusets uppmärksammande av Drottning Elizabeth II:s diamantjubileum. Besöksprogrammet återspeglade gemensamma affärsintressen mellan länderna, och Prins Charles starka intresse för natur- och miljöfrågor samt hans arbete med sociala frågor, inte minst för ungdomar genom Prince's Foundation.

Prinsparet togs emot på Arlanda av Prins Carl Philip och fick sedan en visning av JAS Gripen samt information om det

svenska flygvapnets verksamhet över Libyen. På eftermiddagen besökte Prinsparet Fryshuset tillsammans med Drottningen och statsminister Fredrik Reinfeldt.

Kungen och Prinsen av Wales inledde nästa besöksdag på Stockholm Resilience Center vid Stockholms universitet. Centret arbetar med forskning där människan och naturen ses som en helhet. En av de forskare som är knuten till centret, Fiona Lambe från Stockholm Environment Institute (SEI), introducerade Kungen och Prinsen av Wales för ett projekt som går ut på att reducera ved som värmekälla i ut-

vecklingsländer och istället ersätta det med etanol. Under eftermiddagen närvarade Prinsen av Wales vid ett rundabords-samtal kring bioenergi.

Drottningen och Hertiginnan av Cornwall besökte British International Primary School som grundades 1980. Drottningen och Hertiginnan visades runt på skolan och fick ta del av elevernas skolarbete i klassrummen. Hertiginnan av Cornwall läste högt för eleverna i skolans bibliotek. Drottningen och Hertiginnan av Cornwall besökte även Pumpans förskola i Solna. Pumpans förskola startades 1984 och var den första förskolan i Sverige med inkluderad verksamhet för barn med olika funktionsnedsättning.

På kvällen tog Kungaparet emot Prinsen av Wales och Hertiginnan av Cornwall på Drottningholmsteatern, som är den bäst bevarade 1700-talsteatern i världen. Här finns ett

avancerat maskineri som möjliggör dekorväxlingar inför öppen ridå. De ursprungliga dekoren är numera kopierade och bevarade. Dessutom har teatern falluckor, rörliga vågor, ljusmaskineri samt vind- och åskapparater som används för att skapa stämning vid teaterföreställningarna.

Sista besöksdagen inleddes med ett besök på Vasamuseet i Stockholm, en av Sveriges största turistattraktioner. Regalskeppet Vasa bärgades 1961 efter att ha kantrat på sin jungfruresa den 10 augusti 1628. Därefter besöktes Saltå kvarn utanför Järna. Där fick Kungaparet och Prinsparet se de gamla stenkvarnarna och tillverkningen av mjöl. I bageriet berättade bagarmästare Manfred Enoksson om surdegens process i brödbaket. Prinsen av Wales och Hertiginnan av Cornwall tog därefter farväl på Skavsta flygplats för vidare färd till Danmark.

Kungen och Prins Charles mötte forskare på Stockholm Resilience Centre.

Tysklands förbundsresident på Sverigebesök

Fredagen den 4 maj 2012 besökte Tysklands förbundsresident Joachim Gauck och fru Daniela Schadt Sverige på inbjudan av Kungaparet. Programmet omfattade gemensamma tysk-svenska intressen och relationer.

Kungaparet samt förbundsresidenten och fru Schadt besökte Tyska skolan i Stockholm. Skolan firade under året sitt 400-årsjubileum. Den grundades 1612 efter att Gustav II Adolf gett den tyska församlingen S:t Gertrud tillstånd att starta en skola där barnen undervisades på tyska. Vid besöket på Tyska skolan höll Drottningen och förbundsresident Gauck tal. Musik framfördes av grundskolans kör samt

skolans förskolebarn. Prosastycken framfördes från skolans tysk-österrikiska litteratürtävling och besöket avslutades med en elevdebatt. Tyska skolan är tvåspråkig och eleverna kan få både en tysk studentexamen och ett svenskt slutbetyg. Skolan har idag cirka 500 elever.

Efter besöket på Tyska skolan gav Kungaparet lunch på Kungl. Slottet för förbundsresidenten och fru Schadt. Kungen betonade i sitt tal vid lunchen de starka historiska och kulturella band som finns mellan Sverige och Tyskland. Under eftermiddagen deltog förbundsresident Gauck vid ett rundabordsamtal på Tysk-Svenska Handelskammaren.

Kungaparet och Kronprinsessparet tar emot Tysklands förbundsresident Gauck och fru Schadt på Kungl. Slottet.

Barnens rättigheter

I anslutning till Rio+20-konferensen i juni i Brasilien besökte Kungaparet favelan Cantaloga i Rio de Janeiro för att uppmärksamma de goda insatser som görs för att skapa en positiv utveckling av favelan. Med på besöket var även Antonio Claret, minister med ansvar för sociala frågor och mänskliga rättigheter i Governo de Rio de Janeiro, samt flera företrädare för lokala organisationer.

World Child & Youth Forum (WCYF) initierades av Kungen i hans jultal 2009, det år som FN:s barnkonvention fyllde 20 år. Forumet, som stöds av hela Kungafamiljen, ska bidra till att uppmärksamma barns rättigheter och Kungen upplåter Kungliga slottet i Stockholm som mötesplats för WCYF.

World Child & Youth Forum är en:

- oberoende, neutral och global mötesplats för deltagare på alla nivåer i samhället där nya samarbeten möjliggörs
- plattform för dialog och inspiration där goda exempel och metoder som förbättrat villkoren för barn och unga lyfts fram
- kunskaps- och informationsorganisation runt barns rättigheter

De första forumen, 2010 och 2011, anordnades på Stockholms slott med 500 representanter från barn- och ungdomsorganisationer, riksdag och regering, offentlig sektor, svenskt och utländskt näringsliv samt det civila samhället.

I april närvarade och talade Drottningen vid lanseringen av de internationella barnrättsprinciperna för företag Stockholm. UN Global Compact, UNICEF och Save the Children står bakom principerna. WCYF ser dem som en möjlighet för ökad dialog mellan samhällets olika sektorer i förverkligandet av barns rättigheter.

WCYF har under 2012 fortsatt sitt samarbete med befintliga och nya strategiska samarbetspartner samt experter från civila samhället och näringslivet. I samband med detta har även ett Expert Council etablerats.

Den 22 mars 2013 kommer ännu ett forum att arrangeras på Kungliga slottet under temat "Children's Rights - Any of your business?" med deltagare från barn- och ungdomsorganisationer, FN, riksdag och regering, myndigheter samt svenskt och utländskt näringsliv. Läs gärna mer på wcyf.se

Drottningen talade vid UN Global Compact Rio+20 Corporate Sustainability Forum om barnens rätt samt Kungafamiljens initiativ World Child & Youth Forum. På samma tema talade Drottningen på konferensen "The Children's Rights and Business Principles" i Stockholm.

Ledarskapsfrågor

Kungen invigningstalade på seminariet Ungt ledarskap på Kungl. Slottet och betonade betydelsen av det goda värdebaserade ledarskapet.

Kungen har sedan drygt 50 år engagerat sig i Scouterna, i Sverige och internationellt. Han har sett vad en stark värdegrund och ett bra ledarskap betyder för utvecklingen av en god samhällsgemenskap. Kungen har i olika sammanhang efterlyst en satsning som ger unga ledare möjlighet att tidigt i livet utveckla ett ledarskap baserat på goda värderingar.

Inför Kungens 60-årsdag bildades en stiftelse, Konung Carl XVI Gustafs Insamlingsstiftelse Ungt Ledarskap, med syfte att främja ungdomars utbildning i ledarskap utifrån de värderingar som kommer till uttryck i scoutrörelsen genom:

- Utdelning av stipendier till välförtjänta unga ledare för vidare utbildning i ledarskap
- Stöd till scoutrörelsens ledarskapsutbildning
- Stöd till unga människors utveckling och utbildning i ledarskap inom näringsliv, offentlig sektor och ideella organisationer

Möjligheterna till tidig ledarskapsträning är begränsad och Kungen vill medverka till att bredda basen av unga ledare. Duktiga ledare behövs inom alla delar av samhället.

För sjätte året i rad delade Kungen ut diplom till deltagarna i kursen "Värdebaserat ledarskap" i Bernadottebiblioteket på Kungliga slottet.

Diplomutdelning inleddes med tal av Scouternas generalsekreterare Maria Graner. Därefter talade Farhad Jabbari, direktör vid Sats, om sina erfarenheter som ledare. Därefter fick de utbildade ungdomsledarna motta diplom av Kungen. I sitt tal sade Kungen bland annat att "ledarskap är svårt, det finns ingen patentlösning på ledarskap. Som ledare blir man aldrig fullärd, utan det är av erfarenheterna som man lär sig".

Dessutom delade Kungen ut stiftelsen Ungt Ledarskaps stipendier till tre unga ledare som visat gott ledarskap och är goda förebilder för andra. Årets pristagare var Arvid Morin, grundare av företaget Ung Omsorg, Thea Boman, fastighets-

chef på Herrljunga kommun och Julia Mjörnstedt, grundare av och generalsekreterare för organisationen Ung Cancer.

Stipendieutdelningen skedde i samband med ett stort ledarskapsseminarium med 200 företrädare från näringsliv, offentlig sektor och ideella verksamheter. Seminariet handlade om ledarskap i orostider och Sahar El-Nadi, bloggare och journalist från Egypten, Jan Eliasson, vice generalsekreterare i FN och Kjell Enhager, entreprenör, talade om sina erfarenheter kring värdebaserat ledarskap.

Om stipendiet Kompassrosen

Stiftelsen Ungt Ledarskap stöder betydelsen av, och bidrar till, utvecklingen av värdebaserat ledarskap i Sverige. Stipendiet Kompassrosen, har instiftats som en del i det arbetet, ska gå till unga ledare som tagit ett ansvar och visat ett engagemang utöver det vanliga. Stipendiet innefattar tre kategorier

och delas årligen ut till en person inom näringsliv, offentlig sektor och ideell sektor på vardera 250 000 kronor. Stipendiet ska användas för att utveckla ledarskapet genom exempelvis utbildning, mentorprogram eller annan verksamhet.

Om seminariet Ungt Ledarskap

Seminariet Ungt Ledarskap är årligt återkommande och har varje år ett aktuellt tema kopplat till ungt värdebaserat ledarskap. Scouterna och Konungens Stiftelse Ungt Ledarskap arrangerar tillsammans seminariet och Kungen står som värd. Seminariet utgör en mötesplats för utbyte av erfarenheter och tankar över gränser, sektorer, generationer, kulturer, organisationer och individer. Dessutom delas stipendiet Kompassrosen ut under seminariet. Läs gärna mer på ungtedarskap.se

Kungen delar ut Ungt Ledarskaps stipendium till Thea Boman, fastighetschef på Herrljunga kommun.

En dag i landet – 12 timmar med Kungen

KUNGEN HAR ETT STORT ENGAGEMANG för energi, klimat- och teknikfrågor. Vid sitt besök den 19 september 2012 informerade sig Kungen om Pilotlän Dalarna. Målet med Pilotlän Dalarna är att stärka genomförandet av Dalarnas klimat- och energistrategi och visa hur energi- och klimatomställning är möjlig. Samtidigt ska Dalarna inspirera andra. En utökad samverkan mellan länet och miljö- och näringsdepartementet ska visa på den nyckelroll länen har för att föra ut den nationella klimat- och energipolitiken i Sverige.

Avresa med bil från Drottningholms slott

Ankomst till i Avesta

Landshövding Maria Norrfalk tar emot.

Kungen och landshövding Maria Norrfalk informeras om verksamheten vid Hedbergs tak.

Hedbergs tak - Presentation och rundvandring

Hedbergs tak är Dalapilot i kategorin energismarta industrilokaler. Hedbergs tak har byggt Sveriges energisnålaste industrilokal som visar att det är fullt möjligt att halvera energiförbrukningen och minska miljöpåverkan jämfört med att bygga traditionella industrilokaler.

Kungen besöker Östbergs fläkt.

Östbergs Fläkt AB – Information om värmexchangers

En av världens ledande fläktillverkare som arbetar löpande med teknikförbättringar av motordriften i fläktarna för att minska energiförbrukningen. Östbergs Fläkt är utnämnd Dalapilot i kategorin miljöföretag. Hans Östberg erhöll 2007 en Näringslivsmedalj från Kungliga Patriotiska Sällskapet.

Lunch på residenset i Falun

Presentation av länsstyrelsens arbete med EnergiIntelligent Dalarna och pilotlänsuppdraget.

Rundvandring på bioenergikombinatet Ingarvet i Falun.

Ankomst till Falu Energi och Vatten AB

Information och rundvandring med visning av en elhybridsopbil. Falu Energi och Vatten AB är det första energibolaget i världen att leverera Bra Miljöval märkt fjärrvärme, fjärrkyla och el. Bolaget är utnämnd Dalapilot i kategorin energibolag.

Information om renoveringen av Egnellska huset och hur man arbetat för att lyckas minimera energianvändningen. Byggnaden har restaurerats till en modern kontorsfastighet av passivhusstandard med mycket lågt energibehov. Huset använder 59 kWh/m² och år.

Kopparstaden AB

Information om det kommunala fastighetsbolagets energi- och klimatarbete, bland kring arbetet med att konvertera lägenheter i Bojsenburg till fjärrvärme och nya flerbostadshus av passivhusstandard.

Dalarnas högskola i Borlänge

Presentation av Centrum för solenergiforskning (SERC) och Energi- och miljökompetenscentrum (EMC). Visning av laboratorium och "Soltaket" där solenergisystem testas. SERC är den största forskningsgruppen inom solenergi i landet och en av de ledande i Europa vad gäller solenergisystem för småhus.

Kungen anländer till Borlänge.

Ankomst till ABB i Ludvika

Information om arbetet med nya smarta tekniker för energieffektiv energidistribution, bland annat smarta nät. ABB i Ludvika utvecklar, tillverkar och marknadsför produkter och system som gör det möjligt att överföra elkraft på både långa och korta avstånd. 90 procent av produktionen går på export.

Återkomst till Drottningholms slott

Praktfulla husgeråd från förr och nu

Förberedelser i Slottskyrkan inför Prinsessan Estelles dop. Silverdopfunten, skapad av den franske silversmeden François Cousinet mellan 1696 och 1707, användes sannolikt första gången vid blivande Gustav III:s dop 1746.

Kungl. Husgerådskammaren förvaltar statens, de Bernadotteska familjestiftelsernas och delar av Kungens enskilda samlingar samt har det kulturhistoriska huvudansvaret för dessa. "Husgerådet" utgörs framför allt av lös inredning som möbler, mattor, gardiner, vävda tapeter och konsthantverk. Dessa samlingar omfattar omkring 250 000 föremål som finns på de kungliga slotten. I uppdraget ingår även att hålla samtliga kungliga slott möblerade.

Stor kulturhistorisk kompetens

Husgerådskammarens avdelning för samlingar och dokumentation har det kulturhistoriska huvudansvaret och sköter förvaltningen av de unika samlingarna. När de kungliga slottens möblering ändras ansvarar avdelningen för denna projektering. Det gäller både i historiska miljöer och inför ceremonier vid Kungaparets officiella representation.

Vid dokumentationen av samlingar, slott och ceremonier har Husgerådskammarens fotoateljé en central uppgift. Förvaltningen av samlingarna vid de kungliga slotten förutsät-

ter en fungerande katalog. Under året har arbetet med att konvertera den digitala katalogen till en ny och stabilare programvara fortsatt. Avdelningen är också ansvarig, i samarbete med syateljén, för de uniformer och livréer som enligt gammal hävd används vid större ceremonier och representationsmiddagar.

Svag konjunktur minskar utlånen

De kungliga samlingarnas unika ställning i svenskt kulturarv medför regelmässigt ett stort antal förfrågningar från forskare, institutioner och intresserad allmänhet. Varje begäran om lån bereds efter fastlagda rutiner och underställs Kungen för beslut. Lån som godkänns medför omfattande insatser för specialister, såsom intendenten, museitekniker, konservatorer och fotograf. Arbetena omfattar bland annat administration, författandet av artiklar till kataloger, sammanställande av konditionsrapporter, konservering, fotografering och packning. När ett föremål lämnar Husgerådskammaren åtföljs det av en kurir som ansvarar för att all hantering hos mottagande

Kungl. Husgerådskammaren

institution sker på ett korrekt sätt. En förändring från tidigare år är att internationell praxis numera innebär att museer får betala för att låna föremål av varandra. Tidigare betalade den lånande institutionen enbart transport- och försäkringskostnader.

Antalet förfrågningar om utlån var betydligt färre under året och förklaras huvudsakligen av den svaga ekonomiska utvecklingen i stora delar av Europa. Endast 13 föremål utlånades under året. Utlån under året gjordes till Prins Eugens Waldemarsudde, Livrustkammaren och Nationalmuseum.

Konservering och vård av kulturarvet

I samband med Kungens och Kungafamiliens officiella programverksamhet, såsom representationsmiddagar, seminarier, officiella besök med mera görs rutinmässig översyn av inventarier i de rum som tas i anspråk. Likaså görs en årlig översyn av samtliga föremål i samband med att de kungliga lustslotten öppnas och stängs.

Vid Husgerådskammarens olika konserveringsateljéer bedrivs kontinuerligt ett flertal konserveringsarbeten. Särskilda insatser gjordes inför Prinsessan Estelles dop, bland annat förberedde textilkonserveringen doputstyrsel och andra textilier till tronföljardopet. Allmänkonserveringen har under verksamhetsåret bland annat arbetat med omfattande förgyllningsarbeten. Vidare har metallkonserveringen rengjort ljuskronor inför elrevison och konserverat ett flertal silverinventarier. Stolarna i Lovisa Ulrikas matsal har tapetserats om

liksom stolar till Hovmarskalksämhetens sammanträdesrum. Möbelkonserveringen har stabiliserat sittmöbler, konserverat skrivbord och flera möbler till Tullgarns slott. Tre vävda tapeter konserverades och ett stort antal gardiner har underhållits. Vidare tillverkades nya skydds- och hissgardiner till Drottningholms, Kina och Stockholms slott. Husgerådskammarens konservatorer har även bistått Statens fastighetsverk inför restaureringsarbeten vid Rosersbergs slott, Tullgarns slott, Ulriksdals slott, Kina slott och Gustav III:s paviljong på Haga.

Ommöbleringar vid Kungaparets representation

De kungliga slotten utgör känsliga miljöer vilket kräver särskild kunskap och stor omsorg vid ommöbleringar av det öppna slottet till ett slott för kunglig representation. Ambitionen att använda Stockholms slott som mötesplats för många av Kungaparets och Kronprinsessparets enskilda eller gemensamma programinitiativ, har medfört att omfattningen av slottsomvandlingar från visningsverksamhet till representation fortsatt att öka. Den omfattande programverksamheten utöver de statsceremoniella uppdragen innebär stora arbetsinsatser av framför allt Husgerådsmästeriet. Ommöbleringar skedde även i samband med ett flertal seminarier, symposier, konserter och kulturaftnar. Särskilt omfattande arbeten avsåg förberedelser inför Prinsessan Estelles dop då flera unika föremål ur samlingarna användes.

Möbelkonservator restaurerar en stol ur de kungliga samlingarna.

Kungl. Husgerådskammaren

Husgerådsmästeriet har gjort ett flertal insatser i samband med att evakuerings- och återställningsarbeten genomfördes i anslutning till löpande renoveringar och andra särskilda insatser vid de kungliga slotten.

Bernadottebiblioteket – inte bara böcker

Bernadottebiblioteket innehåller till största delen historiska boksamlingar som tillhört medlemmar av familjen Bernadotte, från Karl XIV Johan fram till Gustaf VI Adolf med gemåler. Biblioteket fungerar dessutom som ett humanistiskt forskningsbibliotek med omfattande forskarservice. Under de senaste två åren har det Bernadotteska familjearkivet successivt knutits närmre Bernadottebiblioteket och bibliotekets lokaler har utnyttjats av forskare som studerat arkivalier.

Biblioteket innehåller även en samling referenslitteratur, den Bernadotteska fotosamlingen, den Bernadotteska kartsamlingen, en historisk planschsamling samt den Bernadotteska musikaliesamlingen. Under året har den Bernadotteska planschsamlingen om 2 300 enheter uppordnats och katalogiserats. I tur att katalogiseras står samlingen av cirka 1 000

kungliga hyllningsadresser. Arbetet med datakatalogisering av de omfattande samlingarna fortsätter. Datakatalogen omfattade vid årets utgång cirka 36 000 poster. Kungen har förlagt flera olika evenemang till Bernadottebiblioteket: miljöseminarium, stipendieutdelningar, diplomutdelning för Ungt Ledarskap, Årets nybyggare samt IVA:s högtidsseminarium. Traditionensligt spelades årets upplaga av TV-programmet ”Snillen spekulerar” in i Bernadottebiblioteket i anslutning till Nobelprisutdelningen. Som en del av Kungl. Hovstaternas omfattande kunskapsförmedlande verksamhet har kulturaftnar, konserter och visningar för allmänheten anordnats.

Dammchock från fasadrenovering

Under året påverkades Bernadottebibliotekets verksamhet negativt av fasadrenoveringen på Kungl. Slottet. Trots vidtagna säkerhetsåtgärder trängde en oväntat stor mängd damm in i lokalerna. Detta medförde merkostnader för varsam sanering och begränsade såväl programverksamhet som allmänhetens tillgänglighet till bibliotekets lokaler och samlingar.

Kungen inledde Ingenjörsvetenskapsakademiens, IVA:s, symposium om teknik och framtid i Bernadottebiblioteket.

Visningar och utställningar

Kungen och Drottningen besöker utställningen "Så minns vi Prins Bertil".

Utöver det omfattande arbetet med att stödja Kungen och Kungafamiljen i de ceremoniella och representativa uppgifterna bedriver Kungl. Hovstaterna, i enlighet med Kungens och Kungafamiljens önskan, ett aktivt arbete att göra det kungliga kulturarvet ännu mer tillgängligt. Visnings- och utställningsverksamheten sker i nära samverkan mellan Kungl. Husgerådskammaren och Ståthållarämbetet. Utställningsprojekteringen har en flerårig planeringshorisont så att Kungl. Hovstaterna vid lämpliga tillfällen kan arrangera utställningar för att sprida kunskap om det kungliga kulturarvet. Det kan till exempel vara vid jubileer, högtidsdagar och andra märkesändelser förknippade med den svenska monarkin och som speglar såväl historiska som aktuella förhållanden.

Intresset för de kungliga besöksmålen är stort och Kungl. Slottet är ett av Stockholms populäraste turistmål. Visningar, utställningar, konserter och andra evenemang marknadsförs på flera sätt, bland annat genom löpande annonsering, distribution av trycksaker och foldrar samt medverkan på turistbyråer och mässor. Dessutom ges en aktiv information på

webbplatsen, via Facebook och Kungahusets nya applikation "Kungliga Slotten". (Appen kan laddas ner gratis, se www.kungahuset.se/app.)

Kungliga slotten lockar många besökare

Visningsverksamheten omfattar tio kungliga slott. På Kungl. Slottet visas representationsvåningarna, Museum Tre Kronor, Skattkammaren, Gustav III:s antikmuseum, Slottskyrkan och Bernadottebiblioteket. Vidare genomförs ett flertal konsertarrangemang i Slottskyrkan, Riddarholmskyrkan och i Rikssalen.

Antalet besök vid Kungl. Slottet, Gustav III:s paviljong på Haga, Rosendals slott, Ulriksdals slott och Riddarholmskyrkan uppgick sammantaget till 641 400 (625 000). Totala antalet besök vid samtliga kungliga slott var 890 000 (897 900). Till detta kan ytterligare 269 000 (273 900) besök i Slottskyrkan på Kungl. Slottet läggas med gratis inträde. Under året genomfördes 4 050 (4 900) guidade visningar, varav 1 640 (1 530) på engelska, 260 (270) på tyska och 35 (34) på ryska.

Visning och vård av kulturvärden

Under året arrangerades flera utställningar. Genom ökad samverkan mellan de olika slotten har effektiviseringar och ökad samproduktion i utställnings- och visningsverksamheten uppnåtts. Ett exempel är arbetet med att utveckla flyttbara utställningar. Det innebär att en utställning efter viss anpassning kan visas på flera slott. Erfarenheter visar märkbart fler besökare vid de slott där tillfälliga utställningar visas.

Ytterligare åtgärder för samordning kring utställnings- och visningsverksamheten planeras för kommande år i syfte att göra det unika och omfattande kungliga kulturarvet ännu mer tillgängligt för en bred publik. I denna ambition finns samtidigt en målkonflikt som kräver noggranna överväganden så att säkerhetsmässiga aspekter tillgodoses och att unika och ofta oersättliga kulturhistoriska värden bevaras utan att dessa utsätts för alltför stort slitage.

Prinsessan Estelles dop

I Gröna Salongen, intill Spegelsalongen, på Kungl. Slottet anordnades en utställning om ceremonierna kring Prinsessan Estelles födelse och dop. I utställningsrummet visades föremål med anknytning till historiska kungliga dop och till Prinsessan Estelles dop, såsom dopklänningen och utvalda dopgåvor. Vid utställningen visades en unik film om Kungl.

Hovstaternas förberedelser inför dopet som även är tillgänglig via Kungahusets webbplats www.kungahuset.se.

Drottning Victoria som framstående fotograf

Utställningen ”Resan till Egypten – Drottning Victorias fotografiska liv” med fotografier från drottning Victorias resa till Egypten öppnade i december. Några av drottningens kameror lånades in från Tekniska museets samlingar. Mindre versioner av utställningen visades redan under sommaren på Tullgarns och Sollidens slott.

Utställningen ”Så minns vi Prins Bertil ” arrangerades på både Kungl. Slottet och Strömsholms slott. Det var till största delen en fotoutställning som byggde på bilder ur Bernadottebibliotekets samlingar, men även föremål som illustrerade prinsens engagemang och intressen visades. Föremål hämtades ur Husgerådskammarens samlingar, men även några inlån från privatpersoner gjordes.

Kunglig jul för 100 år sedan

Under jul- och nyårshelgen anordnades ”Kunglig jul för 100 år sedan”. I Bernadottevåningen visades en installation som gav en känsla av hur julen firades kungligt på slottet kring sekelskiftet 1900. Lovisa Ulrikas matsal dekorerades med julgranar och presentbord och i Frukostrummet dukades det

Drottning Victoria var en framstående fotograf. Under året arrangerades en utställning med bilder från drottningens resa till Egypten.

Kungl. Slottet är ett av Stockholms mest besökta turistmål. Guidad tur i Gustav III:s antikmuseum.

upp till julmiddag med delar av den så kallade tomteservisen. Servisen var en bröllopsgåva till kronprinsparet Gustaf och Victoria 1881. En uppskattad barnaktivitet kopplad till utställningen var att med hjälp av karta leta efter tomtenissarna i tomteservisen som gömt sig. Inspirationen till installationen ”Kunglig jul för 100 år sedan” hämtades från ett foto från 1897 ur Bernadottebibliotekets arkiv.

Slotten som historisk scen

Den uppskattade föreläsningsserien Slottet som historisk scen genomfördes för nionde året i rad med populärvetenskapliga föredrag, kulturförmedling, temavisningar och konserter. Föredragshållare var Kungl. Hovstaternas egna tjänstemän, externa forskare och kulturpersonligheter. Inför säsongen 2013 utvecklas och utökas denna föreläsningsserie till att omfatta evenemang vid samtliga kungliga slott, H.M. Konungens hovstall och Kungl. Djurgårdens förvaltning under rubriken ”Slotten som historisk scen”. Programserien ”Nyfiken på...” introducerades i samband med 2012 års programtidning. Under 22 onsdagskvällar bjöds allmänheten in i mindre grupper för att få se lokaler och verksamheter som sällan eller aldrig visas. Den pedagogiska satsningen med temavisningar riktade mot grundskole- och gymnasieelever fortsatte. Syftet är att förmedla kunskaper till barn och ungdomar i anslutning till läroplanen. I samband med skolloven arrangerades flera uppskattade temavisningar för barn. På nationaldagen arrangerades traditionsenligt Öppet slott som drog en stor publik av svenska och internationella besökare.

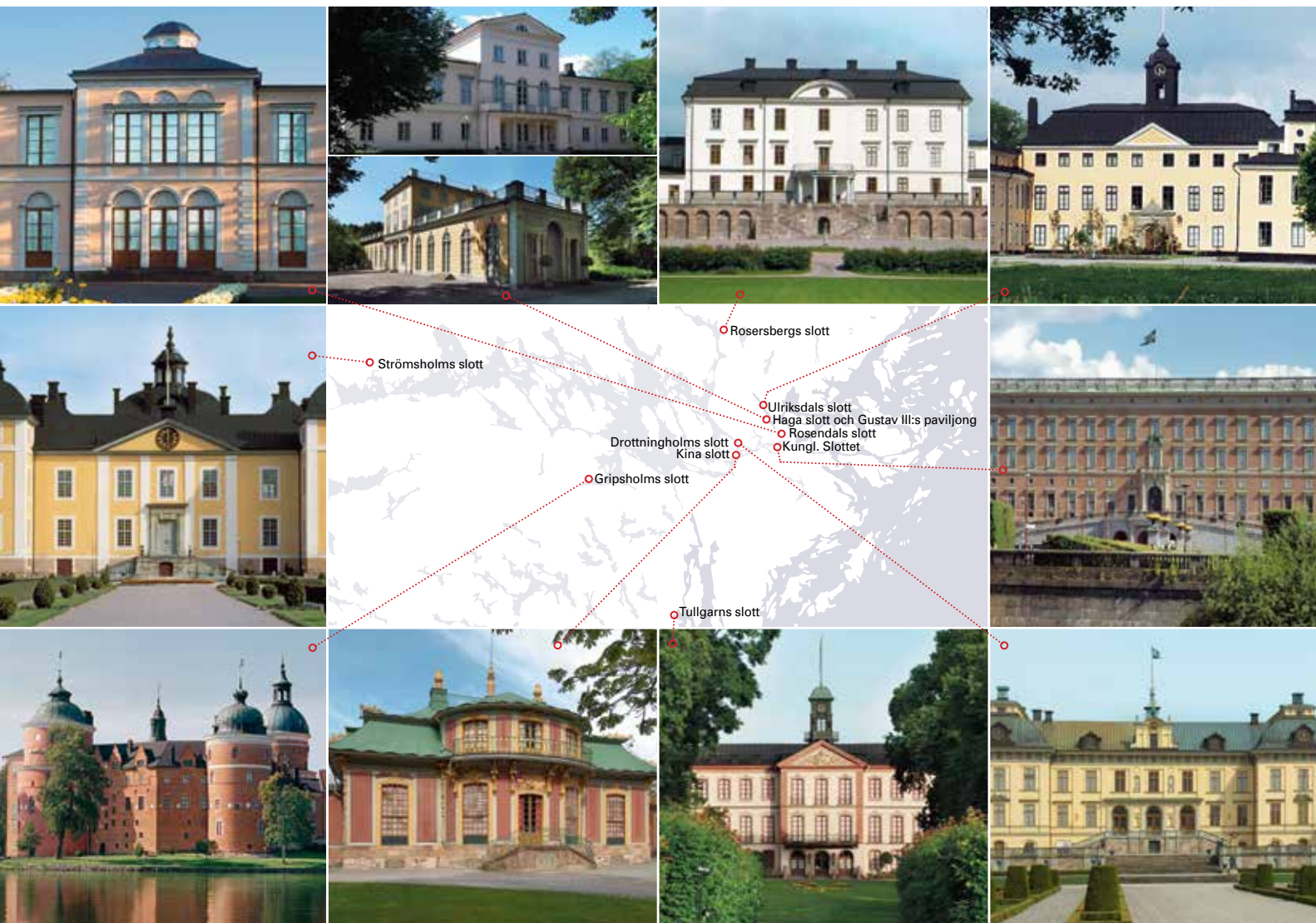
Slottsbodar sprider kunskap om kulturarvet

Det kunskapsförmedlande uppdraget vid Slottsbodarna är fortsatt högprioriterat. Inspirationen till de produkter som Slottsbodarna själva låter ta fram är hämtade ur de kungliga samlingarna. Den informativa texten på produkten berättar om produktens ursprung och/eller upphovsman. Slottsbodarna har under året bland annat arbetat med olika motiv från Gustav III:s paviljong på Haga. De olika produkterna ger också ett mervärde genom en historisk text som även berättar om deras placering i den kungliga miljön.

Böcker om det kungliga kulturarvet

Under året har ett omfattande forskningsarbete av överintendent Bo Vahlne resulterat i boken ”Frihetstidens inredningar på Stockholms Slott: Om bekvämlighetens och skönhetens nivåer”. Vidare fick Bernadottebiblioteket i gåva av Arkivet för Näringslivshistoria en digitalfotografering av drygt 3 000 fotografier från 1890-talet, tagna av dåvarande kronprinsessan Victoria. Ett forskningsarbete kring kronprinsessans/drottningens Egyptenbilder har resulterat i en fotobok som presenterades vid invigningen av utställningen ”Resan till Egypten – Drottning Victorias fotografiska liv” på Kungl. Slottet.

I Kungl. Husgerådskammarens nya serie om föremålsvård har arbetet med nummer två i serien pågått under året. Den tidigare utkomna ”Vård av textil” kommer att följas av ”Vård av metall” under 2013.

De kungliga slotten – riksklenoder och ovärderligt kulturarv

Ståthållarämbetet står under ledning av ståthållaren, som också är slottsfogde vid Kungl. Slottet. Inom ämbetet finns fem förvaltningar:

STOCKHOLMS SLOTTSFÖRVALTNING ansvarar för Kungl. Slottet.

DROTTNINGHOLMS SLOTTSFÖRVALTNING ansvarar för förvaltning och visning av Drottningholms slott, Kina slott, Rosersbergs slott och Tullgarns slott. Dessutom förvaltas Drottningholms kungsgård.

GRIPSHOLMS SLOTTSFÖRVALTNING ansvarar för förvaltning och visning av Gripsholms slott och Strömsholms slott.

ULRIKSDALS SLOTTSFÖRVALTNING samt Hagas slottsområde och parker sköts på uppdragsbasis av Kungl. Djurgårdens förvaltning.

KUNGL. DJURGÅRDENS FÖRVALTNING har till uppgift att förvalta Kungens enskilda dispositionsrätt till Kungl. Djurgården.

Ståthållarämbetet

Ståthållarämbetet svarar för förvaltning och tillsyn av de kungliga slotten och till dem hörande byggnader, parker och trädgårdar. De kungliga slotten och tillhörande markområden ägs av staten. Statens fastighetsverk (SFV) ansvarar för slottens drift och underhåll där ett långvarigt och gott samarbete utvecklats genom åren. Rosendals slott ingår inte i SFV:s ansvarsområde utan tillhör den så kallade Djurgårdskassan som förvaltas av Kungl. Djurgårdens Förvaltning. I Ulriksdals slott är lokaler upplåtna till Världsnaturfonden (WWF). I lokaler vid Rosersbergs och Tullgarns slott drivs bland annat konferens- och restaurangverksamheter av fristående entreprenörer.

Ämbetet ansvarar också för visningsverksamheten vid de kungliga slotten. Till Ståthållarämbetets uppgifter hör att aktivt förädla de tillgångar i form av kultur- och naturarv som slotten och Kungl. Djurgården utgör. Detta görs inom ramen

för den kungliga dispositionsrätten, som grundar sig på en överenskommelse 1809/10 mellan dåvarande regenten Karl XIII och Rikens ständer.

I det löpande säkerhetsarbetet har fortsatt effektivisering och satsningar på säkerhetshöjande insatser prioriterats. Även samordningen av säkerhetsarbetet mellan de olika slotten har fortsatt.

Viltvårdande insatser

Viltvård har bedrivits i sedvanlig omfattning på Lovön och Tullgarn. Vildsvinsstammen har ökat avsevärt. Det har ställt krav på betydande avskjutning för att begränsa skador på jordbruksmark och växande gröda. Även lodjur har tagit ett flertal vildsvinskultingar. Vid Ottenby Kungsgård på Öland genomfördes sedvanlig stödutfodring av en av Sveriges äldsta dovhjortsstammar med anor från Johan III:s tid.

Stockholms slott

Kungl. Slottet är ett av Europas största och mest levande slott. Slottet är Kungens officiella residens och väsentliga delar av statschefens representation äger rum här. Slottet är även en daglig arbetsplats för Kungaparet och Kungafamiljen samt de ämbeten som ingår i Kungl. Hovstaterna. Denna kombination av kunglig representationsbostad, arbetsplats och kulturhistoriskt monument som är öppet för besökare året om gör Kungl. Slottet unikt bland Europas kungliga residens.

Slottet är byggt i barockstil av arkitekt Nicodemus Tessin den yngre och har mer än 600 rum. Här finns sevärd-

heter som representationsvåningarna och tre museer. Dessa är Skattkammaren med riksregalierna, Museum Tre Kronor som skildrar slottets medeltida historia och Gustav III:s antikmuseum med skulpturer från antiken. Dessa besöksmål hade cirka 598 800 (572 600) besökare.

I arbetet med att förvalta och vårda det kungliga kulturarvet pågår ett flertal byggregrelaterade underhålls- och renoveringsprojekt i samverkan med Statens fastighetsverk, där fasadrenoveringens första fas slutfördes under året.

Ståthållarämbetet

Drottningholms slott och Kina slott

Drottningholms slott, som ingår i UNESCO:s världsarvslista, uppfördes på 1600-talet efter franska förebilder av arkitekt Nicodemus Tessin den äldre på uppdrag av drottning Hedvig Eleonora. Drottningholms slott är representativt för europeisk kunglig arkitektur från den tiden. Flera kungligheter har satt sin prägel på slottet som sedan 1981 är Kungaparets bostad.

Stora delar av slottet och parken är öppna för besökare. Slottet hade detta år 139 000 (147 000) besökare. Minskningen kan sannolikt förklaras av dels den regniga sommaren, dels den svaga konjunkturen i Europa. Temavisningar arrangerades och särskilt öppethållande ordnades vid påsk- och höstloven. Bland årets populära evenemang kan nämnas trädgårds- och blomsterutställningar, sedvanligt nationaldagsfirande i parken arrangerat av Ekerö kommun och en välbesökt julmarknad. Under året lanserades ”Drottningholmspasset” som inbjuder barn att upptäcka Drottningholms slott och park på nya sätt.

Största trädgårdsutställningen hittills

Drottningen invigde i slutet av april ”Trädgård och trädgårdsmästare på Drottningholm och Ekerö – till nytta och nöje under 350 år”. Cirka 50 000 personer besökte den hittills största trädgårdsutställningen i slottsparken som är ett led i ambitionen att utveckla Drottningholms slottspark till ett betydelsefullt trädgårdsturismål. Utställningen visade på det unika kulturarv som Drottningholms slottspark kan erbjuda i samverkan med den rika trädgårdshistoria Ekerö kommun bär på. Utställningen omfattade mer än 1 800 m² och bestod av sex separata trädgårdsrum. Allt växtmaterial i utställningen kom från slottsparken eller från trädgårdsodlare i kommunen. Inom utställningen arrangerades blomsterutställningar, trädgårdsmarknad och berättelsevandringar. Även ”Barnens trädgårdsrum” där barn kunde plantera frön och gå på tipspromenad var ett uppskattat inslag. Vidare framförde Drottningholms slottsteater musik och dans i trädgården vid Kina slott. Utställningen avslutades med ett trädgårdsseminarium på Drottningholms slottsteater.

Renoveringar av Drottningholms Kungsgård

Drottningholms Kungsgård är den enda kungsgård som fortfarande finansieras och sköts av Kungl. Hovstaterna. De större kungsgårdarna användes förr som tillfälliga uppehållsplatser för kungen och hans hov. Drottningholms Kungsgård med tillhörande byggnader har ett stort underhålls- och renoveringsbehov och flera byggnader har gradvis förfallit på grund av resursbrist. Förvaltningen har under senare år haft en målmedveten ambition att öka intäkterna via omförhandling av hyror och arrenden varför intäkterna nu kraftigt ökat. Rådande ekonomiska resurser har gjort att främst akuta underhållsarbeten hittills kunnat göras enligt en handlingsplan som sträcker sig över flera år. Bland dessa arbeten finns utbyte av vissa tegel- och plåttak, dräneringsarbeten och renoveringar av lägenheter, ekonomibyggnader och stallar.

Kina slott tillhör, tillsammans med hela slottsanläggningen på Drottningholm, UNESCO:s världsarvslista. Kung Adolf Fredrik lät uppföra detta kinesiska lustslott för att överraska Drottning Lovisa Ulrika på hennes födelsedag år 1753. Träbyggnaden ersattes på 1760-talet av en mer varaktig byggnad som i dag innehåller ett av de främsta exemplen på europeisk rokokoinredning med kineserier. Kina slott är öppet för allmänheten under perioden maj–september och besöktes detta år av 37 900 (45 800) personer.

Rosersbergs slott

Rosersbergs slott uppfördes av ätten Oxenstierna på 1630-talet. Slottet blev kungligt år 1762 när staten skänkte Rosersberg till Gustav III:s yngre bror Karl XIII. Rummen står nästan orörda från tiden 1795–1860 med välbevarade inredningar och samlingar. Statens fastighetsverk har påbörjat renoveringen av slottets kavaljersflygel. Under året har nödvändig riskbeskrivning av lindalléerna i slottsparken genomförts. Då

många av träden i allén är dåliga, och upp till 300 år gamla, kan nyplantering komma att krävas.

Rosersbergs slott var öppet juni – augusti och lockade 3 400 (5 200) besökare. Minskningen jämfört med föregående år förklaras främst av att inga temporära specialutställningar arrangerades under året.

Tullgarns slott

Tullgarn har varit ett kungligt lustslott sedan 1770-talet. Slottet förknippas med Gustaf V och Drottning Victoria, som tillbringade somrarna här i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. Efter tre års arbete är Tullgarns slott färdigrenoverat av Statens fastighetsverk. All cementputs har ersatts med kalkputs, vilket gör att murarna åter kan andas och kalkfärgen ger slottet en helt ny lyster. Fönstren har linoljemålats och stora delar av takplåten är utbytt.

Behovet av akuta åtgärder för lindalléerna framför slottet har blivit alltmer uppenbart de senaste åren. Stora grova grenpartier har fallit ned och utgjort säkerhetsrisker. En genomförd markundersökning visade att marken kring träden är komprimerad och mest består av tät lera med högt grundvattenstånd. Det har försämrat livsbetingelserna för lindarna

som planterades under 1700- och 1800-talen. Genom återhämling har lindarnas stammar avlastats och riskerna med fallande grenar minskats avsevärt.

Tullgarns slott var öppet under perioden juni – augusti och besöktes av 6 700 (5 900) personer. Efter genomgripande restaurering har den holländska våningen åter kunnat öppnas för visning. På grund av resursbrist har återmöblering till ursprunglig inredning ännu inte kunnat genomföras. Dessa arbeten förväntas vara genomförda till större delen under 2013. Under året har utställningen ”Resan till Egypten - Drottning Victorias fotografiska liv” visats. I slutet av maj arrangerades den stora jakt- och fiskemässan Swedish Game Fair för sjätte gången på Tullgarn. Även en julmarknad lockade många besökare.

Gripsholms slott

Gripsholms slott grundades år 1537 av Gustav Vasa. På Gripsholms slott visas kungliga inredningar och unika historiska miljöer från fyra sekel, däribland Hertig Karls kammare från 1500-talet och Gustav III:s teater från 1700-talets senare del. Här finns även Statens porträttsamling, världens äldsta nationella porträttgalleri, med cirka 4 700 konstverk. 2012 års hedersporträtt, ett fotografiskt porträtt av Theodor Kallifatides, överlämnades på Gripsholmsföreningens årsmöte. Det goda samarbetet med Nationalmuseum avseende marknadsföring har fortsatt.

Traditionsenligt delade Drottning Silvia ut World Children's Prize vid en ceremoni på slottet. Inom ramen för "Musik på Gripsholm" arrangerades fyra konserter i slottet i samarbete med Strängnäs kommun, Scenkonst Sörmland, Hembygdsföreningen i Mariefred och Eskilstuna-Kuriren. Vidare genomfördes en Bellmankonsert i Hjorthagen och Arméns musikkår framträdde på Slottsholmen. En jul- och adventskonsert samt två föredragskvällar genomfördes. Chefen för Bernadottebiblioteket Göran Alm talade om "Smycken

på porträtt". Husgerådskammarens intendent Kerstin Hagsgård och hovets urmakare Kjell Pettersson berättade om "Slott i tiden".

Slottets stora markområden kräver kontinuerlig skötsel för att vara attraktiva besöksmål. Omkring 10 km bil- och gångvägar samt en stor parkeringsplats måste underhållas, snöröjas och sandas. Cirka 70 000 m² grönytor måste klippas eller gräsrojas. Statens fastighetsverk har genomfört flera underhållsarbeten såväl i som i anslutning till slottet, däribland omfattande takreoveringar.

Gripsholms slott besöktes av drygt 56 700 (65 000) personer. En orsak till minskningen bedöms vara den ekonomiska nedgången i Europa. Familjevisningarna med olika barnaktiviteter är särskilt uppskattade. Utöver säsongen 15 maj – 15 september var slottet även detta år helgöppet under perioden 15 september – 30 november, samt vid trettondags- och påskhelgerna. Antalet besökare i park och trädgård samt i Hjorthagen var liksom tidigare år stort.

Strömsholms slott

Strömsholms gula barockslott uppfördes av riksänkedrottning Hedvig Eleonora. Till sevärdheterna hör 1700-talsinredningar och en betydande samling svenskt måleri. Den omfattande verksamheten vid slottet samt i park och trädgård innebar fortsatt hög arbetsbelastning. Utöver kontinuerligt underhållsarbete har omfattande takarbeten genomförts av Statens fastighetsverk. Vidare har byggandet av en ekonomigård påbörjats. Ekonomigården innebär förbättrad arbetsmiljö, dels genom att riskfaktorer i anslutning till bostäder minimeras, dels att ändamålsenliga personalutrymmen och lämpligare ytor för materielvård iordningställs. Restaureringen av Stenköket invid slottet fortsatte. Cafvéverksamheten, som drivs i egen regi, har därigenom fått en betydligt attrak-

tivare miljö och utvecklades positivt. Kafvéet utgör ett viktigt inslag som gör Strömsholms slott till ett attraktivt besöksmål.

En konsert genomfördes i slottets rikssal och två orgelkonserter i slottskapellet. Därutöver genomfördes traditionsenlig julotta och julkonsert på slottet. Ridsportevenemangen Strömsholmstävlingarna och Grand National genomfördes också. Svenska Ridsportförbundet arrangerade även en utställning och föredrag i rikssalen.

Slottet är öppet för besök under sommarmånaderna. Gruppbokningar kan göras året om. Antalet besökare vid Strömsholms slott ökade till drygt 5 000 (4 000). Ökningen förklaras främst av årets specialutställning ”Prins Bertil 100 år” som invigdes av Prins Carl Philip.

Haga slott och Gustav III:s paviljong

Haga slott är sedan hösten 2010 Kronprinsessparets bostad efter att regeringen under år 2009 återlämnade Haga slott till Kungen. Efter en överenskommelse mellan Gustaf VI Adolf och regeringen år 1966 uppläts Haga slott med bibehållen dispositionsrätt som gästbostad för den svenska regeringen under många år. Dessförinnan var Haga slott en flitigt använd och uppskattad bostad för den Bernadotteska ätten från 1800-talet fram till 1950. Slottet renoverades på 1930-talet och var sedan bostad till Kungens föräldrar, Prins Gustaf Adolf och Prinsessan Sibylla.

Haga slotts historia sträcker sig tillbaka till Gustav III:s dagar och Hagaparken är öppen för allmänheten. Parken är en

del av den Kungliga Nationalstadsparken och är ett av Sveriges främsta exempel på en engelsk park. Hagaparken kom med tiden att försees med byggnader av skiftande karaktär. Gustav III:s paviljong tillhör idag en höjdpunkt i gustaviansk konsthistoria både arkitektur- och interiörmässigt. Paviljongen hade 1 400 (2 000) besökare. Koppartälten uppfördes på 1780-talet som stallbyggnader och logement för Gustav III:s beridna vakt. Här finns idag kafvé och ett parkmuseum. Ekotemplet från 1790 byggdes som en utematsal för kungligheter och är idag en populär vigselplats. Andra exotiska byggnader i Hagaparken är turkiska kiosken och kinesiska pagoden. På en udde i Brunnsviken ligger den Kungliga begravningsplatsen.

Ståthållarämbetet

Ulriksdals slott

Ulriksdals slott ligger i den Kungliga Nationalstadsparken. Slottet uppfördes under 1600-talet för fältherren Jacob De la Gardie av arkitekt Hans Jacob Kristler. Fram till drottning Hedvig Eleonoras tid hette slottet Jacobsdal. Slottet inrymmer många tidsepoker och flera svenska regenter har satt sin prägel på Ulriksdal. Här finns rumsinredningar från 1800-talets barock till 1920-talets funktionella inredningar. Drottning Kristina uppskattade under sin tid De la Gardies slott så mycket att hon lät sin kröningsprocession 1650 utgå härifrån.

Vid slottet finns även en kopia av Drottning Kristinas kröningsvagn utställd.

Ulriksdals slott är öppet för besökare genom guidade turer under sommarmånaderna och hade 2 800 (2 500) besökare. Bokade grupper tas emot året om. I Orangerimuseet finns Nationalmuseums samling av svensk skulptur med verk av bland andra Johan Tobias Sergel och Carl Milles. I Ulriksdal finns även vackra trädgårdar, kafé och slottssteatern Confidencen, Sveriges äldsta rokokoteater inredd år 1753.

Rosendals slott

Rosendals slott ligger på Kungl. Djurgården och uppfördes på 1820-talet åt kung Karl XIV Johan, den förste av ätten Bernadotte på den svenska tronen. Rosendal var ett lustslott dit kungen med familj kunde dra sig tillbaka till och njuta av sommaren på Kungl. Djurgården.

Slottet har aldrig i modern bemärkelse varit en bostad utan var enbart tänkt att vara en stimulerande tillflyktsort undan det mer formella hovlivet på Kungl. Slottet i Stockholm. En av dåtidens mer betydande arkitekter Fredrik Blom fick kungligt uppdrag att rita och uppföra slottsbyggnaden. Karl

XIV Johans ambition var att främja svenska hantverkare och näringsidkare. Byggnaden tillverkades som ett monteringsfärdigt hus. Rosendals slott ser idag i stort sett ut som på Karl XIV Johans tid, vilket gör slottet till ett unikt dokument över den svenska empire-stilen, även kallad Karl Johans-stilen.

Slottet är öppet för allmänheten genom guidade visningar under sommarmånaderna. Dessutom finns ett informativt skyltsystem för självguidade turer runt Rosendal. I anslutning till slottet finns Rosendals stall och Rosendals trädgårdar. Slottet hade 3 200 (3 000) besökare.

Kronprinsessan Victoria och Prins Daniel tillsammans med Henrik Waldenström, Världsnaturfonden (WWF), vid invigningen av kärleksstigen som skänktes av WWF vid Kronprinsessparets bröllop.

Kunglig nationalstadspark att vara stolt över

Kungl. Djurgårdens yta motsvarar närmare en femtedel av Stockholms innerstad och har stor betydelse för stadsbild. Sedan 1995 ingår området i världens första nationalstadspark. Hänsynen till områdets unika naturvärden, rika djurliv och dess kulturbyggnader kräver särskild omsorg. Genom kontinuitet och långsiktighet bidrar Kungens engagemang, inom ramen för den kungliga dispositionsrätten från 1809/10, till att bevara och uthålligt utveckla den Kungliga Nationalstadsparken. Verksamhetens intäkter och kostnader ska balanseras över tiden. Eventuella överskott används uteslutande till att värna kultur, vårda natur och en hållbar anpassning av den kungliga marken på Djurgården till rekreation och fritid.

Unika kulturhistoriska byggnader

Byggnadsavdelningen förvaltar byggnader och anläggningar på Södra och Norra Djurgården samt Fjäderholmarna. Totalytan uppgår till cirka 70 000 m² fördelade på bostäder, lokaler och parkbyggnader. Anläggningarna utgörs av ledningsnät, pumpstationer, kajer och broar. I det aktiva miljöarbetet att minska användningen av fossila bränslen har oljepannor ersatts och 19 bergvärmeanläggningar installerats.

Ett antal byggnader har renoverats och rustats upp både interiört och exteriört. Många arbeten kräver särskilda hänsyn då byggnaderna till största delen är kulturhistoriskt värdefulla. Så långt det är möjligt används därför traditionella material och arbetsmetoder vid renovering och upprustning. Vid Kungliga Borgen har ett antal mindre byggnader rustats i samråd med riksantikvarieämbetet. I Lill-Janshuset fortsatte ombyggnad och hyresgäst Anpassningen till bland annat Sophiahemmet.

Inom Ulriksdals slottsområde har ett nytt skyltprogram med hänvisningsskyltar och informationstavlor påbörjats inom slottsområdet.

Levande maritim kulturmiljö

De omfattande miljösaneringsåtgärderna i anslutning till arbetet vid Beckholmen och på Djurgårdsvarvet har fortsatt. Dessa utförs i samråd med Stockholms miljöförvaltning och Länsstyrelsen. På Beckholmen har anläggningar och byggnader rustats för att en rationell reparationsvarvsverksamhet skall kunna bedrivas tillsammans med andra kulturmaritima projekt. Vidare har renoveringen av de gamla plåthallarna vid

Ståthållarämbetet

Djurgårdsvarvet slutförts, slipskjulet har rivits, marksanering och markstabilisering har utförts. Under våren 2013 invigs här en ny restaurang.

Galärvarvet har genomgått en genomgripande ombyggnad och renovering. Här inryms nu museum och restaurangverksamhet. I anslutning till Wasahamnen har en ny kaj och promenadbrygga byggts. Båthall 1, tidigare en av marinens verkstadsbyggnader, har renoverats och lokalerna används tills vidare för utställningar och olika evenemang.

Nytt besökscentrum och ökade grönytor

Två nya byggprojekt pågår i Galärvarvsparken. Det är utbyggnaden av Vasamuseet och ett nytt besökscentrum, vilka skall vara färdigställda under år 2013. I anslutning till dessa arbeten har projektering och anpassning av parken genomförts vad gäller nya gångvägar, belysning och planteringar. I syfte att öka tillgängligheten och för att rusta upp närområdena vid hållplatser längs Djurgårdsvägen, har projektering genomförts längs Spårväg City för att öka grönytorna och trädplanteringarna.

Skötseln av parkerna inom Kungl. Djurgården är omfattande för att göra upplevelsen av parkbesöken behaglig och minnesvärd. För att göra parkområdena mer tillgängliga för besökare har ett nytt hyrcykelsystem satts upp på Djurgårdsslätten. Stor vikt läggs på renhållning och utsmyckning av parkområdena. Särskilt uppmärksammas är scouternas årliga vårstädning där Kungen deltar tillsammans med 150 – 200 scouter. Det estetiska intrycket förhöjs av blomsterplanteringar av såväl virlökar som sommarblommor i välkomponerade rabatter. Till upplevelsen bidrar välklippta gräsmattor, ett arbete som även detta år skett med hjälp av hästdragna gräsklippare.

Natur-, miljö- och viltvård

Djurgårdsrådet är rådgivande organ i arbetet med Kungliga Nationalstadsparkens skötselplan och har till uppgift att hantera skötselfrågor av övergripande art. I rådet behandlas områdena natur, kultur, rekreation och hushållning/kretslopp. Det gäller även arbetet med att integrera skötselplanen i Statens fastighetsverks vårdplaner, Solnas och Stockholms översiktsplaner samt Länsstyrelsens planer.

Restaureringen av Isbladskärret slutfördes 2011 och är nu i driftsfas. Samarbete sker med Svensk våtmarksfond och Världsnaturfonden för att med bete, anpassad vattenregim, höja Isbladskärrets attraktivitet både för fåglar och besökare. För femte året i rad betades Highland Cattle vid kärret. Även delar av Norra Djurgården betades av boskap i ett projekt-samarbete med Världsnaturfonden (WWF).

Vid Fisksjöäng är den nyanlagda ytan för hantering av det material (kompost, virke, ris m m) som verksamhet och skötsel av Kungl. Djurgården genererar i drift. Tillståndsansökan för en mer omfattande kompostering av hästgödsel behandlas alltjämt av Länsstyrelsen.

Viltvården har omfattat sedvanlig stödutfodring av fåglar och rådjur på Norra och Södra Djurgården samt vid Ulriksdal. Dessutom har Länsstyrelsens tillstånd att fälla ett antal vitkindade gäss utnyttjats, eftersom populationen på delar av Södra Djurgården blivit för stor.

Satsningar på rekreation och motion

Arbetet med att stärka grönstrukturen i den så kallade getingmidjan vid Storängsbotten har inletts och omfattar trädplantering och en omdisponering av Tennisparken. Denna åtgärd är ett första steg i utvecklingen av Idrottsparken för att stärka såväl områdets rekreativitet, de biologiska

Djurgårdscykeln öppnar nya möjligheter att uppleva natur och kultur på Kungl. Djurgården.

Kungl. Djurgården är Stockholms stora fritids- och naturområde. Premiär för motionsloppet Sthlm Bike med start vid Sjöhistoriska museet.

spridningsvägarna samt områdets sport- och hälsoprofil. Ett utomhusgym färdigställdes under året vid Fiskartorpet. Därutöver sköts tre belysta motionsspår och vintertid dras populära skidspår.

Många publikdragande evenemang

Som Stockholms stora fritids- och rekreationsområde utnyttjas Kungl. Djurgården inklusive Hagaparken, Ulriksdals slottspark samt skärgårdsön Fjäderholmarna flitigt. Omkring 100 publika evenemang anordnades under året. Nytt för i år var ett motionscykellopp "Sthlm Bike" med start vid Sjöhistoriska museet. Öregrundss Racerklubb arrangerade Roslagsloppet 50-årsjubileum vid Sjöhistoriska museet med en båtutställning. Den 19 augusti avslutade rockbandet Kent sin turné inför en stor publik på 16 500 personer vid Sjöhistoriska museet. Dessutom uppläts yta vid Junibacken för första gången för en minirockfestival "Gainesville". I december arrangerade Cirkus Scott för första gången en vintercirkus på Gärdet.

Till de årligen återkommande evenemangen inom den Kungliga Nationalstadsparken hör Stockholm Marathon, Våruset, Bellmanstafetten, Tjejmilen och Blodomloppet. Andra publikdragande evenemang är Prins Bertil Memorial/Gärdesloppet, Skärgårdsmässan, 1,6-miljoner klubbens

"Den stora Hälsodagen", Tjejet vid Djurgårdsbrunnskanalen, cirkusföreställningar på Gärdet, DN:s gratiskonsert "Musik i det gröna" vid Sjöhistoriska museet. Veterandagen högtidlighölls vid FN-monumentet vid Sjöhistoriska museet den 29 maj i närvaro av Prins Carl Philip.

På Fjäderholmarna arrangerades midsommarfirande med dans kring midsommarstången, lekar och tipspromenad. På öns utomhusteater spelades i år En Midsommarnattsdröm och Glimmande Nymf samt en barnteaterföreställning Skattkamarön i Sagohörnan.

I Ulriksdals slottspark arrangerades traditionsenligt Valborgsmässöfirande med Stockholms kammarkör som sjöng in våren.

I Hagaparken högtidlighöll Solna stad nationaldagen med sång, musik och dans och i år i samarbete med Kungliga Operan, vilket lockade många besökare i det vackra sommarvädret. På allhelgonadagen, när det är som mörkast, arrangerade Haga-Brunnsvikens Vänner en ljusfest med eldar och marschaller runt hela Brunnsvikens. Andra evenemang var familjekonserten "Diggiloo" som arrangerades för sjunde året i rad med många folkkära artister. Olika hundutställningar arrangerade av Spaniel- och Retrieverklubben samt Östsvenska Taxklubben uppskattades.

Bokslutskommentarer Kungl. Slottsstaten

Kungl. Slottsstatens verksamhetsutfall uppgick till -0,7 miljon kronor (1,0). Det negativa utfallet förklaras av att verksamhetens investeringar i maskiner och inventarier understeg avskrivningarna med 3,3 miljoner kronor och att krediter har amorterats med 1,6 miljoner kronor. Vidare har verksamheten påverkats av att upplupen semester- och övertidsskuld minskat med 0,4 miljoner kronor. Till detta ska upplupna kostnader på 0,5 miljoner kronor läggas. Resultateffekten uppkommer av att avskrivningar och förändringar av semester- och övertidsskuld inte avräknas anslaget, det vill säga inte medför någon intäkt av anslag i motsvarande omfattning. Däremot avräknas amorteringar och upplupna kostnader mot anslaget och medför följaktligen motsvarande intäkt. De anslagsmedel som inte utnyttjats under 2012, 1,1 miljoner kronor (1,1), överförs till 2013.

De samlade intäkterna uppgick till 137 miljoner kronor (135). Antalet besökare vid de kungliga slotten var färre än föregående år, men volymminskningen kunde kompenseras av prishöjningar inför 2012. Entré- och visningsintäkterna blev 53,6 miljoner kronor (53,7). Försäljningsintäkterna i slottsbodarna ökade till 9,3 miljoner kronor (8,7).

Personalkostnaderna minskade med 1,6 miljoner kronor till 75,0 (76,6) miljoner kronor. Minskningen förklaras främst av att bemanningstjänster till viss del upphandlats och ersatt säsongsanställd personal. Dessutom har viss driftspersonal övergått till Statens fastighetsverk i samband med omläggning av driften vid Stockholms slott. De avtalsmässiga löneökningarna inklusive sociala kostnader motsvarar cirka 2,0 miljoner kronor (1,7). Reservering för upplupen lön och semester minskade med 0,4 miljoner kronor (-1,0).

Övriga driftskostnader ökade till 57,0 miljoner kronor (52,1). Kostnadsökningen hänför sig dels till bemanningstjänster på 6,9 miljoner kronor (3,6), dels till ökade marknadsföringsinsatser vilka uppgick till 5,2 miljoner kronor (4,0). Kostnaderna för köpta tjänster ökade inom information, ekonomi och personal. Avskrivningarna uppgick till 5,5 miljoner kronor (5,6).

Investeringar i maskiner och immateriella tillgångar uppgick till 2,2 miljoner kronor (4,9). Investeringar i byggnader uppgick till 4,1 miljoner kronor (2,1) och har lånefinansierats. Amorteringarna uppgick till 1,6 miljoner kronor (0,0).

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2012	2011
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	60 513	58 412
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	74 416	75 400
Intäkter av bidrag	3	1 568	1 027
Finansiella intäkter	4	496	486
Summa intäkter		136 993	135 325
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-75 020	-76 598
Kostnader för lokaler		-14	-15
Övriga driftkostnader	6	-56 965	-52 100
Finansiella kostnader		-109	-33
Avskrivningar		-5 538	-5 582
Summa kostnader		-137 646	-134 328
Verksamhetsutfall		-653	997

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	121231	111231
TILLGÅNGAR			
IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Rättigheter och andra immatr. anläggningstillgångar		22	105
Summa immateriella anläggningstillgångar	7	22	105
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Byggnader, mark och annan fast egendom		17 880	14 442
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		8 753	11 334
Pågående nyanläggningar		228	598
Summa materiella anläggningstillgångar	8	26 861	26 374
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Långfristiga fordringar hos myndigheter	9	9 315	8 749
Summa finansiella anläggningstillgångar		9 315	8 749
VARULAGER M.M.			
Varulager och förråd	10	4 786	4 300
Summa varulager m.m.		4 786	4 300
FORDRINGAR			
Kundfordringar		1 563	1 555
Fordringar hos myndigheter		2 482	3 011
Övriga fordringar		59	7
Summa fordringar		4 104	4 573
PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER			
Förutbetalda kostnader	11	177	2 592
Övriga upplupna intäkter		356	373
Summa periodavgränsningsposter		533	2 965
AVRÄKNING MED STATSVERKET			
Avräkning med statsverket	12	-1 057	-1 055
Summa avräkning med statsverket		-1 057	-1 055
KASSA OCH BANK			
Behållning räntekonto hos Riksgäldskontoret	13	5 316	5 141
Kassa och bank		18 552	14 964
Summa kassa och bank		23 868	20 105
Summa tillgångar		68 432	66 116

Belopp i tkr	Not	121231	111231
KAPITAL OCH SKULDER			
KAPITAL			
Statskapital	14	21 637	23 408
Balanserad kapitalförändring	15	26 060	22 726
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-653	997
Summa kapital		47 044	47 131
SKULDER M.M.			
Lån	16	5 019	2 473
Skulder till myndigheter		3 399	2 366
Leverantörsskulder		5 198	5 570
Övriga skulder		990	968
Summa skulder m.m.		14 606	11 377
PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER			
Upplupna kostnader	17	5 722	6 818
Oförbrukade bidrag		0	79
Övriga förutbetalda intäkter		1 060	711
Summa periodavgränsningsposter		6 782	7 608
Summa kapital och skulder		68 432	66 116
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr						
Kungl. Hov- och Slottsstaten 4.1:1	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Inkomster	Utgående överföringsbelopp
Anslagspost 2	1 055	60 515	61 570	-136 997	76 484	1 057

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag med undantag av föreskriften i 2 kap. 4§ om resultatredovisning. I stället för resultatredovisning skall Hovstaterna lämna en berättelse över den samlade verksamheten. Verksamhetsberättelsen skall koncentreras på verksamheterna vid Ståthållarämbetet och Kungl. Husgerådskammaren.

Utgifter för egen verksamhet ska avräknas mot anslag det budgetår till vilken utgiften hänförs sig.

Alla anskaffningar med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst 10 tkr redovisas som anläggningstillgång. På anskaffningsvärdet görs en linjär avskrivning utifrån den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivningen görs halvårsvis. Generell avskrivningstid är fem år. Data- och teleutrustning samt programlicenser avskrivs dock på tre år. Inköp av äldre kvalitetsmattor avskrivs på tio år. Kulturtillgångar är ej föremål för avskrivning. Ombyggnad och förbättringar av byggnader och markanläggningar avskrivs på 30 år.

Leverantörsfakturor som inkommit efter brytdagen 2013-01-04 är periodiserade som upplupna kostnader och är således ej anslagsavräknade.

Leverantörsfakturor understigande 5 tkr periodiseras ej.

Värderingsprinciper

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan. Kundfordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta. Intäkter och kostnader har periodiserats enligt god redovisningssed.

Kungsgårdens byggnader och markområden som ingår i dispositionsrätten och som förvaltas av Riksmarskalksämberet genom Ståthållarämbetet, redovisas endast med förbättringsutgifter i balansräkningen eftersom staten är fastighetsägare. Aktuella taxeringsvärden redovisas i not.

Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	2012	2011
Totalt	2,14%	3,13%
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	50,95%	56,26%
Kvinnor	2,59%	3,91%
Män	1,63%	2,29%
Anställda 29 år eller yngre	1,05%	1,27%
Anställda 30 – 49 år	1,49%	1,65%
Anställda 50 år eller äldre	3,05%	5,09%

Not	Belopp i tkr	2012	2011
1 Intäkter av anslag			
Anslag enligt regleringsbrev		60 515	59 870
Ej utnyttjat anslag/underskott		-1 057	-1 055
Överfört anslag från föregående år		1 055	-403
Summa intäkter av anslag		60 513	58 412
2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar			
Entré och visningsintäkter		53 612	53 698
Försäljning slottsbodar		9 332	8 697
Hyror och arrenden		4 554	5 118
Skogsbruk, uppdrag, försäljning övrigt		4 557	5 621
Reavinst vid försäljning av inventarier		57	362
Övriga intäkter		2 304	1 904
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar		74 416	75 400
3 Intäkter av bidrag			
Arealersättning, miljöstöd samt stöd för ekologisk odling		18	203
Sysselsättningsbidrag och arbetsmarknadsstöd		189	303
Bidrag till trädgårdsutställning		842	0
Bidrag till konserveringsprojekt		217	0
Bidrag till bokprojekt		100	0
Bidrag till inköp av flygel		0	224
Övriga bidrag		202	297
Summa intäkter av bidrag		1 568	1 027
4 Finansiella intäkter			
Ränta Riksgäldskontoret		110	131
Ränta bank samt utdelning värdepapper		331	299
Ränta kundfordringar		6	15
Valutakursvinst		49	41
Summa finansiella intäkter		496	486
5 Kostnader för personal			
Lön		-54 800	-55 521
Sociala avgifter		-19 644	-20 902
Periodisering av upplupen övertids-, löne- samt semesterlöneskuld		431	986
Övriga personalkostnader		-1 007	-1 161
Summa personalkostnader		-75 020	-76 598
6 Övriga driftkostnader			
Reparationer och underhåll		-1 984	-2 400
Driftkostnader		-6 351	-10 793
Skatter		-182	-220
Information		-5 173	-3 982
Inköp av varor		-2 137	-2 004
Inköpskostnad för sålda varor		-4 938	-5 057
Förbrukningskostnader		-2 709	-3 015
Köpta tjänster		-32 315	-24 335
Övriga driftkostnader		-1 176	-294
Summa driftkostnader		-56 965	-52 100
7 Immateriella anläggningstillgångar			
Ingående anskaffningsvärde		1 825	1 758
Årets inköp		0	67
Summa ackumulerade anskaffningsvärden		1 825	1 825
Akkumulerade avskrivningar		-1 720	-1 637
Årets avskrivningar		-83	-83
Summa ackumulerade avskrivningar		-1 803	-1 720
Bokfört värde		22	105

Not Belopp i tkr	2012	2011
8 Materiella anläggningstillgångar		
<i>Byggnader, mark och annan fast egendom</i>		
Ingående anskaffningsvärde	16 431	14 330
Årets anskaffningar	4 124	2 101
Summa ackumulerade anskaffningsvärden	20 555	16 431
Accumulerade avskrivningar	-1 990	-1 474
Årets avskrivningar	-685	-516
Summa ackumulerade avskrivningar	-2 675	-1 990
Pågående nyanläggningar	228	598
<i>Maskiner, inventarier, installationer m.m.</i>		
Ingående anskaffningsvärde	40 932	37 917
Återförda ack. anskaffningsvärden avs. årets sålda/utrangerade inventarier	-2 386	-1 840
Årets inköp	2 188	4 855
Summa ackumulerade anskaffningsvärden	40 734	40 932
Accumulerade avskrivningar	-30 066	-26 911
Återförda ack. avskrivningar avs. årets sålda/utrangerade inventarier	2 386	1 828
Årets avskrivningar	-4 770	-4 983
Summa ackumulerade avskrivningar	-32 450	-30 066
Kultur tillgångar		
Ingående anskaffningsvärde	470	470
Summa bokfört värde	26 861	26 374
Taxeringsvärde Kungsgården		
Lantbruksenhet	68 778	63 332
Hyreshus	2 146	2 146
Summa taxeringsvärde	70 924	65 478
9 Långfristiga fordringar		
Bokfört värde Grusmedelsfonden	9 315	8 749
Marknadsvärde dito	14 410	13 183
10 Varulagret		
Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet enligt den så kallade först-in först-ut-principen respektive verkligt värde. Inkuransrisker har därvid beaktats.		
11 Förutbetalda kostnader		
Parkentreprenad	0	1 877
Bevakningstjänster	60	121
Teleabonnemang	0	274
Programlicenser	99	131
Annonsering	0	130
Övriga	18	59
Summa förutbetalda kostnader	177	2 592
12 Avräkning med statsverket		
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-1 055	403
Redovisat mot anslag	60 513	58 412
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-60 515	-59 870
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-1 057	-1 055

Not Belopp i tkr	2012	2011
13 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		
Redovisningen är inte upplagd på ett sådant sätt att det framgår huruvida saldot på kontot utgörs av anslagsmedel eller avser egna intäkter.		
Behållning på räntekonto	5 316	5 141
14 Statskapital		
Immateriella anläggningstillgångar, se not 7	22	105
Materiella anläggningstillgångar, se not 8	26 861	26 374
Låneskuld, se not 16	-5 019	-2 473
Summa statskapital	21 637	23 408
15 Balanserad kapitalförändring		
Balanserat resultat samt resultat föregående år	16 745	13 977
Bokfört värde Grusmedelsfonden, se not 9	9 315	8 749
Summa balanserad kapitalförändring	26 060	22 726
16 Lån		
Ingående låneskuld	2 473	405
Nyupptagna lån	4 124	2 101
Årets amorteringar	-1 578	-33
Låneskuld	5 019	2 473
17 Upplupna kostnader		
Upplupen övertidsskuld	347	298
Upplupen löneskuld	224	599
Upplupen semesterlöneskuld	3 099	3 148
Sociala avgifter för upplupen övertids-, löne- samt semesterlöneskuld	1 532	1 687
Upplupna räntekostnader	3	0
Övriga upplupna kostnader, (ej anslagsavräknade leverantörsfakturer)	517	1 086
Summa upplupna kostnader	5 722	6 818

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av intäkter, kostnader och Kungl. Slotsstatens ekonomiska ställning.

Stockholm den 12 februari 2013

Svante Lindqvist
Riksmarskalk

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Belopp i tkr	2012	2011	2010	2009	2008
Övriga lån					
Låneskuld	5 019	2 473	405	3 093	2 199
Ränteintäkter					
Riksgäldskontoret	110	131	50	53	320
Bank inkl. utdelning värdepapper	331	299	79	116	621
Räntekostnader					
Övriga lån	107	29	52	43	195
Anslagskredit					
Beviljad	1 815	1 753	1 882	1 641	1 623
Utnyttjad anslagskredit	0	0	403	0	0
Arbetskraft och anställda					
Antal årsarbetskrafter	173	179	174	156	155
Driftkostnad per årsarbetskraft	763	719	815	717	672
Medeltal anställda kvinnor	94	100	86	81	79
Medeltal anställda män	79	79	88	75	76
Årets kapitalförändring	-653	997	4 708	-2 645	4 196
Balanserad kapitalförändring	26 060	22 726	16 911	26 422	20 446
varav Grusmedelsfonden	9 315	8 749	8 283	8 018	7 757

Revisionsberättelse

REVISIONSBERÄTTELSE 1

DNR: 32-2012-0595

REGERINGEN
103 33 STOCKHOLM

BESLUT: 2013-03-15

Revisionsberättelse för Kungl. Slottsstaten 2012

Rapport om årsredovisningen

Riksrevisionen har reviderat årsredovisningen för Kungl. Slottsstaten för 2012, daterad 2013-02-12.

Ledningens ansvar för årsredovisningen

Det är ledningen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt förordningen (SFS 2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt i enlighet med regleringsbrev och övriga beslut för Kungl. Slottsstaten. Ledningen har också ansvar för den interna styrning och kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Riksrevisionens ansvar är att uttala sig om årsredovisningen på grundval av sin revision. Riksrevisionen har utfört revisionen enligt International Standards of Supreme Audit Institutions för finansiell revision. Denna standard kräver att Riksrevisionen följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen samt om, med de undantag som följer av lag, ledningen i sin förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut. Revisor väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna styrningen och kontrollen som är relevanta för hur Kungl. Slottsstaten upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild. Syftet är att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte att göra ett uttalande om effektiviteten i Kungl. Slottsstatens interna styrning och kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Riksrevisionen anser att de revisionsbevis som har inhämtats är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för uttalandet.

Uttalande

Enligt Riksrevisionens uppfattning ger årsredovisningen en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Kungl. Slottsstatens finansiella ställning per den 31 december 2012 och av dess resultat

RIKSREVISIONEN

NYBROGATAN 55
114 90 STOCKHOLM
08-5157 4000

RIKSREVISIONEN

REVISIONSBERÄTTELSE 2

DNR: 32-2012-0595

REGERINGEN
103 33 STOCKHOLM

BESLUT: 2013-03-15

och finansiering för året enligt förordningen (SFS 2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, regleringsbrev och övriga beslut för Kungl. Slottsstaten.

Ansvarig revisor Staffan Nyström har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Örjan Mählberg har varit föredragande.

Staffan Nyström

Örjan Mählberg

Kopia för kännedom:
Kungl. Slottsstaten
Finansdepartementet
Finansdepartementet, budgetavdelningen

RIKSREVISIONEN

NYBROGATAN 55
114 90 STOCKHOLM
08-5157 4000

RIKSREVISIONEN

Förvaltningsberättelse

Kungl. Djurgårdens förvaltnings ändamål

Kungl. Djurgårdens förvaltning har som uppgift att förvalta Kungens enskilda dispositionsrätt till Djurgården och, på uppdragsbasis, den kungliga dispositionsrätten till Hagas och Ulrikdals slottsområden. I uppgiften ingår att värna det historiska kulturlandskapet, vårda den befintliga naturen och främja en stimulerande fritids- och rekreationsmiljö.

Information om verksamheten

Under året har sanering av Beckholmen fortgått och kommer att färdigställas 2013. Restaureringen av Nya Djurgårdsvarvet kommer att slutföras och invigas i juni 2013. Arbetet med ett nytt besökscentrum vid Djurgårdsbron har inletts och invigning sker under våren 2013.

Översikt över resultat och ställning

Årets resultat uppgick till -1,6 miljoner kronor (1,3). De totala intäkterna ökade under året med 8,5 miljoner kronor

till 254,3 miljoner varav hyres- och arrendeintäkterna stod för den största delen. Från Djurgårdsfonden hämtades 15 miljoner kronor (15) för sanering och upprustning av Djurgårdsvarvet och Beckholmen. Ombyggnad av Galärskjulen för Spritmuseums räkning gav 17 miljoner kronor (52,2) i intäkt och till Beckholmens sanering har Länsstyrelsen bidragit med 111,2 miljoner kronor (71) under året.

Viktiga förhållanden

Kungl. Djurgårdens förvaltning har huvudmannaskapet för sanering av Beckholmen. Naturvårdsverket har beviljat bidrag på 182,2 miljoner kronor. Hela bidraget är upparbetat, och ytterligare arbeten återstår, varför ansökan om utökat anslag kommer att upprättas under 2013.

Flerårsöversikt

Belopp i tkr	2012	2011	2010	2009	2008
Rörelsens intäkter	254 297	245 784	130 395	108 970	98 572
Rörelsens kostnader	256 031	244 783	130 952	119 795	87 254
Årets resultat	-1 574	1 258	-470	-10 474	12 086
Antal anställda	43	42	40	40	38

Beträffande resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning med tillhörande noter.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2012	2011
Intäkter			
Hyses- och arrendeintäkter		87 994	81 777
Övriga rörelseintäkter	1	166 303	164 007
		254 297	245 784
Rörelsens kostnader			
Fastighetskostnader	2	-204 929	-194 349
Övriga externa kostnader	3	-30 023	-29 523
Personalkostnader	4	-19 578	-19 320
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	5	-1 506	-1 647
Vinst vid avyttring av anläggningstillgångar		5	56
		-256 031	-244 783
Rörelseresultat		-1 734	1 001
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter/utdelning		195	268
Räntekostnader/kursförluster		-35	-11
		160	257
Årets resultat		-1 574	1 258

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	12-12-31	11-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner och inventarier	5	1 905	3 386
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	7	38 606	32 254
Summa anläggningstillgångar		40 511	35 640
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		24 159	37 090
Övriga fordringar		19 108	18 229
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	8	4 663	15 217
Summa kortfristiga fordringar		47 930	70 536
Kassa och bank		32 118	27 489
Summa omsättningstillgångar		80 048	98 025
SUMMA TILLGÅNGAR		120 559	133 665

Belopp i tkr	Not	12-12-31	11-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Fondkapital	7	38 606	32 254
Balanserade medel		18 655	17 397
Årets resultat		-1 574	1 258
Summa eget kapital		55 687	50 909
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		38 427	57 343
Övriga skulder		626	659
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	9	25 819	24 754
Summa kortfristiga skulder		64 872	82 756
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		120 559	133 665
Ställda panter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Belopp i tkr om inget annat anges

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Årsredovisningslagen med undantag för att kassaflödesanalys inte upprättats. Hyresintäkter redovisas i den period uthyrningen avser.

Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	2012	2011
Total sjukfrånvaro	2,29	4,1
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	0,00	58,69
Kvinnor	1,56	1,68
Män	2,70	5,39
Anställda 30 - 49 år	1,51	1,78
Anställda 50 år -	3,07	6,26

Not Belopp i tkr	2012	2011
1 Övriga rörelseintäkter		
Uttag från Djurgårdsfonden enligt regeringsbeslut för upprustning av Djurgårdsvarvet	15 000	12 000
Ombyggnad Galärskjulen	17 075	52 522
Bidrag från Länsstyrelsen för Beckholmen	111 196	71 029
Övrigt	23 032	28 456
	166 303	164 007
2 Fastighetskostnader		
I fastighetskostnader ingår långsiktiga investeringar		
Borgenområdet	1 002	2 431
Djurgårdsvarvet	7 117	11 223
Beckholmen sanering	124 334	59 331
Bergvärmeanläggningar	3 000	
Galärskjulen	24 134	51 212
L:a Sirishov		5 150
SFV: Gula Villan, Bellmanshuset, Bellmansro, Dragongårdens annex		3 706
Övriga löpande kostnader	45 342	61 296
	204 929	194 349
3 Övriga externa kostnader		
Förbrukningskostnader	4 885	4 372
Fordonskostnader	1 658	1 502
Inköpta tjänster	21 588	22 096
Övrigt	1 892	1 553
	30 023	29 523
4 Anställda och personalkostnader		
Antal årsarbeten	43	42
Varav män	60%	60%
Löner och sociala kostnader		
Lön	13 640	12 815
Sociala kostnader	4 139	4 225
Pensionskostnader	1 442	1 647
Övrigt	357	633
	19 578	19 320
5 Maskiner och inventarier		
Ingående anskaffningsvärden	17 181	15 818
Nyanskaffningar	25	1 617
Avyttringar	-560	-254
Summa anskaffningsvärden	16 646	17 181
Ingående avskrivningar	-13 795	-12 402
Återförda avskrivningar på avyttringar	560	254
Årets avskrivning	-1 506	-1 647
Akkumulerade avskrivningar	-14 741	-13 795
Bokfört värde	1 905	3 386

Värderingsprinciper

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan. Kundfordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta. Förbättringskostnader på byggnader och markanläggningar kostnadsförs direkt. Avskrivningarna enligt plan baseras på ursprungligt anskaffningsvärde och en beräknad ekonomisk livslängd på 5 år.

6 Fastighetstaxeringsvärden	2012	2011
Kungl. Djurgårdens förvaltning förfogar enligt den Kungliga enskilda dispositionsrätten över fastigheter på norra och södra Djurgården.		
Taxeringsvärde		
Småhus/tomt för småhus	415 371	353 490
Hyreshus bostäder/tomt för hyreshus	188 760	188 760
Hyreshus lokaler	155 999	155 999
Industri/elproduktionsenhet	5 473	5 473
	765 603	703 722
7 Långfristiga värdepappersinnehav		
Kungl. Djurgårdens förvaltnings fonders nettotillgångar enligt externa förvaltares bokslut		
Särskilda pensionsmedel	31 127	29 934
Djurgårdsfonden	7 479	2 320
Bokfört värde	38 606	32 254
Marknadsvärde	39 691	32 271
8 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		
Förutbetalda försäkringar	214	555
Övriga förutbetalda kostnader	22	42
Upplupet bidrag Länsstyrelsen		10 974
Upplupna bränsleintäkter från hyresgäster	103	389
Övriga upplupna intäkter	4 324	3 257
	4 663	15 217
9 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		
Fakturerade hyror och arrenden avseende nästkommande år	22 732	23 145
Övriga poster	3 087	1 609
	25 819	24 754

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av kostnader, intäkter och Kungl. Djurgårdens ekonomiska ställning.

Stockholm den 14 februari 2013

Svante Lindqvist
Riksmarskalk

Revisionsberättelse

REVISIONSBERÄTTELSE 1

DNR: 32-2012-0596

REGERINGEN
103 33 STOCKHOLM

BESLUT: 2013-03-15

Revisionsberättelse för Kungl. Djurgårdens förvaltning 2012

Rapport om årsredovisningen
Riksrevisionen har reviderat årsredovisningen för Kungl. Djurgårdens förvaltning för 2012, daterad 2013-02-14.

Ledningens ansvar för årsredovisningen
Det är ledningen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt Årsredovisningslagen (SFS 1995:1554). Ledningen har också ansvar för den interna styrning och kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar
Riksrevisionens ansvar är att uttala sig om årsredovisningen på grundval av sin revision. Riksrevisionen har utfört revisionen enligt International Standards of Supreme Audit Institutions för finansiell revision. Denna standard kräver att Riksrevisionen följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen samt om, med de undantag som följer av lag, ledningen i sin förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna styrningen och kontrollen som är relevanta för hur Kungl. Djurgårdens förvaltning upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild. Syftet är att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte att göra ett uttalande om effektiviteten i Kungl. Djurgårdens förvaltnings interna styrning och kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen. Riksrevisionen anser att de revisionsbevis som har inhämtats är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för uttalandet.

RIKSREVISIONEN

NYBROGATAN 55
114 90 STOCKHOLM
08-5157 4000

RIKSREVISIONEN

REVISIONSBERÄTTELSE 2

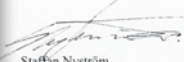
DNR: 32-2012-0596

REGERINGEN
103 33 STOCKHOLM

BESLUT: 2013-03-15

Uttalande
Enligt Riksrevisionens uppfattning ger årsredovisningen en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Kungl. Djurgårdens förvaltnings finansiella ställning per den 31 december 2012 och av dess resultat och finansiering för året enligt Årsredovisningslagen (SFS 1995:1554).

Ansvarig revisor Staffan Nyström har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Örjan Mählberg har varit föredragande.

Staffan Nyström

Örjan Mählberg

Kopia för kännedom:
Kungl. Djurgårdens förvaltning
Finansdepartementet
Finansdepartementet, budgetavdelningen

RIKSREVISIONEN

NYBROGATAN 55
114 90 STOCKHOLM
08-5157 4000

RIKSREVISIONEN

Medaljförläggningar den 28 januari 2012

Inga-Britt Ahlenius mottog H.M. Konungens medalj i 12:e storleken.

Stefan Ingves mottog H.M. Konungens medalj i 12:e storleken.

H.M. KONUNGENS MEDALJ

12:E STORLEKEN MED KEDJA

Justitieråd **Mats Melin** För framstående insatser inom svenskt rättsväsende

12:E STORLEKEN I SERAFIMERORDENS BAND

Fd chef för FN:s internrevision **Inga-Britt Ahlenius** För framstående nationella och internationella insatser inom revisionsområdet

Fil.dr, fd Ambassadör **Mats Bergquist** För betydelsefulla insatser inom svensk utrikespolitik

Direktör **Bicky Chakraborty** För framstående insatser som entreprenör inom skilda områden

Rektor **Per Eriksson** För framstående insatser som rektor vid Lunds universitet och Blekinge tekniska högskola

Direktör och kabinettskammarherre **Stefan Forsberg** För betydelsefulla insatser i svenskt musikliv och som kabinettskammarherre

Riksbankschef **Stefan Ingves** För betydelsefulla insatser inom finanssektorn

Förste hovmarskalk **Lars-Hjalmar Wide** För betydelsefulla insatser som förste hovmarskalk

12:E STORLEKEN I HÖGBLÅTT BAND

Generalkonsul **Bertil Falck** För betydelsefulla insatser som entreprenör och grundare av Bokmässan i Göteborg

Fd Justitieråd **Torgny Håstad** För framstående insatser inom svenskt rättsväsende

Professor **Svante Pääbo** För framstående insatser inom paleogenetiken

8:E STORLEKEN I SERAFIMERORDENS BAND

Slottsarkitekt **Jacob Hidemark** För förtjänstfulla insatser som slottsarkitekt på Tullgarns slott

Professor emerita **Margareta Ihse** För framstående insatser inom fjärranalysområdet

Professor emeritus **Ulf Lindahl** För framstående insatser inom medicinsk och fysiologisk kemi

Professor emeritus **Sune Svanberg** För framstående insatser inom laserspektroskopi

MEDALJEN LITTERIS ET ARTIBUS

Professor **Wilhelm Carlsson** För framstående konstnärliga insatser som regissör

Klarinettist **Martin Fröst** För framstående konstnärliga insatser som klarinettist

Koreograf **Lena Josefsson** För framstående konstnärliga insatser som koreograf

Operasångerska **Charlotta Larsson** För framstående konstnärliga insatser som operasångerska

Sopransaxofonist **Anders Paulsson** För framstående konstnärliga insatser som sopransaxofonist

Hovdansare **Jan-Erik Wikström** För framstående konstnärliga insatser som dansare

H.M. KONUNGENS MEDALJ

8:E STORLEKEN I HÖGBLÅTT BAND

Simmerska **Therese Alshammar** För framstående insatser som simmare

Chaufför **Bengt Andersson** För förtjänstfulla insatser som chaufför vid H.M. Konungens hovstall

Parkchef **Gunnar Björkman** För förtjänstfulla insatser som parkchef vid Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Direktör **Göran Groth** För betydelsefulla insatser inom näringsliv och kultur

Konstnärlig ledare **Benoît Malmberg** För framstående konstnärliga insatser som ledare för Romeo och Juliakören

Naturvårdsintendent **Henrik Niklasson** För förtjänstfulla insatser som naturvårdsintendent vid Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Kompositör **Martin Sandberg** För framstående insatser som musikproducent och kompositör

Kostymör **Inger Hallström Stinnerbom** För betydelsefulla konstnärliga insatser vid Västanå teater

Konstnärlig ledare **Leif Stinnerbom** För betydelsefulla konstnärliga insatser vid Västanå teater

Musiker m m **Leif Strand** För framstående konstnärliga insatser inom svenskt musikliv

Fotbollstränare **Pia Sundhage** För framstående insatser som spelare och tränare i fotboll

Fru **Ingrid Sävström** För betydelsefulla ideella insamlingsinsatser för Barncancerfonden

Professor emeritus **Per-Axel Wiktorsson** För betydelsefulla insatser för det äldre svenska språket

Pianist, kompositör och entertainer **Robert Wells** För framstående konstnärliga insatser som entreprenör inom kultursektorn

FÖR LÅNG OCH TROGEN TJÄNST

Förste intendent **Lars Ljungström** För lång och trogen tjänst vid Kungl. Husgerådskammaren

Husgerådsmästare **Håkan Lundblad** För lång och trogen tjänst vid Kungl. Husgerådskammaren

Drifttekniker **Anders Lönn** För lång och trogen tjänst vid Stockholms slottsförvaltning

Parkarbetare **Stefan Troeng** För lång och trogen tjänst vid Gripsholms slottsförvaltning

Medaljförläggningar den 6 juni 2012

SERAFIMERMEDALJEN

Professor **Herbert Blomstedt** För synnerligen framstående insatser för svenskt musikliv

Professor **Stig Strömholm** För synnerligen förtjänstfull gärning inom svenskt universitetsväsande och kulturliv

H.M. KONUNGENS MEDALJ

12:E STORLEKEN I SERAFIMERORDENS BAND

Fd Förbundsordförande **Lars-Åke Lagrell** För värdefulla insatser som förbundsordförande i Svenska Fotbollförbundet

Fd Regeringsråd **Bengt-Åke Nilsson** För värdefulla insatser inom svenskt förvaltnings- och samhällsliv

Fd Justitieråd **Nina Pripp** För värdefulla insatser inom svenskt förvaltnings- och samhällsliv

Fv Statsråd **Mona Sahlin** För mångårig och framstående politikergärning

Direktör **Jens Spendrup** För betydelsefulla insatser för svenskt näringsliv

12:E STORLEKEN I HÖGBLÅTT BAND

Direktör **Marie Ehrling** För framstående insatser för svenskt näringsliv

Direktör **Björn Jakobson** För betydelsefulla insatser för svenskt näringsliv

Ordförande **Benne Lantz** För betydelsefulla insatser för svenskt arbets- och samhällsliv

Direktör **Johan Malmquist** För framstående insatser för svenskt näringsliv

Högskolerektor **Staffan Rydén** För betydelsefulla insatser för den svenska scenkonstens utveckling

Konserthuschef **Michael Tydén** För framstående insatser för svenskt musikliv

Överintendent **Elsbeth Welander-Berggren** För betydande insatser som museichef

8:E STORLEKEN I SERAFIMERORDENS BAND

Fd Departementsråd **Lars Blomgren** För förtjänstfulla insatser rörande Stiftelsen Kungaparets Bröllopsfond

Professor emeritus **Ove Bring** För engagerade och framgångsrika insatser inom rättsvetenskapen särskilt områdena internationell rätt och mänskliga rättigheter

Byggnadsantikvarie **Ralph Edenheim** För värdefulla insatser för det svenska byggnadsarvet

Professor **Sten Grillner** För framstående forskningsinsatser inom neurofysiologien

Professor **Olle Häger** För betydande insatser som folkbildare - särskilt som skapare av historiska dokumentärer

Professor **Staffan Ulfstrand** För framstående vetenskaplig gärning som zoökolog och som populärvetenskaplig författare

Professor **Hans Villius** För betydande insatser som folkbildare - särskilt som skapare av historiska dokumentärer

Förste livmedikus, professor **Jan Östergren** För förtjänstfulla insatser som livmedikus

MEDALJEN LITTERIS ET ARTIBUS

Skådespelare **Claes Eriksson** För framstående konstnärliga insatser som regissör

Poet **Arne Johnsson** För framstående konstnärliga insatser som poet

Regissör **Stefan Larsson** För framstående konstnärliga insatser som regissör

Professor, dirigent **Stefan Parkman** För framstående konstnärliga insatser som kördirigent

H.M. KONUNGENS MEDALJ

8:E STORLEKEN I HÖGBLÅTT BAND

Cirkusdirektör, professor **Tilde Björfors** För värdefulla insatser för cirkuskonstens utveckling

Kompositör **Jörgen Elofsson** För uppskattade insatser som kompositör och låtskrivare

Byggnadsingenjör **Claes Lindgren** För förtjänstfulla insatser vid Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Direktör **Spyridon Mylonopoulos** För betydelsefulla insatser inom svenskt näringsliv

Claes Eriksson med medaljen Litteris et artibus och Lars-Åke Lagrell med H.M. Konungens medalj i 12:e storleken. Jens Spendrup och Mona Sahlin mottog H.M. Konungens medalj i 12:e storleken.

Utdrag ur Kungafamiljens officiella program

Här följer en sammanställning av delar av Kungafamiljens officiella program. Utöver dessa programpunkter tillkommer företräden och interna sammanträden. Under året var Kronprinsessan Victorias programverksamhet delvis begränsad med anledning av Prinsessan Estelles födelse. Prinsessan Madeleine arbetade heltid vid Childhood i New York.

Kungen och Kungafamiljen fick sammanlagt 1 596 (1 666) förfrågningar om deltagande i olika sammanhang under året. De många förfrågningarna kan ses som ett uttryck för den stora uppskattning det svenska folket hyser för Kungens och Kungafamiljens arbete för Sverige. Där inte annat anges är plats för programpunkterna Kungl. Slottet.

Kungen

Drottningen

Kungaparet

Kronprinsessan

Kronprinsessparet

Prins Daniel

Prins Carl Philip

Prinsessan Madeleine

Kungafamiljen vid den officiella mottagningen på Kungl. Slottet på nationaldagen 6 juni.

JANUARI		
Må 9	Besök på Sandvik AB, Sandviken	
On 11	Företrädare för dirigent Mats Liljefors och riksmarkskalken Svante Lindqvist	
To 12	Deltagande i rundabordssamtal om laxfiskefrågor med efterföljande lunch, Kungl. Skogs- och lantbruksakademien, Stockholm	
	Företrädare för VD Per-Olof Wedin, viltmästare Jimmy Pettersson, Sveaskog, och hovjägmästare Otto Ramel	
	Företrädare för Björn O Nilsson och Leif Johansson, Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	
Lö 14 - Må 16	Närvaro vid H.M. Drottning Margrethes 40-årsjubileum som regent, Köpenhamn, Danmark	
Må 16	Närvaro vid Gävle Symfoniorkesterns 100-årsjubileum, Gävle	
	Närvaro vid Svenska idrottsgalan, Globen, Stockholm	
Ti 17	Deltagande i Svenska Bilsportförbundets Kungliga Medaljkommittés möte med efterföljande middag, Villa Godthem, Stockholm	
On 18	Avskedsaudiens för Heliga stolens nuntie, ärkebiskop Emil Paul Tscherrig	
	Besök på Stadsmissionen	
	Företrädare för representanter från Fredsbaskrarna	
To 19	Besök på Astrid Lindgrens Barnsjukhus	
Fr 20	Besök i Malmö. Läs mer på sidorna 14–15	
	Besök på Rädda Barnen, Sundbyberg	
Må 23	Stipendieutdelning i Drottning Silvias Jubileumsfond, Prinsessan Sibyllas våning	
	Besök på Exportkreditnämnden, Stockholm	
Må 23	Närvaro vid Unga musik på Slottets konsert	
Ti 24	Audiens för Estlands president H.E. Mr Toomas Hendrik Ilves	
On 25	Besök på Utbildningsdepartementet, Stockholm	
	Närvaro vid Unga musik på Slottets konsert	
	Utdelning av priset "Årets kock 2012", Stockholm Waterfront	
To 26	Besök på Korsnäs AB	
	Besök på utställningen Tusen ledamöter, Kungl. Akademien för de fria konsterna	

	Närvaro vid minneshögtid, Stockholms stora synagoga	
	Närvaro vid en konsert med Lilla Akademien, Carnegie Hall, New York	
Fr 27	Närvaro vid högtidlighållandet av Förntelsens minnesdag, Raoul Wallenbergs torg, Stockholm	
	Utdelning av Kungliga hovkapellet's medalj, Kungl. Operan, Stockholm	
Lö 28	Närvaro vid Kungl. Skogs- och lantbruksakademien högtidssammankomst, Musikaliska, med efterföljande middag, Berns salonger, Stockholm	
Må 30 - To 2	Besök i Indonesien med World Scout Foundation	

FEBRUARI		
Fr 3	Närvaro vid Kungl. Akademien för de fria konsternas högtidssammankomst, Stockholm	
Må 6	Företrädare för professor Anders Karlqvist, Kungl. Vetenskapsakademien	
Ti 7	Företrädare för generalsekreterare Gunilla Steinwall och professor Lars Olson, Hjärnfonden	
On 8	Företrädare för ordenskansler Ingemar Eliasson och chefen för Drottningholms slottsteater, Sofi Lerström, Drottningholms slott	
	Utdelning av utmärkelsen Entrepreneur of the Year, Cirkus, Stockholm	
To 9	Besök på mässorna Nordic Light Fair och Stockholm Furniture Fair, Stockholmsmässan, Älvsjö	
	Besök på SNS, Studieförbundet näringsliv och samhälle, Stockholm	
	Företrädare för Göran Hägerdal, Scoutrådet	
	Representationsmiddag	
Fr 10	Besök på Skandia	
Lö 11 - Sö 12	Närvaro vid Svenska Rallyt och vid prisutdelningen, Karlstad	
Lö 11	Invigning av Koreagalleriet, Östasiatiska museet	
	Närvaro vid premiären av föreställningen "Fanny och Alexander", Dramaten, Stockholm	
Må 13	Lunch för handelsminister Ewa Björling	
Ti 14	Informationskonsej med efterföljande lunch	
	Diplomatmottagning	

KALENDER

	Hjärt-Lungfondens årliga middag till förmån för hjärtsjuka barn, Stockholm	
On 15	Företrädare för departementsrådet Anders Hagelberg inför högtidliga audienser	
To 16	Childhood Executive Committee Meeting, Stockholm	
	Högtidliga audienser: Paraguay, Marocko, Sudan och Irland	
	Företrädare för professor Colin Carliles, European Spallation Source ESS AB	
	Utdelning av H.M. Konungens medaljer. Läs mer på sidan 70	
Fr 17	Mentor Executive Committee Meeting, Stockholm	
Må 20 - Ti 21	Möte med IUCN, International Union for Conservation of Nature, Gland, Schweiz	
Må 20	Utdelning av Svensk Mjölks guldmedalj, Stockholm	
	Företrädare för Tove Kjellander, projektledare, Om Barnkonventionen - av, för och med barn	
Ti 21	Lunch för Finlands president H.E. Mrs Tarja Halonen med make Dr Pentti Arajärvi	
	Avskedsaudiens för Chiles ambassadör H.E. Mr José Miguel Cruz	
On 22	Utdelning av utmärkelsen Svensk kvalitet, Stockholm	

MARS

Fr 2	Invigningstal vid Vasaloppet, Mora kyrka, Mora	
Ti 6	Företrädare för generallöjtnant Jan Salestrand	
	Företrädare för departementsrådet Anders Hagelberg inför högtidliga audienser	
On 7	Besök vid FömedC rotationsutbildning, Göteborg	
To 8	Högtidliga audienser: Ukraina, Indonesien, Portugal och Kanada	
	Företrädare för Tekn.Dr. Kerstin Niblaeus, preses, Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien	
Fr 9	Styrelsemöte i Stiftelsen Silviahemmet, Silviahemmet	
	Närvaro vid ICC Swedens årsmöte med efterföljande lunch, Stockholm	
	Besök på SOS-Barnbyars huvudkontor, Stockholm	
Må 12	Besök på Min Stora Dags huvudkontor, Stockholm	
Ti 13	Besök på BRIS huvudkontor, Stockholm	

	Besök på Rädda Barnens huvudkontor, Sundbyberg	
On 14	Styrelsesammanträde i World Childhood Foundation	
	Närvaro vid Royal Palace Sprint	
To 15	Styrelsemöte i stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs 50-årsfond för vetenskap, teknik och miljö	
	Besök vid Fittja drift och underhåll	
	Företrädare för Eva Fernvall och Emma Jangö, stiftelsen Ungt ledarskap	
	Representationsmiddag	
Fr 16	Invigning av dagverksamhet för demenssjuka enl. Silviahemmets modell, Bottrop, Tyskland	
Fr 16 - Sö 18	Närvaro vid FIS World Cup Final, Falun	
Lö 17	Mottagande av The Steiger Charity Award, Bochum, Tyskland	
Må 19	Avskedsaudiens för Irans ambassadör H.E. Mr Rasoul Eslami	
	Styrelsemöte Mentor Sverige	
	Informationsmöte Mentor Sverige samt mottagning för inbjudna gäster	
Ti 20 - On 21	Närvaro vid Bocuse d'Or 2012 (EM i matlagning), Bryssel, Belgien	
Ti 20	Närvaro vid Kungl. Vitterhetsakademien högtidssammankomst, Riddarhuset, med efterföljande middag, Grand Hôtel, Stockholm	
On 21	Silviahemmets Stora Inspirationsdag, Hilton Hotel, Slussen	
	Möte i stiftelsen Ungt ledarskaps stipendiekommitté	
To 22	Närvaro vid miljöseminarium anordnat av H.M. Konungens 50-årsfond, Bernadottebiblioteket, med efterföljande middag	
To 22 - Lö 24	Officiellt besök av HKH Prinsen av Wales och Hertiginnan av Cornwall. Läs mer på sidorna 36-37	
Lö 24	Närvaro vid en konsert med Göteborgs symfoniker under ledning av dirigent Gustavo Dudamel, Stockholms konserthus	
Må 26	Medverkan vid Emerichfondens prisutdelning, Fryshuset, Stockholm	
Ti 27	Styrelsemöte i Konungens jubileumsfond för Ungdom i Sverige	
	Företrädare för departementsrådet Anders Hagelberg inför högtidliga audienser	
On 28 - Fr 30	Projektresa med World Childhood Foundation, Texas, USA	

On 28	Högtidliga audienser: Zambia, Trinidad och Tobago, Elfenbenskusten och Malta	
	Företrädare för styrelseordförande Anders Olsson och VD Robert Hejdenberg, Ågrenska	
	Företrädare för representanter från Mälarens fiskareförbund, Mats Eriksson och Josefin Eriksson	
	Närvaro vid förmöte inför Royal Technology Mission till Tjeckien, Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, Stockholm	
Lö 31	Närvaro vid Kungl. Vetenskapsakademiens högtidsammanskomst, Konserthuset, med efterföljande middag, Nordiska museet, Stockholm	

APRIL		
Må 2	Besök vid försvarsmaktens övning Lion Effort, Ronneby	
	Närvaro vid SAAB:s 75-årsjubileum, Linköping	
Ti 3	Diplomatmottagning	
On 4	Besök på neonatalavdelningen, Södersjukhuset, tillsammans med Lilla Barnets Fond	
On 11	Närvaro vid invigningen av studentprojektet "Focus: CSR" (Corporate Social Responsibility), Handelshögskolan Stockholm	
To 12	Besök på äldreboendet Ginstgården, Alingsås	
	Besök på Volvo, Göteborg	
	Närvaro vid Svensk-Amerikanska handelskammarens årliga lunch, New York, USA	
	Invigning av Nationella läkarkonferensen inom palliativ vård, Alingsås	
Fr 13	Executive Committee Meeting, World Childhood Foundation, Stockholm	
	Sammanträde i stiftelsen Prins Gustaf Adolfs och Prinsessan Sibyllas minnesfond	
	Partiledarlunch Stefan Löfven	
	UD-information om Finland inför statsbesök	
Må 16	Företrädare för utrikesrådet Björn Lyrvall	
	Utrikesnämnd	
	Köp av årets första majblomma 2012	
	Utdelning av Söderbergiska priset i medicin, Svenska Läkaresällskapet, Stockholm	

Ti 17	Invigning av Skogsnäringsveckan, Norra latin, Stockholm	
Ti 17 - On 18	Inkommande statsbesök från Finland. Läs mer på sidan 34	
On 18 - To 19	Närvaro vid evenemang för högtidlighållande av Raoul Wallenbergs minne, Washington DC, USA	
On 18	Företrädare för bayerska ministern Christine Haderthauer och Christian Diener	
To 19 - Sö 22	Närvaro vid 63rd Baden-Powell Fellowship Event, Madrid, Spanien	
Må 23	Närvaro vid inledande plenarsession för konferensen Stockholm +40, Münchenbryggeriet, Stockholm	
	Företrädare för Svenska akademiens ständige sekreterare Peter Englund	
Ti 24	Sammanträde Mentor International, London	
	Utdelning av Svenska sällskapet för antropologi och geografis medaljer	
	Audiens för Kinas premiärminister H.E. Mr Wen Jiabao	
	Närvaro vid Gastronomiska akademiens vårsammanträde, Uppsala	
On 25	Närvaro vid avslutande session för konferensen Stockholm +40, Riksdagen, Stockholm	
	Besök på Finansdepartementet	
	Lanseringsseminarium av barnrättsprinciper för företag, Sheraton Hotel, Stockholm	
	Företrädare för professor Anders Karlqvist och dr Elisabeth Kessler	
	Företrädare för departementsrådet Robert Rydberg	
	Deltagande i Scouternas vårstädning av Kungl. Djurgården	
To 26	Närvaro vid seminariet "Värdebaserat ledarskap" och stipendieutdelning i "Ungt ledarskap" Läs mer på sidorna 40–41	
	Närvaro vid 13:e nationella konferensen för hälsofrämjande sjukhus och vårdorganisationer, Stockholm	
Fr 27	Högtidliga audienser: Chile, Bosnien och Hercegovina, Bulgarien, Lesotho	
	Företrädare för överintendent Berndt Arell och chefen för sponsring och donationer Birgitta Härenstam, Nationalmuseum	
	Invigning av blomsterutställningen "Trädgård och trädgårdsmästare på Drottningholm och Ekerö - till nytta och nöje under 350 år", Kina slott, Drottningholm	
	Företrädare för fd museidirektör Lars O. Lagerqvist och museidirektör Ian Wiséhn, Kungl. Myntkabinettet	

KALENDER

	Deltagande i ordinarie ordenskapitel, Serafi-merordenssalen	
Sö 29	Styrelsemöte i World Childhood Foundation Tyskland, Mannheim, Tyskland	
	Närvaro vid SAP Charity Concert i Mannheim, Tyskland	
	Närvaro vid utdelningen av the Opera News Award, Plaza Hotel, New York, USA	
Må 30	Firande av H.M. Konungens födelsedag på Yttre borggården	

MAJ		
To 3	Tillväxtdagarna, Malmö	
	Årsmöte Baden-Powell Fellows, Mälarhöjdens scoutlokal, Stockholm	
Fr 4	Officiellt besök av Tysklands förbunds- president H.E. Herr Joachim Gauk och Fru Daniela Schadt. Läs mer på sidan 38	
	Närvaro vid högtidlighållandet av Tyska skolans 400-årsjubileum, Stockholm	
	Lunch för Tysklands förbunds- president H.E. Herr Joachim Gauk och Fru Daniela Schadt	
	Företrädare för generalsekreterare Ingemar Wahlberg, Rikskommittén Sveriges nationaldag	
Må 7	Seminarium, Stenhammars slott	
Må 7 - Fr 11	World Childhood Foundation, New York	
Ti 8 - Fr 11	Deltagande i IVA Royal Technology Mission 2012, Tjeckien	
Ti 8	Invigning av en utställning om prins Bertil, Strömsholms slott	
	Företrädare för Kronprinsessan Margaretas Landstomsfond	
On 9	Besök vid Markstridsdagarna, Ravlunda	
To 10	Besök på Institutet för Näringslivsforskning (IFN)	
Lö 12	Invigning av utställningen "Resan till Egypten – Drottning Victorias fotografiska liv" på Solliden	
Må 14 - Ti 15	Begravningsgudstjänster med anledning av greve Carl Johan Bernadotte af Wisborgs bortgång, Båstad och Stockholm	
On 16	Avskedsaudiens för Nederländernas am- bassadör H.E. Mr Jan Edward Craanen	
	Middag hos Sydkoreas ambassadör H.E. Mr Eom Seockjeong, Stockholm	

Fr 18 - Lö 19	Närvaro vid H.M. Drottning Elisabeth II:s diamantjubileum, London, Storbritannien	
Må 21	Invigning av World Forum Against Drugs, Münchenbryggeriet, Stockholm	
	Styrelsemöte Stiftelsen Silviahemmet, Silviahemmet	
	Företrädare för Håkan Wirtén och Ulf Holm- berg, Världsnaturfonden WWF	
	Stipendieutdelning i stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs 50-årsfond	
Ti 22	Prinsessan Estelles dop, Slottskyrkan. Läs mer på sidorna 32–33	
	Mottagning	
On 23	UD-information inför statsbesöket i Sydkorea	
	Företrädare för Seychellernas miljö- och energiminister H.E. Dr Rolph Payet	
	Utdelning av The World's Children's Prize for the Rights of the Child, Gripsholms slott	
To 24	Närvaro vid "Stenhammardagen" och invigning av Nationellt forskningscentrum för lantbrukets djur, Lövsta	
	Närvaro vid utställning av Romero Britto, Stockholm	
Fr 25	Invigning av Naturum Tåkern, WWF:s årsmöte samt besök i Örberga	
	Invigning av Ersta flickhems skola, Valåkers gård, Hölö	
	Företrädare för Mr. Warren Woodley, Life Education NSW, Australien och generalse- kreterare Karin Jordås, Mentor Sverige	
	Företrädare för ordförande Claes Dinkelspiel, Swedish Care International	
Lö 26	Närvaro vid Lantmästarförbundets 75-års- jubileum med efterföljande jubileumsban- kett, Alnarp	
Sö 27	Närvaro vid Childhood-dagen, Gröna Lund	
Må 28	Företrädare för departementsrådet Anders Hagelberg inför högtidliga audienser	
	Besök vid Innovationsbron	
	Utdelning av Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne, Konserthuset, Stockholm	
Ti 29	Möte med professor Leif Bjerner och professor Olle Melander som tidigare fått Hjärt-Lungfonden stora forskningsanslag	
	Närvaro vid en ceremoni vid FN-minnes- märket i anslutning till Veterandagen, Djurgården, Stockholm	

On 30 – Fr 1	Utgående statsbesök, Sydkorea. Läs mer på sidan 35	
On 30	Besök vid Sjöstridsflottiljens övning SCOP 12, Falsterbo	
	Närvaro vid Nordiska Museet och Skan- sens Vänners årsmöte, Stockholm	
To 31	Besök på Industrivärden, Stockholm	

JUNI		
Fr 1 - Sö 3	Besök i Japan	
Lö 2	Invigning av Kungl. Drottningholms golfklubb nyrestaurerade golfbana, Drottningholm	
	Besök på Haga båtklubb, Haga	
Sö 3	Närvaro vid prisutdelningen vid Prins Ber- til Memorial - Gärdessloppet, Stockholm	
Må 4	Högtidliga audienser: Iran, Mexico, Spa- nien, Myanmar	
	Besök vid Prins Bertil-utställning	
	Mottagning, International Monetary Conference	
	Närvaro vid Min Stora Middag, anordnad av Min Stora Dag, Münchenbryggeriet, Stockholm	
Ti 5	Närvaro vid Special Olympics-dag, Stock- holms stadion	
	Styrelsemöte i Kungäprens bröllopsfond	
	Avskedsaudiens för Thailands ambassa- dör H.E. Mr Thanart Thanaputti	
On 6	Närvaro vid öppnandet av "Öppet slott", Stockholms slott	
	Närvaro vid nationaldagsfirande, Visby	
	Nationaldagsfirande, Malmö	
	Deltagande i nationaldagsfirandet, Skansen, Stockholm	
	Nationaldagsmottagning, Stockholms slott	
To 7	Företrädare för professor Ann-Christin Ce- derborg, Barn- och ungdomsvetenskap- liga institutionen, Stockholms universitet	
	Överlämning av FMTM fana, Örebro, samt besök vid försvarsmaktens central- lager, Arboga	

	Närvaro vid stipendieutdelning för Sigvard och Marianne Bernadottes konstnärsfond med efterföljande middag, Grand Hôtel, Stockholm	
Fr 8	Informationskonsej, Konsejlsalen	
	Närvaro vid finalseglingar i jubileumsre- gattan (OS Stockholm 100 år), Riddar- fjärden	
	Närvaro vid jubileumsbankett (OS Stock- holm 100 år), Stadshuset	
Lö 9	Närvaro vid idrottsfest (OS Stockholm 100 år), Stockholms stadion	
Må 11	Invigning av rymdkonferensen Spa- ceOp'12, Stockholm Waterfront Congress Centre	
	Företrädare för försvarsminister Karin Enström	
	Entreprenörskapsforum, Stockholm	
	Närvaro vid Drottningholmsteaterns vännar högtidssammankomst, Drottning- holms slottsteater	
Ti 12	Företrädare för direktör Lars Heikensten, Nobelstiftelsen	
	Styrelsesammanträde i World Childhood Foundation	
	Besök på CellMax Technologies AB, Kista	
	Företrädare för ambassadör Torgny Holm- gren och sakkunnige Tove Skagerwall, information inför Rio+20	
	Utdelning av The Stockholm Prize in Cri- minology, Chinateatern, Stockholm med efterföljande middag, Berns, Stockholm	
On 13	Broschutdelning till Silviasystrar, Silvia- hemmet	
	Återinvigning av Dannemora järnmalms- gruva, Östhammar	
	Broschutdelning till Silviasystrar och Silviasjuksköterskor, Silviahemmet	
To 14 - Fr 15	Invigning av ny huvudnivå i LKAB:s gruva, Malmberget, Gällivare	
To 14	Företrädare för direktör Lars Heikensten, Nobelstiftelsen	
Fr 15	Närvaro vid EuroDIG (Pan-European Dia- logue) om barn och internet, Stockholm	
	Besök på WaterAid, Skeppsbron, Stock- holm	
	Företrädare för svenska honorärkonsuler verksamma i Sydamerika	
	Utdelning av H.M. Konungens medaljer. Läs mer på sidan 71	

KALENDER

Lö 16 - On 20	Närvaro vid världsmiljökonferensen Rio+20, Rio de Janeiro, Brasilien	
Ti 19	Närvaro vid en kondoleanshögtid med anledning av kronprins Salmans bortgång, Jeddah, Saudiarabien	
	Utdelning av Hjärt-Lungfondens forskningsanslag	
To 28	Närvaro vid invigningen av ÅF Offshore Race, Skeppsholmen, Stockholm	

JULI

Ti 3	Företrädare för Silviahemmets verksamhetschef Wilhelmina Hoffman	
Fr 6	Närvaro vid seminariet Innovation Forum, Marstrand	
Lö 7 - Sö	Närvaro vid målgången av Volvo Ocean Race, Galway, Irland	
Lö 14	Närvaro vid Victoriadagen, Borgholm	
Må 16	Besök på Gothia Cup, Göteborg	
On 18	Premiering av Årets Ölänning, Solliden	
Må 30 - Fr 3	Närvaro vid OS i London	

AUGUSTI

Lö 4	Närvaro vid ett minnesarrangemang för Raoul Wallenberg 100 år, Stockholm	
Ti 7 - Må 13	Närvaro vid OS, London	
Må 13	Företrädare för ambassadör Jonas Hafström	
	Företrädare för ambassadör Harald Sandberg	
Ti 14 - Fr 17	Besök, Västerbottens län	
Ti 14	Audiens för Brasiliens vicepresident Mr. Michel Temer med fru Mrs. Marcela Temer	
	Företrädare för styrelseordförande Yvonne Thunell och Mr. Paul Rompani	
	Närvaro vid farvälmiddag för Råsundastadion Grand Hôtel, Stockholm	
On 15	Mottagning med anledning av sista fotbollsmatchen mellan Sverige och Brasilien på Råsunda	
	Närvaro vid landskampen Sverige-Brasilien, Råsunda Fotbollsstadion, Solna	
	Lansering av produkter för Gustavsberg, NK	
Lö 18	Medverkan i Kungsrallyt, Öland	

	Närvaro vid Svenska Kungsrallyts jubileumsmiddag, Borgholms slott	
Ti 21 - On 22	Företagsbesök på Uddeholm, besök på Älvstrandsgymnasiet samt närvaro vid en speedwaymatch, Valsarna vs. Dackarna, Hagfors	
Ti 21	Företrädare för ambassadör Lars Hjalmar Wide, ambassaden Islamabad	
To 23	Invigning av Kärleksstigen, Isbladskärret, Djurgården	
	Företrädare Insamlingsstiftelsen Choice	
	Närvaro vid premiären av filmen "Den gamle och havet", Lorensbergsteatern, Göteborg	
Sö 26	Närvaro vid högmässa med biskopsvigning (Skara stift), Uppsala domkyrka	
Må 27	Närvaro vid start av utbildning för Silviasjuksköterskor, Silviahemmet	
	Styrelsemöte i Stiftelsen Silviahemmet, Stockholm	
	Invigning av Stockholm Fashion Week, Kungsträdgården, Stockholm	
	Företrädare för ambassadör Anders Lidén	
	Avskedsaudiens för Nordkoreas ambassadör H.E. Mr Ri Hui Chol	
	Företrädare för Överhovpredikant Lars-Göran Lönnermark och Kyrkorådets ordförande Jörn Beckmann	
Ti 28	Informationsmöte om World Child & Youth Forum	
	Utdelning av Polar Music Prize, Konserthuset med efterföljande middag, Grand Hôtel, Stockholm	
On 29	Studiebesök STING, Kista	
	Närvaro vid Seminarium "Initiativet Hållbara Hav", Kolskjulet, Skeppsholmen	
	Besök vid arkeologiska utgrävningar, Gamla Uppsala	
	Närvaro vid "De Gamlas Dag", Ekebyhovs slottspark, Ekerö	
	Företrädare för Emma Jangö, Eva Fernvall och Maria Graner från Ungt ledarskap	
	Möte med direktör Olof Stenhammar och informationsdirektör Jörgen Haglind, Mentor, Drottningholms slott	
	Utdelning av Stockholm Junior Water Prize, Stockholmsmässan, Älvsjö	
To 30	Närvaro vid Stockholm Water Prize Laureates Seminar, Stockholm	
	Besök på Rädda Barnens huvudkontor, Sundbyberg	

KALENDER

	Utdelning av utmärkelsen Export Hermes, Stockholms Handelskammare, Stockholm	
	Närvaro vid Hjärnfondens "Våra Barnkvällen"	
	Utdelning av Stockholm Water Prize, Stockholms stadshus	
Fr 31	Besök på Försvarsmaktens upplevelseläger för ungdomar med särskilda behov, Karlskrona	
	Besök på Mälarens fiskareförbund, Mälaren	

SEPTEMBER

Lö 1	Närvaro vid Stockholms golfklubbs 100-årsjubileum, Danderyd	
Må 3 - To 6	Närvaro vid Paralympics i London	
Må 3	Närvaro vid start av utbildning för Silvia-systrar, Silviahemmet	
	Möte ang. World Childhood Foundation	
	Företrädare för departementsrådet Robert Rydberg inför högtidliga audienser	
Ti 4	Besök i Halmstad	
	Invigning av en ny anläggning för inomhusträning i jaktskytte, Wrams Gunnarstorp	
On 5	Högtidliga audienser: Israel, Nederländerna, Indien och Guinea	
	Företrädare för Sydkoreas ambassadör Seock-Jeong Eom och rådgivare Jai-Chel Cho för information om Sydkorea	
	Återträff med Royal Technology Mission Tjeckien, Fersenska palatset, Stockholm	
To 6	Kommunbesök i Danderyd	
	Företrädare för skulptör Gudmar Olovson, överlämnande av bronsbyst av Kronprinsessan	
To 6 - Sö 9	Närvaro vid Baden-Powell Fellowship Event, Åbo, Finland	
Må 10 - On 12	Närvaro vid World Conservation Congress, Jeju, Sydkorea	
To 13	Besök i Sölvesborg samt invigning av naturreservatet Eriksberg vilt och natur, Blekinge arkipelag	
	Besök Rikscentrum Barnobesitas, Hudinge sjukhus	
	Uppstartsmöte, LOC Advisory Board skid-VM 2015, Stockholm	
Fr 14	Besök vid "90+ gymnastik", Sickla Hälsocenter	

	Avskedsaudiens för Nya Zeelands ambassadör H.E. Mrs Barbara Bridge	
Må 17	Företrädare för utrikesminister Carl Bildt	
	Möte i Landstormsfonden	
Ti 18	Deltagande i gudstjänst, Storkyrkan, Stockholm	
	Närvaro vid riksmötets högtidliga öppnande, Riksdagen, Stockholm	
	Närvaro vid konsert, Konserthuset, Stockholm	
On 19	Möte Bröllopsstiftelsen	
	Besök med anledning av "Pilotlän Dalarna", Avesta, Falun, Borlänge och Ludvika. Läs mer på sidorna 42-43	
	Närvaro vid middag hos Ambassadör Hafström för sponsorer inför Mentors galakväll, Washington	
To 20 - Fr 21	Besök, LKAB, Kiruna	
To 20	Närvaro vid Mentor Foundation International galamiddag, Washington	
Fr 21 - Lö 22	Besök, Södermanlands län	
Fr 21	Närvaro vid seminariet och besök på utställningen Design for Every Body (design för funktionshindrade), London, Storbritannien	
	Besök med World Childhood Foundation, Washington DC, USA	
	Styrelsemöte, Mentor International, Washington, USA	
Lö 22	Närvaro vid symposiet "Doping, a public health issue", Karolinska institutet, Solna	
	Närvaro vid Neptuniordens 200-årsjubileum, Stockholms stadshus	
Sö 23	Närvaro vid middag "Half the Sky: Turning Oppression into Opportunity for Women Worldwide" arrangerat av Clinton Global Initiative och Goldman Sachs, New York, USA	
Må 24	Närvaro vid Designing for Impact - 2012 Clinton Global Initiative Annual Meeting, Sheraton New York Hotel & Towers	
	Childhood Executive Committee Meeting, Stockholm	
	Partiledarlunch Göran Haggglund	
	Besök på United Minds, Stockholm	

KALENDER

	Företrädare för författaren Hédi Fried för överlämnade av boken "Skärvar av ett liv"	
	Företrädare Lärarnas Riksförbund	
	Närvaro vid Childhood Award Sweden, Confidencen, Solna	
Ti 25	Närvaro vid Alnarps 150-årsjubileum, Alnarp	
	Närvaro vid kyrkomötets högtidliga öppnande Uppsala domkyrka	
	Diplomatmottagning	
	Närvaro vid en mottagning hos Sveriges ambassadör vid Förenta Nationerna Märten Grunditz, New York, USA	
On 26	Besök på Innovatum teknikpark, Trollhättan	
	Studiebesök på Svenska institutet, Stockholm	
	Möte med projektsamarbetet "Om Barnkonventionen - av, för och med barn"	
	Partiledarlunch Stefan Löfvén	
	Medverkan vid diplomceremoni för Majblomman 2012	
	Företrädare för Alexandra Myrbäck von Melen, Lars Gunnar Ericson och fotograf Andrea Björnell, Rosa Bandet	
To 27	Närvaro vid firandet av Västra stambansens 150-årsjubileum, Hallsberg	
OKTOBER		
Må 1	Företrädare för professor Anders Karlqvist	
	Utdelning av Marcus Wallenbergpriset, Grand Hôtel, Stockholm	
Ti 2	Företrädare för styrelseordförande Gunnar Palme, Skandia & avdelningschef Lena Hök, Idéer För Livet	
On 3	Närvaro vid Svenska handelskammarens Fifth Green Summit, New York, USA	
	Företrädare för generalsekreterare Elin Ramfalk, A Non Smoking Generation	
	Besök i Östersunds kommun samt utdelning av pris i samband med konferensen Social entreprenörskap, Östersund	
To 4	Invigning av Hjärnans Dag, Malmö	
To 4 - Sö 7	Besök vid The American Swedish Institute och Gustavus Adolphus College, Minneapolis och St. Peter, USA	
Må 8	Partiledarlunch Åsa Romson	

	Företrädare för professor Mai-Lis Hellenius och professor Peter Lindgren, Karolinska Institutet, Besöksrummet	
Ti 9	Företrädare för Björn Hägglund och Ulf Holmberg, Världsnaturfonden WWF	
	Närvaro vid invigningen av Stockholms Barnrättscentrum, Schefflerska palatset, Stockholm	
	Närvaro vid Baden-Powell Fellows Swedens årsmöte med efterföljande middag, Stockholm	
On 10	Besök på Google Sverige, Stockholm	
	Audiens för Mongoliets president H.E. Mr Tsakhia Elbegdorj och fru Bolormaa Khajidsuren	
	Företrädare för svenska honorärkonsuler verkamma i Frankrike och Monaco	
	Partiledarlunch Annie Lööf	
	Inspektion av livbataljon, Inre borggården, Stockholm slott	
	Besök vid Institutionen för lingvistik, Stockholms universitet	
	Närvaro vid "Möten Med Minnen", Nationalmuseum Stockholm	
To 11	Möte med Emma Jangö och Maria Graner, Stiftelsen Ungt ledarskap	
	Stipendieutdelning i stiftelsen Frimurare Barnhuset, Bååtska Palatset, Stockholm	
	Besök, seminarium Positiv supporterkultur, Riksidrottsmuseet	
Må 15 - Ti 16	Deltagande i IVA:s Kungliga teknikresa, Kiruna och Luleå	
Må 15 - Ti 16	Expertlunch följt av barnseminarium på Hanaholmen. Efterföljande middag på Finlands president Sauli Niinistö's residens, Finland	
On 17	Närvaro vid Kunskapsseminarium Rosa Bandet Cancerfonden, Sveriges Riksdag, Stockholm	
	Mentor Executive Committee Meeting	
	Möte med Ungt ledarskap stipendiekommitté	
	Församlingsafton, Bernadottebiblioteket	
To 18	Närvaro vid Världsnaturfonden WWF:s höstmöte, Ulriksdals slott, Solna	
	Styrelsemöte i Swedish Care International med efterföljande lunch, Stockholm	
	Besök Lindeparkens gymnasiesärskola, Stockholm	

	Företråde för VD Ulf Karlberg, World Child & Youth Forum	
To 18 - Fr 19	Bergslagsjakt, Västmanland	
To 18	Närvaro vid middagen "Drivkrafter - hjälpa att hjälpa 2012", Stockholm	
Fr 19 - Sö 21	Bröllop, Luxemburg	
Må 22 - On 24	Besök i Afghanistan	
Må 22	Företråde för utrikesrådet Björn Lyrvall	
	Utrikesnämnd	
	Studiebesök på Näringsdepartementet	
	Seminarium med Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, Bernadottebiblioteket	
	Företråde för vice ordförande Kenneth Bengtsson, World Childhood Foundation	
	Företråde för professor Anders Karlqvist och dr. Elisabeth Kessler	
	Närvaro vid en konsert för Star for Life Choir, Musikaliska akademien, Stockholm	
Ti 23	Närvaro vid seminarium om Syrien, FN Förbundet, Konserthuset	
	Partiledarlunch Jonas Sjöstedt	
	Avskedsaudiens för Libanons ambassadör H.E. Mr Nasrat El-Assaad	
	Avskedsaudiens för Filippinernas ambassadör H.E. Mrs Maria Zeneida Angara Collinson	
	Avskedsaudiens för Schweiz ambassadör H.E. Mr Kurt Höchner	
	Diplomatmottagning	
On 24	Företråde för departementsrådet Robert Rydberg inför högtidliga audienser	
	Utdelning av hedersutmärkelsen Ruter Dam, Musikaliska Akademien	
	Möte med finansminister Anders Borg	
To 25	Studiebesök hos Samhall i Jordbro och Västerhaninge	
	Invigning Alfons Åbergs Kulturhus, Göteborg	
	Högtidliga audienser: Heliga stolen, Nordkorea, Jordanien, Niger	
	Utdelning av forskningsanslag för Lilla Barnets Fond, Svenska Läkaresällskapet, Stockholm	

	Workshop med Guldklubban och Kompassrosen, Prins Bertils våning	
	Invigning av fotoutställning, signerad cancerdrabbade ungdomar, Fotografiska museet, Stockholm	
	Utdelning av utmärkelsen Kung Carl XVI Gustafs pris till Årets nybyggare	
Fr 26	Styrelsemöte Hjärt-Lungfonden, Stockholm	
	Informationskonselj	
	Konselj lunch	
	Närvaro vid Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademins högtidssammankomst, Konserthuset, med efterföljande middag på Stockholm Waterfront	
Lö 27	Invigning av nationalarenan Friends, Solna	
Må 29	Besök i Bryssel	
	Närvaro vid nomineringsmöte för Årets företag, Grand Hôtel, Stockholm	
	Partiledarlunch Jan Björklund	
Ti 30	Besök på Spritmuseum, Stockholm	

NOVEMBER

Ti 6	Företråde för departementsrådet Robert Rydberg inför högtidliga audienser	
On 7	Besök på Hushållningssällskapets Förbund, Stockholm	
	Högtidliga audienser: Kirgizistan, Mocambique, Nepal och Thailand	
	Närvaro vid Anders Wall-föreläsningen i entreprenörskap, Uppsala universitet	
	Närvaro vid ett minnesarrangemang för Raoul Wallenberg, The Yale Club of New York, New York, USA	
To 8	Executive Committee Meeting, World Childhood Foundation, Stockholm	
Må 12	Företråde för hälsopedagog Anja Nordenfelt, En Frisk Generation, och generalsekreterare Sara Ford, Friluftsrådet	
	Partiledarlunch Jimmie Åkesson	
	Företråde för Anders Hagelberg, Jan Amberg och Emelie Nordström, Briefing inför Polens talmans besök, Utrikesdepartementet	
Ti 13	Styrelsemöte med efterföljande lunch, En Frisk Generation	

KALENDER

	Audiens för Polska sejmens talman Ewa Kopacz	
	Möte följt av middag i Gastronomiska Akademien	
On 14	Företräde för en delegation kvinnliga politiska ledare från Egypten, Libyen och Tunisien	
	Besök på Beckholmen	
	Deltagervid Världsdabetesdagen, Barndiabetesfonden, Berns Salonger	
To 15	Styrelsemöte i Stiftelsen Silviahemmet, Stockholm	
	Utdelning av Prins Eugen-medaljen	
Fr 16	Företagsbesök och rundabordsamtal, Gnosjö	
	Närvaro vid arrangemanget "Barn och unga - ärkebiskopens möte 2012", Uppsala	
Må 19	Partiledarlunch Fredrik Reinfeldt	
	Företräde för integrationsminister Erik Ullénhag, Arbetsmarknadsdepartementet och Patricia Kempf, Swedbank	
	Företräde för dirigent Mats Liljefors och Göran Groth	
	Företräde för Jan Carlzon, Mentor	
	Företräde för VD Sofi Lerström, Drottningholms slottsteater, Drottningholms slott	
Ti 20	Styrelsemöte i stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs 50-årsfond för vetenskap, teknik och miljö	
	Närvaro vid Sjukvårdens Ledarskapsdag 2012, Nobel Forum, Stockholm	
On 21	Besök i Fagersta kommun	
	Närvaro vid Sveriges allmänna utrikeshandelsförenings 125-årsjubileum, Stockholm	
	Företräde för general Håkan Syrén	
	Diplomatmottagning	
To 22	Möte i Prins Gustaf Adolfs och Prinsessan Sibyllas minnesfond, med efterföljande lunch, Riddarholmen, Stockholm	
	Besök på Finansinspektionen, Stockholm	
	Närvaro vid Forum-möte, Näringslivets hus, Stockholm	
Lö 24	Närvaro vid scouternas "Demokratijambo-ree" Fryshuset, Stockholm	

Må 26	Företräde för Lisa, 12 år och Lennar Gaynulin, 17 år från Ryssland som genomgått en benmärgstransplantation i Sverige	
	Närvaro vid Kungl. Musikaliska akademien högtidssammankomst med efterföljande supé, Musikaliska akademien resp. Grand Hôtel, Stockholm	
Ti 27	Stygruppsmöte, IVA, Stockholm	
	Närvaro vid konferensen Linnaeus ECO-TECH '12, Kalmar	
	Styrelsemöte World Childhood Foundation, Nobis Hotel Stockholm	
	Företräde för generalsekreterare Veronique Lönnerblad och vice generalsekreterare Per Westberg, UNICEF Sverige, Besöksrummet	
	Världsnaturfonden WWF 40-klubbmöte, Stockholm	
On 28	Företräde för arbetsmarknadsminister Hillevi Engström	
	Styrelsemöte Mentor Sverige	
	Utdelning av Guldklubban, Grand Hôtel, Stockholm	
	Styrelsesammanträde i Drottning Silvias jubileumsfond för forskning om barn och handikapp	
	Närvaro vid Svenska Ridsportförbundets 100-årsjubileum, Stadshuset, Stockholm	

DECEMBER

Må 3	Presentation av 2012 års nobelpristagare	
	Styrelsemöte i Swedish Care International, Stockholm	
	Företräde för Svenska akademiens ständige sekreterare Peter Englund	
	Företräde för företagsledare Karim Akca	
	Utdelning av Supergasellen 2012, Stockholms konserthus	
Ti 4	Närvaro vid Svensk-Amerikanska Handelskammarens jullunch, New York	
	Företräde för överbefälhavare Sverker Göranson och generallöjtnant Jan Salestrand för information om utvecklingen inom försvarsmakten	
	Information om industrifrågor	
On 5	Företräde för landsbygdsminister Eskil Erlandsson	
	Avskedsaudiens för Botswanas ambassadör H.E. Ms Bernadette Sebage Rathedi	

KALENDER

	Möte med VD Ulf Karlberg, World Child & Youth Forum	
	Företrädare för departementsrådet Robert Rydberg inför högtidliga audienser	
To 6	Besök på Sveriges Riksbank, Stockholm	
Fr 7	Närvaro vid Arbetsmarknadsdepartementets seminarium "Mer värde med mångfald", Näringslivets hus, Stockholm	
	Högtidliga audienser: Schweiz, Honduras och Slovenien	
	Möte i Kronprinsessan Victorias Stiftelse för Vetenskaplig Forskning och Utbildning	
	Möte i Konung Carl XVI Gustafs Stiftelse för Forskning och Utbildning	
	Möte i Drottning Silvias Stiftelse för Forskning och Utbildning	
	Invigning av utställningen Drottning Victoria som fotograf	
Må 10	Utdelning av pris till vinnarna av DN:s nutidsorientering, Drottningholms slott	
	Utdelning av 2012 års Nobelpris, Konsert- huset, Stockholm	
	Närvaro vid Nobelbanketten, Stadshuset, Stockholm	
Ti 11	Förträdare för Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademiens preses Leif Johansson och direktör Björn O. Nilsson	
	Middag för nobelpristagarna	
On 12	Avskedsaudiens för Italiens ambassadör. H.E. Mr Angelo Persiani	

	Sammanträde i stiftelsen Konung Gustaf VI Adolfs fond för svensk kultur	
	Mottagande av Stenbecksstipendiet, Drottningholms slott	
Fr 14	Företrädare för studenter från Skogshögskolans studentkår för överlämnade av julgranar, Östra valvet	
	Deltagande i julgudstjänst, Slottskyrkan	
	Avtackning av personal	
Må 17	Executive Committee Meeting, World Childhood Foundation, Stockholm	
	Besök på LRF:s huvudkontor, Stockholm	
	Möte med Mrs. Luisa Delgado, Mr. Hubertus Külps, Mr. Achim Middelschulte, Mrs. Amelie Beier, World Childhood Foundation, Tyskland	
Ti 18	Närvaro vid Tyska damklubbens jullunch, Operaterrassen	
	Företrädare för Kungl. Krigsvetenskapsakademiens preses Frank Rosenius, Sven Christer Nilsson och Göran Larsbrink	
To 20	Närvaro vid Svenska Akademiens högtids-sammankomst, Börshuset	
	Närvaro vid Svenska Akademiens middag, Villa Berggården, Djurgården	
Sö 23	Närvaro vid Drottningholms Slottsteaters hyllningskonsert, Drottningholms Slottskapell	

Riksmarskalkens råd

Riksmarskalk
Svante Lindqvist

Överhovmästarinna
Alice Trolle-Wachtmeister

Förste hovmarskalk
Mats Nilsson
Hovmarskalksämbetet

Statsfru
Kirstine von Blixen-Finecke
H.M. Drottningens hovstat

Ståthållare
Gunnar Holmgren
Ståthållarämbetet

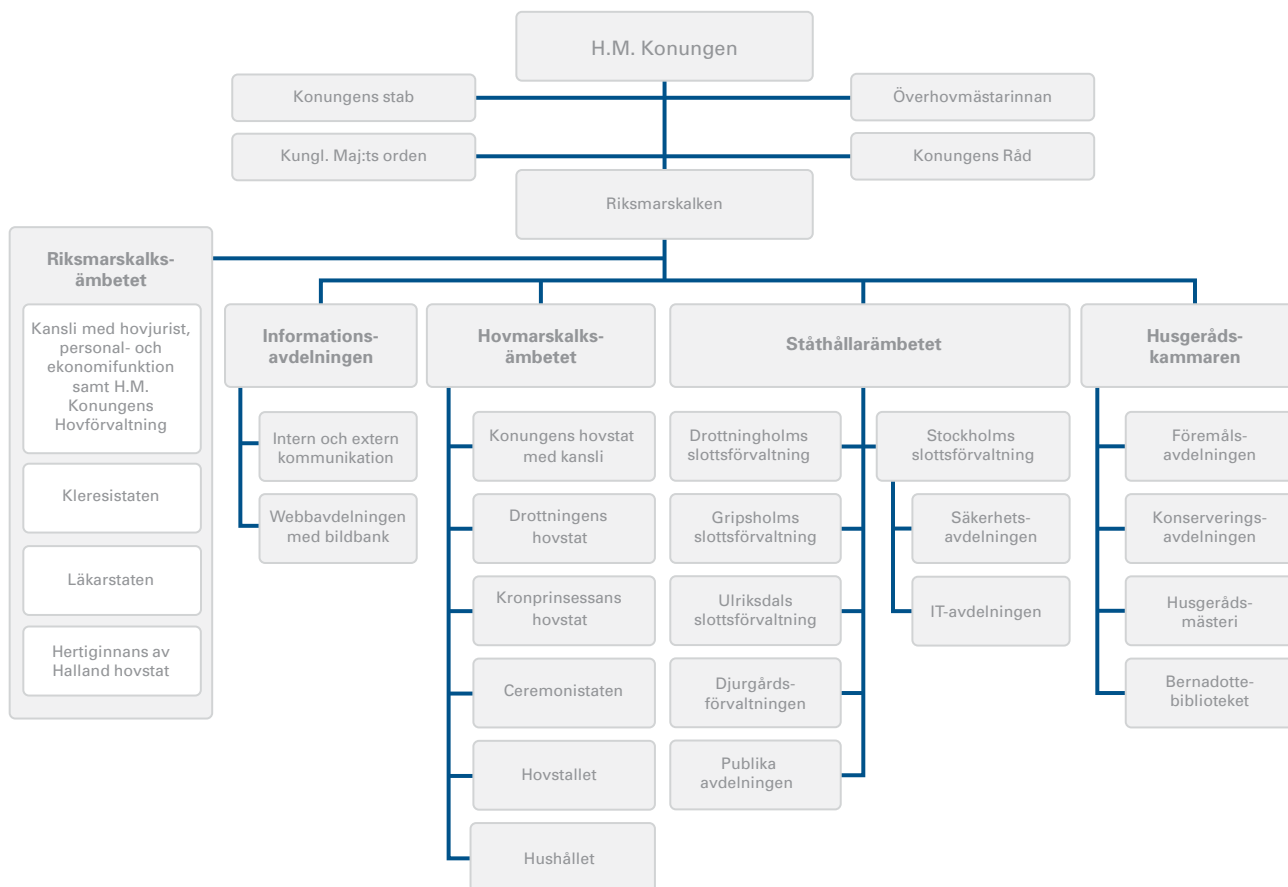
Överintendent
Jan Lindman
Riksmarskalksämbetet

Överintendent
Margareta Nisser-Dalman
Husgeräds-kammaren

Informationschef
Bertil Ternert
Informationsavdelningen

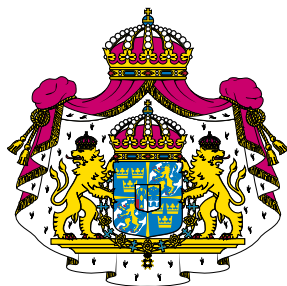
Kungliga symboler

Riksregalierna - nyckeln, spiran, svärdet, kronan och äpplet.

Kronan, spiran, äpplet och riksnnyckeln, de svenska riksregalierna, symboliserar kungarikets traditioner. Regalierna markerar kunglig värdighet vid stora kungliga ceremonier som trontillträden, dop, vigslar och begravningar. Kronan är tecken på konungslig ära och värdighet. Spiran står för kungens världsliga makt och riksapplet visar att Gud insatt honom

som sin befullmäktigade regent över ett stort och kristet rike. Nyckeln betecknar kungens makt att utestänga det onda, innesluta det goda och öppna för nödställda. Svärdet slutligen syftar på Kungens plikt att frimodigt och manligt beskydda det goda och straffa det onda.

Stora riksvapnet

Det stora riksvapnet är alltid krönt och har i mitten en "hjärt-sköld" med den regerande dynastins vapen. Riksvapnet har haft detta utseende ända sedan det skapades av kung Karl Knutsson Bonde på 1440-talet. Sedan 1818 visar hjärt-skölden ätten Bernadottes vapen.

Lilla riksvapnet

Det lilla riksvapnet är mycket flitigt använt inom statsförvaltningen, medan det stora riksvapnet främst brukas av Monarken och dennes familj, riksdag och regering samt utrikesförvaltningen.

Kunglig ordlista

Många yrkestitlar, ord och uttryck vid Kungl. Hovstaterna har använts under lång tid.

Några av dessa förklaras nedan.

APANAGET 51 procent av det statliga anslaget finansierar kostnader för representation, statsbesök, resor, transporter, personal- och lönekostnader samt kostnader för den Kungliga Familjen.

BERIDAREN är chef för stallavdelningen vid H.M. Konungens hovstall.

FATBUREN sköter tvätt och linneförråd.

FATBURSJUNGFRUN ansvarar för tvätt och linneförråd.

FODERMARSKEN är kusk, tillika ställföreträdande chef på stallavdelningen, vid H.M. Konungens hovstall och ansvarar bland annat för hästarnas utfodring.

FÖRSTE HOVMARSKALKEN är chef för Hovmarskalksämberet.

H.M. KONUNGENS STAB består av stabschef och adjutanter från Försvarmakten.

H.M. KONUNGENS RÅD för Hovstaterna består av Hovstaternas chefer och behandlar bland annat budgetfrågor.

HOVDAM assisterar Drottningen i officiella sammanhang.

HOVDANSARE är en kunglig heders titel som H.M. Konungen delar ut till dansare.

HOVMARSKALK tituleras cheferna för H.M. Konungens hovstat med kansli, H.K.H. Kronprinsessans hovstat och H.K.H. Hertiginnans av Halland hovstat.

HOVFURIR svarar för att iordningställa och genomföra allt från enkla luncher till stora galamiddagar.

HOVKALENDERN innehåller namnen på ledande befattningshavare vid Kungl. Hovstaterna.

HOVLAKEJ serverar vid kungliga middagar.

HOVLEVERANTÖR är en hedersutnämning som tilldelas företag som bevis på att företagets produkter eller tjänster är uppskattade av någon medlem av Kungafamiljen. Hovleverantörskap beviljas av Kungen.

HOVORGANISTEN ansvarar för musiken på Kungl. Slottet.

HOVSTALLMÄSTARE är chef för H.M. Konungens hovstall.

HOVSÅNGARE är en kunglig heders titel som H.M. Konungen delar ut till sångare.

HOVTRAKTÖR är en kunglig heders titel som ett erkännande inom matlagningskonsten. Hovtraktören ansvarar för Kungahusets officiella middagar på Kungl. Slottet.

HUSGERÅDSMÄSTAREN är chef för den avdelning vid Husgeråds-kammaren som svarar för transporter av möbler, möblering med mera.

HÖGTIDLIGA AUDIENSER sker när nya ambassadörer skall lämna sina introduktionsbrev, så kallade kreditivbrev, till Kungen.

KABINETTSKAMMARHERRAR OCH KAMMARHERRAR är heders titlar. De är behjälpliga vid statsbesök, audienser, officiella middagar och andra större evenemang.

KAVALJERSKUSK sköter hästar, vagnar och seldon samt kör kungliga hästekipage vid H.M. Konungens hovstall.

KONUNGAHUSET eller **KUNGAHUSET** omfattar tronföljdsberättigade medlemmar av den Kungl. Familjen jämte deras makar/makor, Prinsessan Lilian och Prinsessan Birgitta.

KONSELJER är sammanträden med regeringen under Kungens ordförandeskap. Enligt grundlagen hålls informationskonseljer "när så erfordras" och regeringsskifteskonseljer efter att riksdagen valt en ny statsminister.

KUNGAFAMILJEN utgörs av Kungen och Drottningen samt Kronprinsessan Victoria, Prinsessan Estelle, Prins Daniel, Prins Carl Philip och Prinsessan Madeleine.

KUNGL. FAMILJEN utgörs av Kungafamiljen och övriga medlemmar enligt redovisning i Hovkalendern.

LIVMEDIKUS ingår i läkarstaten och ansvarar för Kungafamiljens hälsokontroller.

RIKSMARSKALKEN är chef för Kungl. Hovstaterna.

SLOTTSFOGDE är chef för en slottsförvaltning eller Kungl. Djurgårdens förvaltning.

SLOTTSVÄBELN ingår i säkerhetsavdelningen vid Kungl. Slottet och har även ceremoniella uppgifter.

STATSFRUN är chef för H.M. Drottningens hovstat.

STÅTHÅLLAREN är chef för ståthållarämbetet, som svarar för vård och förvaltning av de kungliga slotten med tillhörande parker samt vård och förvaltning av Kungl. Djurgården.

TAFFELTÄCKARE biträder hovfuren i dennes arbete.

ÅLDFRUN svarar bland annat för lokalvård, blomsterarrangemang och praktiska förberedelser på Kungl. Slottet i samband med Kungaparets representation.

ÖVERHOVMÄSTARINNAN medverkar vid statsbesök inom landet och vid andra ceremonier enligt Kungens bestämmande. Rådgivare både till Kungen och Drottningen.

ÖVERHOVPREDIKANTEN är ansvarig för verksamheten i Slottskyrkan.

FOTO:

Omslag framsida: Jonas Borg

Omslag insida: Pontus Lundahl, Scanpix

Omslag baksida: Alexis Daflos

Sid 5 Bertil Enevåg Ericson, Scanpix
Sid 6 Henrik Garlöv, Kungl. Hovstaterna
Sid 7 Henrik Garlöv, Kungl. Hovstaterna
Sid 8 Henry Montgomery, Scanpix
Sid 11 Jonas Ekströmer/Scanpix
Sid 13 Nicklas Gustafsson, Combat Camera
Sid 15 Polisen
Sid 16 Marcel von Helvoort
Sid 17 Henrik Garlöv, Kungl. Hovstaterna
Sid 18 Wolf Lux
Sid 19 Adam Ihse, Scanpix
Sid 21 M. Miura, Japanska Unicefkommittén
Sid 22 Carolina Lorentzson-Nilsson, Försvarsmakten
Sid 23 Maja Suslin, Scanpix
Sid 24 Markus Lindberg, Volvo Group Newsdesk
Sid 25 Erik Mårtensson, Scanpix
Sid 25 Janerik Henriksson, Scanpix
Sid 26-27 Christine Olsson, Scanpix
Sid 28-29 Henrik Garlöv, Kungl. Hovstaterna
Sid 30 Alexis Daflos, Kungl. Hovstaterna
Sid 31 Alexis Daflos, Kungl. Hovstaterna
Sid 32 Jaeger
Sid 33 Bruno Ehrns
Sid 34 Henrik Garlöv, Kungl. Hovstaterna
Sid 35 Jonas Ekströmer, Scanpix
Sid 36 Kungahuset.se
Sid 37 Janerik Henriksson, Scanpix
Sid 38 Henrik Garlöv, Kungl. Hovstaterna
Sid 39 Amanda Révész
Sid 39 UN Global Compact
Sid 40 Henrik Montgomery, Scanpix
Sid 41 Henrik Montgomery, Scanpix
Sid 42 Therese Asplund
Sid 42 Johanna Flood
Sid 43 Kjell Jansson
Sid 43 Johan Solum
Sid 44 Alexis Daflos, Kungl. Hovstaterna
Sid 45 Alexis Daflos, Kungl. Hovstaterna

Sid 46 Pär Rönnerberg/IVA
Sid 47 Henrik Garlöv, Kungl. Hovstaterna
Sid 48 Bernadottebibliotekets bildarkiv
Sid 49 Alexis Daflos, Kungl. Hovstaterna
Sid 50 Dick Norberg
Sid 50 Alexis Daflos
Sid 50 Dick Norberg
Sid 50 Alexis Daflos
Sid 50 Dick Norberg
Sid 50 Alexis Daflos
Sid 50 Dick Norberg
Sid 50 Alexis Daflos
Sid 51 Dick Norberg
Sid 52 Dick Norberg
Sid 52 Alexis Daflos
Sid 53 Dick Norberg
Sid 53 Alexis Daflos
Sid 54 Dick Norberg
Sid 55 Kungl. Hovstaterna
Sid 55 Dick Norberg
Sid 56 Dick Norberg
Sid 56 Gomer Svahn
Sid 57 Anders Wiklund, Scanpix
Sid 59 Olle Westlund
Sid 70 Henrik Garlöv, Kungl. Hovstaterna
Sid 70 Pontus Lundahl, Scanpix
Sid 71 Anders Wiklund, Scanpix
Sid 71 Henrik Garlöv, Kungl. Hovstaterna
Sid 72 David Sica, Stella
Sid 84 Henrik Garlöv, Kungl. Hovstaterna
Sid 84 Clas Göran Carlsson
Sid 84 Henrik Garlöv, Kungl. Hovstaterna
Sid 84 Henrik Garlöv, Kungl. Hovstaterna
Sid 84 Henrik Garlöv, Kungl. Hovstaterna
Sid 84 Henrik Garlöv, Kungl. Hovstaterna
Sid 84 Henrik Garlöv, Kungl. Hovstaterna
Sid 84 Jonas Ekströmer, Scanpix
Sid 85 Alexis Daflos

Utgiven av:

Kungl. Hovstaterna

Kungl. Slottet

107 70 Stockholm

Tel: 08-402 60 00

www.kungahuset.se

Redaktion:

Svante Lindqvist

Annika Sönnberg

Per Törnblom

Gösta Kylsberg, INBETWEEN AB

Digital bildbehandling:

Marie-Louise Törnemam

Produktion:

Seforma AB

Tryckeri Ätta.45

Org. nr.

H.M. Konungens hovförvaltning 902000-7374

Kungl. Slottsstaten 202100-3484

Kungl. Djurgårdens förvaltning 802000-6808

KUNGL. HOVSTATERNA
Kungl. Slottet
107 70 Stockholm
Tel: 08-402 60 00
www.kungahuset.se